

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

KATEDRA EKONOMICKÝCH TEORIÍ

Diplomová práce

**Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie –
Česká republika a Řecká republika**

Autor: Tatyana Ustyukhina

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tatyana Ustyukhina

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie – Česká republika a Řecká republika

Název anglicky

Unemployment in selected countries of the European Union – The Czech Republic and the Hellenic Republic

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je popsat vývoj nezaměstnanosti ve vybraných státech Evropské unie, a to v České republice a Řecké republice, ve vybraném období. Dílčím cílem práce je identifikování sociálních, ekonomických a politických faktorů, ovlivňujících míru nezaměstnanosti v každé vybrané zemi a na základě porovnání sestavit návrh a doporučení pro zlepšení stavu zaměstnanosti.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část práce bude zpracována formou literární rešerše s využitím studia odborné literatury českých a zahraničních autorů; čerpány budou rovněž aktuální informace z odborných časopisů a internetových zdrojů. V praktické části bude zkoumán vývoj nezaměstnanosti v České a Řecké republice ve sledovaném časovém období. Tento vývoj bude posuzován na základě údajů Českého statistického úřadu a Eurostatu, které jsou dány pomocí měř nezaměstnanosti. Základní metodou řešení problému bude metoda analýzy a komparace. Ukazatele nezaměstnanosti obou sledovaných zemí budou porovnány prostřednictvím přehledných tabulek a grafů a následně budou vysvětleny rozdíly mezi vývojem jednotlivých ukazatelů.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, trh práce, Česká republika, Řecká republika, vývoj nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti, makroekonomické ukazatele

---

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J., STARÁ, D., SEKERKA, B. Makroekonomie – teorie a praxe. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

BUCHTOVÁ, B. Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

HOLMAN, R. Makroekonomie : středně pokročilý kurz. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7179-861-3.

POŠTA, V., MACÁKOVÁ, L., PAVELKA, T. Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR. Praha: Management Press, 2015. ISBN 978-80-7261-296-3.

SOUKUP, J. Zdroje a perspektivy evropských ekonomik na počátku 21. století v kontextu soudobé globalizace. Praha: Management Press, 2015. ISBN 978-80-7261-281-9.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 ZS – PEF (únor 2021)

Vedoucí práce

Mgr. Elizbar Rodonaia, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 23. 12. 2019

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 1. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 11. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie – Česká republika a Řecká republika“ jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor(ka) uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2020

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval(a) panu Mgr. Elizbaru Rodonaia, Ph.D., za cenné připomínky a odborné vedení při zpracování této diplomové práce.

Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie – Česká republika a Řecká republika

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá jedním z nejvýznamnějších makroekonomických ukazatelů, tj. nezaměstnaností. Je zaměřena na analýzu vývoje nezaměstnanosti v Řecké a České republice a odhalení hlavních faktorů, které ovlivnily její vývoj. Práce se skládá ze 2 hlavních částí, teoretické a praktické. Teoretická část vysvětluje pojmy trh práce, nezaměstnanost a s ní související další makroekonomické ukazatele, její typy a způsoby měření, popisuje dopady nezaměstnanosti, které negativně působí na ekonomickou stabilitu a metody boje s tímto jevem. Ve druhé, praktické části je zkoumán vývoj nezaměstnanosti v České a Řecké republice v letech 2004–2020. Tento vývoj je posuzován na základě údajů ČSÚ, ELSTATu a Eurostatu, které jsou poskytnuty pomocí obecné míry a specifických měř nezaměstnanosti, tedy porovnáváním s průměrem EU. Je zde také popsána politika zaměstnanosti každé země, kterou vláda používá pro podporu zaměstnanosti. Teoretické a metodologické základy práce tvoří zahraniční a tuzemská literatura ekonomů a finančníků, která odhaluje různé aspekty nezaměstnanosti v různých zemích, učebnice ekonomické teorie a také teoretická a vypočtená data pořízená z informačních a periodických publikací (tematické stránky na internetu, reporty mezinárodních a statistických organizací).

Klíčová slova: nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, trh práce, Česká republika, Řecká republika, vývoj nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti, makroekonomické ukazatele

Unemployment in selected countries of the European Union – The Czech Republic and the Hellenic Republic

Abstract

This diploma thesis deals with one of the most important macroeconomic indicators – unemployment. It focuses on the analysis of the development of unemployment in Greece and the Czech Republic and the discovery of the main factors that influenced its development. The work consists of 2 main parts, theoretical and practical. The theoretical part explains the concepts of labor market, unemployment and related other macroeconomic indicators, it's types and methods of measurement, describes the effects of unemployment, which have a negative impact on economic stability and methods of combating this phenomenon. The second, practical part examines the development of unemployment in the Czech and Greek Republics in the years 2004-2020. This development is assessed on the basis of data from the CZSO, ELSTAT and Eurostat, which is provided using general and specific unemployment rates, and by comparison with the EU average. It also describes the employment policy of each country, which the government is using to support employment. The theoretical and methodological basis of the work consists of foreign and domestic literature of economists and financiers, which reveals various aspects of unemployment in different countries, textbooks on economic theory and theoretical and calculated data obtained from information and periodicals (thematic pages on the Internet, reports from international and statistical organizations).

Keywords: unemployment, unemployment rate, labor market, Czech Republic, Hellenic Republic, development of unemployment, employment policy, macroeconomic indicators

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika	12
2.1. Cíl práce	12
2.2. Metodika	12
3. Teoretická východiska	13
3.1. Trh práce	13
3.1.1. Funkce trhu práce.....	14
3.1.2. Teorie trhu práce	14
3.1.3. Nabídka a poptávka na trhu práce.....	16
3.2. Definice a všeobecné charakteristiky nezaměstnanosti	19
3.3. Měření nezaměstnanosti	20
3.3.1. Míra nezaměstnanosti	21
3.3.2. Podíl nezaměstnaných osob	22
3.3.3. Míra ekonomické aktivity	22
3.4. Druhy nezaměstnanosti	23
3.4.1. Frikční nezaměstnanost.....	23
3.4.2. Strukturální nezaměstnanost	23
3.4.3. Cyklická nezaměstnanost.....	25
3.4.4. Sezónní, institucionální a skrytá nezaměstnanost.....	25
3.4.5. Druhy nezaměstnanosti a Beveridgeova křivka.....	26
3.5. Přirozená míra nezaměstnanosti.....	28
3.6. Dopady nezaměstnanosti.....	29
3.6.1. Náklady nezaměstnanosti	29
3.6.2. Přínosy nezaměstnanosti	30
3.7. Možnosti řešení nezaměstnanosti.....	32
3.7.1. Aktivní politika zaměstnanosti	33
3.7.2. Pasivní politika zaměstnanosti.....	34
3.8. Další makroekonomické ukazatele	35
3.8.1. HDP – hrubý domácí produkt.....	35
3.8.2. Inflace	35
3.8.2.1. Vztah mezi nezaměstnaností a inflací – Phillipsova křivka	36
4. Praktická část práce.....	39
4.1. Česká republika.....	39
4.1.1. Demografická struktura obyvatelstva na trhu práce	43
4.1.2. Analýza vývoje nezaměstnanosti v České republice	46
4.1.2.1. Vývoj obecné míry nezaměstnanosti.....	48

4.1.2.2.	Dlouhodobá nezaměstnanost	52
4.1.2.3.	Nezaměstnanost podle pohlaví a věkových skupin	53
4.1.3.	Politika zaměstnanosti ČR	55
4.1.5.	Vliv pandemie na zaměstnanost v ČR	60
4.2.	Řecká republika	64
4.2.1.	Demografická struktura obyvatelstva	66
4.2.2.	Analýza vývoje nezaměstnanosti v Řecké republice	69
4.2.2.1.	Vývoj obecné míry nezaměstnanosti	70
4.2.2.2.	Dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost mládeže	76
4.2.2.3.	Nezaměstnanost podle pohlaví, věkových skupin a dosaženého vzdělání 79	
4.2.3.	Politika zaměstnanosti	80
4.2.4.	Vliv světové pandemie na zaměstnanost	85
5.	Výsledky a diskuse	89
6.	Závěr	94
7.	Seznam použitých zdrojů	96
8.	Přílohy	102

Seznam grafů

Graf 1:	Poptávka po práci	17
Graf 2:	Pracovní nabídka	18
Graf 3:	Rovnováha na trhu práce	18
Graf 4:	Beveridgeova křivka	27
Graf 5:	Phillipsova křivka	37
Graf 6:	Vývoj počtu obyvatel v České republice, 1993–2019	43
Graf 7:	Vývoj počtu obyvatel v ČR dle věku, 2004–2019	44
Graf 8:	Počet obyvatelstva ČR dle dosaženého vzdělání, 2004, 2019	45
Graf 9:	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR, 1993–2019	46
Graf 10:	Vývoj tempa růstu HDP v ČR v %, 1993–2019	47
Graf 11:	Vývoj HDP a nezaměstnanosti v ČR, 1993–2019	47
Graf 12:	Roční míra nezaměstnanosti států EU v roce 2008	49
Graf 13:	Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR a EU, 2004–2019	53
Graf 14:	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle pohlaví, 2014–2019	54
Graf 15:	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle věku, 2004–2019	54
Graf 16:	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR mládeže, 2004–2019	55
Graf 17:	Vývoj čtvrtletního tempa růstu HDP a míry nezaměstnanosti v ČR, 1Q 2019–3Q 2020	61
Graf 18:	Vývoj počtu obyvatel v Řecké republice, 2004–2019	66
Graf 19:	Vývoj počtu obyvatel v ŘR dle věku, 2004–2019	68
Graf 20:	Počet obyvatelstva ŘR dle dosaženého vzdělání, 2004, 2019	68
Graf 21:	Vývoj míry nezaměstnanosti v Řecku, 1990–2019	69

Graf 22: Vývoj HDP a nezaměstnanosti v ŘR, 1990–2019	70
Graf 23: Minimální mzda v zemích EU (leden 2010, leden 2020).....	72
Graf 24: Vývoj míry nezaměstnanosti v ŘR mládeže, 2004–2019	77
Graf 25: Míra nezaměstnanosti NEET v ŘR, 2004–2019	78
Graf 26: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti v ŘR a EU, 2004–2019.....	79
Graf 27: Vývoj míry nezaměstnanosti v ŘR dle pohlaví, 2014–2019.....	80
Graf 28: Příjemci dávek v nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost, leden 2010– leden 2014.....	85
Graf 29: Vývoj čtvrtletního tempo růstu HDP a míry nezaměstnanosti v ŘR, 2019–2020	86
Graf 30: Vývoj míry nezaměstnanosti, ŘR, ČR a EU, 2004–2019	89

Seznam tabulek

Tabulka 1: Teorie trhu práce.....	15
Tabulka 2: Rozdělení obyvatelstva podle ekonomické aktivity	20
Tabulka 3: Základní ukazatele ekonomického vývoje ČR k 31. 12. 2019	42
Tabulka 4: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva v ČR ve věku 15 a více let, 2004–2019	44
Tabulka 5 Cíle v oblasti zaměstnanosti Strategie Evropa 2020 pro ČR.....	59
Tabulka 6 Nezaměstnanost v ČR, 1Q–3Q 2020	62
Tabulka 7 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR po měsících, 1–9/2020.....	62
Tabulka 8: Základní ukazatele ekonomického vývoje Řecka k 31.12.2019	65
Tabulka 9: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva v ŘR ve věku 15 a více let, 2004–2019	67
Tabulka 10: Počet zahraničních investorů programu Golden Visa, 2013–2018	74
Tabulka 11: Stav Řecka podle sociálních ukazatelů.....	75
Tabulka 12: Vývoj míry nezaměstnanosti v ŘR po měsících, 1–6/2020.....	87
Tabulka 13: Nezaměstnanost v ŘR, 1Q–2Q 2020.....	87

Seznam použitých zkratk

APZ – aktivní politika zaměstnanosti

CPI – index spotřebitelských cen

ČSÚ – Český statistický úřad

DPH – daň z přidané hodnoty

HDP – hrubý domácí produkt

ILO - International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

PPZ – pasivní politika zaměstnanosti

PZI - Přímé zahraniční investice

RVHP - Rada vzájemné hospodářské pomoci

ÚP - Úřad práce

VŠPS - Výběrové šetření pracovních sil

1. Úvod

Tato diplomová práce se zabývá jedním z nejvýznamnějších makroekonomických ukazatelů, tj. nezaměstnaností. Moderní ekonomové považují nezaměstnanost za přirozenou a nedílnou součást tržního hospodářství.

Nezaměstnanost je jedním z důležitých ekonomických, psychosociálních a politických problémů moderní společnosti, který se týká všech světových ekonomik. S relativně vysokou nezaměstnaností bojuje mnoho vyspělých ekonomik a postkomunistických států. Nezaměstnanost vede k neúplnému využití hospodářského potenciálu společnosti. Neobsazená pracovní síla se nepodílí na růstu národního bohatství, z toho pro zemi plynou ztráty z nedostatečného využití výrobních příležitostí. Nezaměstnanost má také přímý dopad na každého člověka. Situace, když člověk je dlouhodobě nezaměstnaný nebo ztratil práci, způsobuje vznik finančních a psychických problémů, které významně snižují kvalitu a úroveň života. A existuje řada jiných negativních důsledků způsobených nezaměstnaností. Z těchto důvodů je důležité pochopit, jak a proč nezaměstnanost vzniká a jak by se měla řešit.

Tato práce analyzuje vývoj nezaměstnanosti v České republice a Řecké republice. Tyto země byly vybrány jako předmět analýzy převážně kvůli tomu, že reprezentují zemi s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti v Evropské unii. Díky tomu existuje určitý předpoklad pro srovnání a možnost podívat se na problém ze všech stran, a to za pomoci odhalení faktorů, které způsobují vysokou nezaměstnanost, nebo naopak faktorů, které udržují nezaměstnanost na nízké úrovni.

2. Cíl práce a metodika

2.1.Cíl práce

Cílem diplomové práce je popsat vývoj nezaměstnanosti ve vybraných státech Evropské unie, a to v České republice a Řecké republice, ve vybraném období a následně je porovnat. Výsledkem práce je identifikování sociálních, ekonomických a politických faktorů ovlivňujících míru nezaměstnanosti v každé vybrané zemi a na základě porovnání sestavení návrhů doporučení pro zlepšení stavu nezaměstnanosti.

2.2.Metodika

Práce se skládá ze dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Teoretická část vysvětluje pojem nezaměstnanost a všechny s ní související pojmy pomocí deskriptivní metody. Dále zde budou popsány druhy a metody měření, příčiny a sociálně ekonomické dopady nezaměstnanosti. V praktické části bude zkoumán vývoj nezaměstnanosti v České a Řecké republice ve sledovaném časovém období na základě ukazatelů měření nezaměstnanosti (obecná a specifická míry nezaměstnanosti). Tento vývoj bude posuzován na základě údajů Českého statistického úřadu, Eurostatu a ELSTATu, které jsou poskytnuty pomocí mír nezaměstnanosti podle různých hledisek posuzování. Základní metodou řešení problému bude metoda analýzy, syntézy a komparace. Ukazatele nezaměstnanosti obou sledovaných zemí budou předloženy pomocí přehledných tabulek a grafů, a následně budou vysvětleny rozdíly mezi vývojem jednotlivých ukazatelů.

3. Teoretická východiska

3.1. Trh práce

Trh práce poskytuje rovnováhu mezi potřebami národního hospodářství v oblasti pracovních zdrojů a možnostmi jejich krytí. Na trhu se setkávají prodejci a kupující, stejně jako na trhu většiny ostatních statků. Prodejci jsou pracovníci nabízející práci a kupující jsou kolektivní pracovníci nebo jednotliví podnikatelé, kteří se mohou samostatně rozhodnout, kolik a jaký druh pracovníků potřebují. Jinými slovy, trh práce je ekonomickým prostředím, ve kterém je v důsledku konkurence mezi ekonomickými subjekty prostřednictvím samoregulačního mechanismu nabídky a poptávky stanovena určitá míra zaměstnanosti a výše mezd.

Zvláštností trhu práce je, že se zabývá zvláštním výrobním faktorem – tzv. **lidským kapitálem**. „*Lidský kapitál představuje znalosti, dovednosti, schopnosti a vlastnosti jedince, které usnadňují vytváření osobního, sociálního a ekonomického blaha a stávají se stále důležitějšími pro prosperitu celé postindustriální společnosti.*“¹

V průběhu svého fungování je trh práce ovlivňován řadou faktorů. Je hlavní složkou každé ekonomiky, která je neoddelitelně spjata s kapitálovými trhy, trhy zboží a služeb. Fungování ekonomiky jako celku závisí na dynamice jejího rozvoje a také naopak současný stav národní ekonomiky je faktorem ovlivňujícím stav trhu práce. Například zvýšení cen spotřebního zboží má za následek zvýšení mezd na trhu práce. Dalšími faktory jsou vývoj mezd, demografická situace v dané zemi, rozhodování člověka mezi prací a volným časem, dynamika příjmů, které se netvoří pod vlivem trhu práce, například přítomnost nepodmíněného příjmu nebo zvýšení mateřského kapitálu, změny ve vnímání určitých profesí atd.

Funkční/organizační struktura trhu práce zahrnuje v rozvinuté tržní ekonomice následující prvky: zásady státní politiky v oblasti zaměstnanosti a nezaměstnanosti, školicí

---

¹ HÜBELOVÁ, Dana. *Lidský kapitál jako jeden z klíčových rozvojových faktorů*. In: 16. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků. (16th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings.) [online]. Masaryk University Press, 2013, 2013, s. 72-78 [cit. 2020-09-14]. DOI: 10.5817/CZ.MUNI.P210-6257-2013-8. ISBN 9788021062573. Dostupné z: http://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/41725568/09_2013.pdf

system, nájemní system, smluvní system, fond podpory nezaměstnanosti, kvalifikační a rekvalifikační system, burzy práce, právní úprava zaměstnanosti atd.

3.1.1. Funkce trhu práce

Trh práce je komplexní a mnohostranný pojem, který vykonává určité funkce ekonomické, sociální a vzdělávací povahy. Mezi ně patří:

1. Funkce rozdělení pracovních zdrojů podle druhu činnosti (povolání, odvětví, kvalifikací, organizací, území);
2. Funkce rozdělování příjmů hospodářských subjektů, ve formě vyplacených mezd;
3. Sociální funkce – prostřednictvím trhu práce je zajištěno uspokojení poptávky a nabídky pracovních sil, zabezpečení blahobytu, zlepšení pracovních podmínek, sociální ochrana nezaměstnaných a jejich rekvalifikace;
4. Vzdělávací a školicí funkce, pomocí níž jsou poskytovány informace potřebné pro vzdělávání, odbornou přípravu, rekvalifikaci a opětovné začlenění do pracovního trhu, shromažďování pracovních zkušeností;
5. Politická funkce – posilování sociální a politické stability.²

3.1.2. Teorie trhu práce

Vývoj a výkonnost trhu práce jsou založeny na několika teoriích (tab. 1), které se společně vyvinuly se samotným trhem práce. V dané práci jsou krátce popsány základní ekonomické teorie, a to klasická, neoklasická, keynesiánská, monetaristická a marxistická, a také jedna pokroková – teorie efektivních mezd.

---

² OSTAPENKO, U. M. *Ekonomika práce. Učební pomůcka*. 2. Vydání. Moskva: INFRA-M, 2007. ISBN-978-5-16-003063-0

Tabulka 1: Teorie trhu práce

Teorie	Autoři	Základní ustanovení
Klasická	A. Smith, J. B. Say, J. S. Mill	- rovnováha mezi nabídkou a poptávkou - přirozená nezaměstnanost - flexibilní nominální mzdy a ceny - dokonalé informace - tzv. neviditelná ruka trhu
Neoklasická	L. Walras, A. Marshall, J. A. Schumpeter	- rovnováha mezi nabídkou a poptávkou pomocí mezd - koncept dobrovolné nezaměstnanosti - flexibilní nominální mzdy
Keynesiánská	J. M. Keynes R. Kahn E. Lindahl	- trvalá nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou - pevné mzdy - neexistuje samoregulační mechanismus - nedokonalá konkurence - stát určuje potřebnou pracovní sílu - koncept nedobrovolné nezaměstnanosti
Monetaristická	M. Friedman, K. Brunner, A. Meltzer, E. Phelps	- přirozená nezaměstnanost - pevné mzdy - řešení problémů keynesiánského modelu půjčováním
Marxistická koncepce	K. Marx	- převis nabídky práce nad poptávkou - nezaměstnanost zajišťuje rezervu pracovních sil - v souvislosti s růstem organického složení kapitálu poptávka po práci (variabilní kapitál) roste pomaleji než po výrobních prostředcích (konstantní kapitál)
Teorie efektivních mezd	C. Saphiro, J. Stiglitz	- nezaměstnanost je výsledkem odchylky od tržní rovnováhy nezbytné k poskytnutí motivace pro maximalizaci intenzity a produktivity práce při vyhýbání se práci - stanovení efektivní mzdové sazby a objemu práce

Zdroj: vlastní zpracování na základě prostudované literatury: SOJKA, Milan. *Dějiny ekonomických teorií*. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-21-2., HOLMAN, Robert. *Dějiny ekonomického myšlení*. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-641-8.

3.1.3. Nabídka a poptávka na trhu práce

Fungování trhu práce je založeno na konceptu prodeje pracovní síly určité části populace a výkupu této pracovní síly jinou částí populace. Tedy prodejcem je ekonomicky aktivní obyvatelstvo (**zaměstnanci**), které potřebuje zaměstnání pro zajištění normální existence ve společnosti, a kupujícím je druhá část populace (**zaměstnavatelé**), která je za tuto práci ochotná zaplatit.

Hlavním ukazatelem trhu práce jsou **mzdy**, které se určují na základě celkové hodnoty blahobytu nezbytného k zajištění běžného života člověka. Tímto způsobem je stanoven výchozí bod, pod jehož úroveň není možné stanovit mzdy. Tento bod se nazývá **minimální mzda**. Konečná úroveň mezd se určuje pod vlivem mnoha faktorů. Jsou jimi:

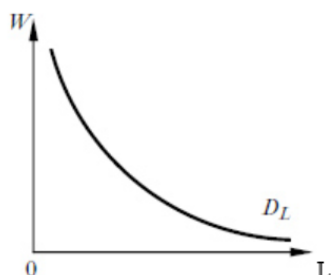
- věková a pohlavní struktura trhu práce;
- životní úroveň obyvatelstva;
- úroveň vzdělanosti;
- intenzita a produktivita lidské práce;
- úroveň sociálně-ekonomického rozvoje národního hospodářství;
- úroveň vědecko-technického rozvoje národního hospodářství;
- geografické, přírodní a klimatické rozložení pracovních zdrojů.

Ale hlavní změny úrovně a velikosti mezd souvisí se změnami nabídky a poptávky na trhu práce. Na základě všeho výše uvedeného můžeme konstatovat, že na trhu práce platí tržní zákon nabídky práce a poptávky po práci, který ovlivňuje celkovou úroveň mezd.

Prvním důležitým faktorem, který má rozhodující vliv na fungování trhu práce, je poptávka. **Poptávka po práci** – potřeba zaměstnavatele po zaměstnancích, kteří se liší určitou kvalifikací a osobními vlastnostmi. Jako poptávka po každém výrobním faktoru je i poptávka po práci určena mezním produktem práce při výrobě národního produktu (MRPL). Mezní produkt práce je definován jako změna objemu vyrobené produkce v důsledku změny množství práce o jednu jednotku, přičemž množství jiných vstupů je konstantní. Příjem z mezního produktu práce je dodatečný příjem vytvořený dodatečnou jednotkou práce. Je dána funkcí mezní produktivity práce.

Graf 1: Poptávka po práci

W – mzdová sazba

L – množství práce

D_L – poptávka po práci

Zdroj: vlastní zpracování

Celková produktivita práce dané země je tím vyšší, čím větší mají její obyvatelé schopnosti a vzdělání, čím větší mají kapitálovou vybavenost, čím lepší organizaci práce a čím vyspělejší výrobní technologie používají. To je odpověď na otázku, proč se výše reálných mezd různých zemí od sebe liší. Vyšší produktivita práce znamená zvýšení poptávky po práci, což zvyšuje zaměstnanost a mzdy.³

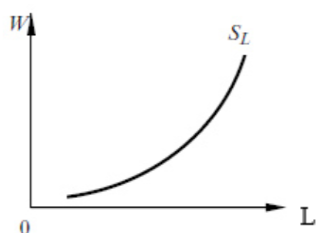
Nabídka práce je celková pracovní síla, která je charakterizována velikostí a složením populace (pohlaví, věk, vzdělání, profese, kvalifikace atd.) a objem času, po který je populace ochotná věnovat se výdělečné činnosti při různých mzdových sazbách. Podle Samuelsona⁴ jsou hlavní faktory nabídky práce počet hodin na pracovníka, účast pracovní síly a imigrace. Množství nabízené práce závisí na tom, jak člověk rozdělí svůj disponibilní čas na práci a na odpočinek. Také nabídka pracovních sil závisí na výši mezd přijatých za vykonávanou práci. Prodejci na trhu práce v dokonale konkurenčním prostředí mají tendenci zvyšovat nabídku při růstu mezd. Proto má křivka nabídky práce pozitivní sklon.⁵

³ FUCHS, Kamil a Pavel TULEJA. Základy ekonomie. 2., upr. vyd. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-94-7. S. 136-139

⁴ SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. Ekonomie: 19. vydání. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-8020506290. S. 249-250.

⁵ SOUKUP, Jindřich. Makroekonomie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2. S. 275-279.

Graf 2: Pracovní nabídka

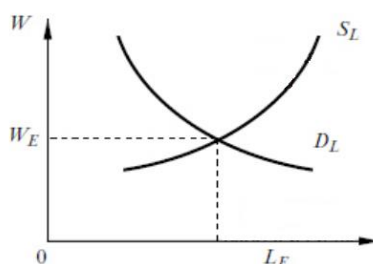

W – mzdová sazba
L – množství práce
 S_L – pracovní nabídka

Zdroj: vlastní zpracování

Trh práce směřuje k rovnováze. Spojením obou grafů – křivky poptávky a křivky nabídky – dostaneme průsečík E, ve kterém se nabízené množství práce rovná poptávanému množství práce a reálná mzda je rovnovážnou mzdou, tj. trh práce je v rovnováze (obr. 3). To znamená, že všichni zaměstnavatelé jsou schopni najít na trhu potřebné množství pracovní síly a jejich poptávka po pracovní síle je plně uspokojena. Ve stavu tržní rovnováhy všichni pracovníci jsou také plně zaměstnáni. Proto průsečík E definuje pozici plné zaměstnanosti.

Graf 3: Rovnováha na trhu práce

Zdroj: vlastní zpracování

Při jakékoli jiné mzdové sazbě bude rovnováha na trhu práce narušena. Pokud je reálná mzda nižší než rovnovážná, na trhu vzniká nedostatek práce. V důsledku toho se vytvářejí neobsazená pracovní místa kvůli nedostatku pracovníků ochotných akceptovat nižší mzdy. A naopak při vyšší mzdě na trhu je přebytek práce, což znamená, že není dostatek pracovních míst pro každého, kdo chce prodat svou práci za určitou výši mzdy. A tím je způsobena nezaměstnanost. Obě tyto situace (nezaměstnanost a přítomnost neobsazených pracovních míst) nemohou být stabilní (dlouhodobé), jsou korigovány tržním samoregulačním mechanismem ve směru obnovení plné zaměstnanosti. Je tedy možné dospět k závěru, že

jako každý trh, i trh práce se vyvíjí podle zákonů nabídky a poptávky, rovnováha se na něm obnovuje a nemůže dojít k dlouhodobé nezaměstnanosti. Nezaměstnanost však existuje.⁶

3.2. Definice a všeobecné charakteristiky nezaměstnanosti

Tato a další kapitoly se bezprostředně věnují hlavnímu pojmu této diplomové práce – nezaměstnanosti. Na začátek je třeba uvést, co to vůbec nezaměstnanost je.

Nezaměstnanost je jev organicky spjatý s trhem práce, ve kterém dochází k nerovnováze kvůli nedostatečnému využívání výrobního faktoru práce.⁷ Neboli část pracovní síly (ekonomicky aktivní populace) se nepodílí na výrobě zboží a služeb.

Ing. Jan Mlčoch definuje nezaměstnanost jako „stav, kdy část z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva není kapacitně a kvalifikačně využita“.⁸

Na rozdíl od klasické teorie, která je založena na předpokladu, že trh práce je v rovnováze při plné zaměstnanosti, v reálném životě nezaměstnanost existuje a představuje komplexní problém, který má vliv na různé oblasti života. Nejčastěji se nezaměstnanost považuje za problém z ekonomického, psychosociálního a politického hlediska. Vždyť také práce a zaměstnání představují jednu z nejdůležitějších součástí života každého člověka a přímo se dotýká každého z nás.⁹

Nezaměstnanost tvoří spolu s HDP, inflací a platební bilancí tzv. **magický čtýřúhelník**, pomocí kterého se hodnotí výkonnost národního hospodářství. V roce 1971 ekonom N. Kaldor vypracoval toto grafické znázornění pro potřeby OECD. Pro dosažení úspěšné hospodářské politiky je cílem poměrně vysoký HDP, nízká inflace a nezaměstnanost a nepřilíš vysoký schodek platební bilance. Všechny uvedené makroekonomické veličiny spolu úzce souvisejí a vzájemně se ovlivňují. Z tohoto důvodu jsou v dalších kapitolách popsány základní charakteristiky těchto dalších veličin, které jsou důležité pro zpracování vlastní práce.¹⁰

---

⁶ SOUKUP, Jindřich. Makroekonomie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2. S. 280-281

⁷ FUCHS, Kamil. *Ekonomie nejen pro gymnázia*. Karviná: Ecomix-OK, 1994. ISBN 80-901546-5-4. S. 78

⁸ MLČOCH, Jan. *Malá ekonomická encyklopedie*. 4. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-376-9. S. 91.

⁹ VLČEK, Josef. *Ekonomie pro neekonomy*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-66-3. S. 239

¹⁰ BEDNAŘÍKOVÁ, Marie. *Ekonomie a ekonomika*. Vyd. 2., přepracované. Praha: ASPI, 2003. 509 s. ISBN 80-86395-46-4. S.399-401

3.3. Měření nezaměstnanosti

Pro měření nezaměstnanosti je třeba vymezit jednotlivé skupiny obyvatelstva a definovat je. Celková populace se dělí na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní.

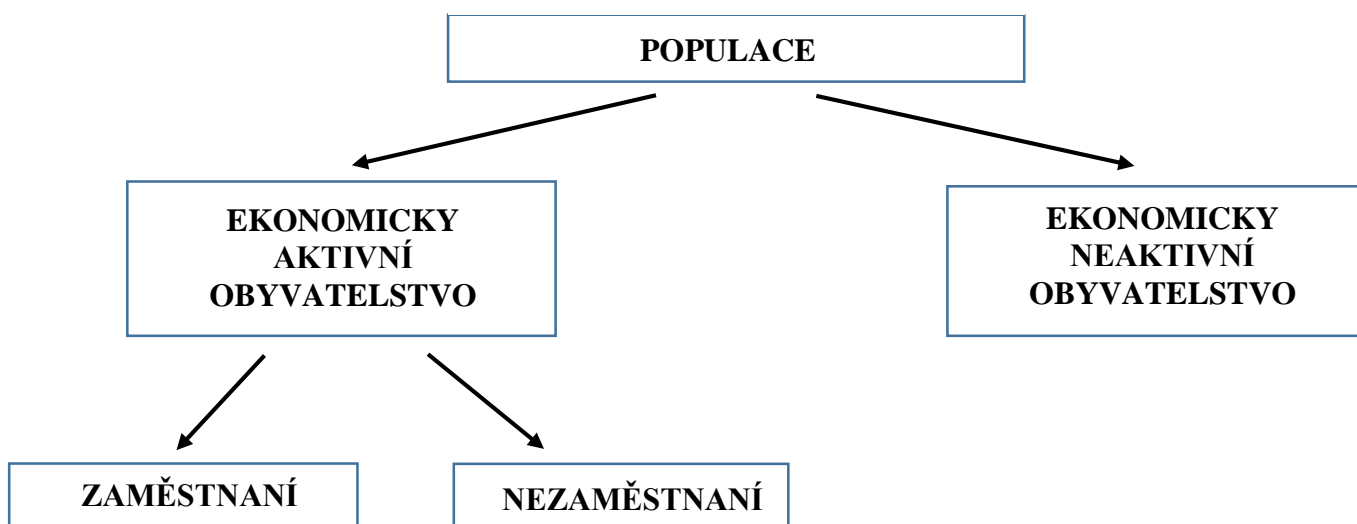
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo nebo pracovní síla je souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných osob, které hledají práci. Jedná se o osoby starší 15ti let.

Zaměstnané jsou osoby, kteří mají placené pracovní místo. Sem patří rovněž nepracující osoby, které jsou na dovolené, nemocenské či ve stávce.

Nezaměstnaní jsou lidé, kteří nejsou zaměstnaní, ale aktivně práci hledají nebo čekají, až se budou moci do práce vrátit. Dle metodiky Mezinárodní organizace práce se za nezaměstnaného považuje osoba, která je starší patnácti let, aktivně hledá práci a je připravena k nástupu do práce do 14 dnů.

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo jsou osoby, které nepracují, ale práci ani nehledají. Do této skupiny patří děti a studenti vysokých škol, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní lidé a invalidé, ženy v domácnosti a všichni, kteří nemají šanci na práci nebo prostě nechtějí pracovat.¹¹

Tabulka 2: Rozdělení obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Zdroj: vlastní zpracování

¹¹ DYNTAROVÁ, Věra a Lubomír POUŠEK. *Základy makroekonomie*. V Praze: České vysoké učení technické, 2008. ISBN 978-80-01-03992-2.

3.3.1. Míra nezaměstnanosti

Nezaměstnanost lze kvantifikovat celkovým počtem nezaměstnaných, ale tento údaj nám mnoho informace nesdělí. Pro lepší představu ohledně vývoje tohoto jevu potřebujeme nějaký porovnávací ukazatel. Proto je nejčastěji nezaměstnanost měřena ukazatelem **míry nezaměstnanosti (U-rate of unemployment)**. Míru nezaměstnanosti spočítáme jako podíl počtu nezaměstnaných osob k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu vyjádřený v procentech:

$$U = \frac{\text{počet nezaměstnaných}}{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} \times 100$$

Míra nezaměstnanosti se používá nejen jako obecný ukazatel pro celou zemi, ale také pro jednotlivé regiony a obce. V jednotlivých případech se určuje tato míra i u dílčích skupin pracovní síly, které můžeme seřadit podle pohlaví, věku, odborných zkušeností, vzdělání apod.¹²

V České republice určuje míru nezaměstnanosti Český statistický úřad (ČSÚ) pomocí speciálního zkoumání na vybraném reprezentativním vzorku asi 25 000 domácností. Toto zkoumání se nazývá Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS). „*Hlavním cílem tohoto šetření je získávání pravidelných informací o situaci na trhu práce, umožňujících její analýzu z různých hledisek, zejména ekonomických, sociálních a demografických. Přístup uplatněný ve VŠPS umožňuje sledovat reálnou situaci domácností a respondentů a vytvářet informační předpoklady pro formulování zásad sociální politiky a politiky zaměstnanosti.*“¹³ Na základě tohoto šetření stanovuje ČSÚ hodnotu tzv. **obecné míry nezaměstnanosti**. Ukazatel je sestaven podle metodiky Eurostatu (Evropský statistický úřad fungující v rámci EU) vypracované na základě doporučení Mezinárodní organizace práce (ILO).¹⁴

---

¹² JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8.

¹³ ČSÚ. Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2019 [cit. 2019-09-08]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace>.

¹⁴ ČSÚ. Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Metodika. Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2019 [cit. 2019-09-08]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps>.

3.3.2. Podíl nezaměstnaných osob

Dalším ukazatelem vyjádření nezaměstnanosti je ukazatel podílu nezaměstnaných osob. Na rozdíl od míry nezaměstnanosti se používá zejména pro podrobnější analýzy. Například pro srovnání úrovně nezaměstnanosti jednotlivých okresů ČR. Tento ukazatel vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v produktivním věku (15–64 let) evidovaných na úřadech práce ke všem obyvatelům ve stejném věku:

$$\text{podíl nezaměstnaných osob} = \frac{\text{počet nezaměstnaných ve věku 15 – 64 let}}{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo ve věku 15 – 64 let}} \times 100$$

Od roku 2013 na základě dohody MPSV ČR a ČSÚ tento ukazatel nahrazuje zveřejňovanou registrovanou míru nezaměstnanosti, která poměřuje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. „*Nový ukazatel Podíl nezaměstnaných osob má kvůli odlišné definici jinou úroveň, a je tudíž s původním ukazatelem nesrovnatelný.*“ (MPSV, 2012) Hlavními důvody pro změnu ukazatele jsou:

- 1) míra registrované nezaměstnanosti potřebuje pro srovnání dosažitelných uchazečů o zaměstnání s pracovní silou více zdrojů, a to evidence ÚP ČR, odkud jsou vzati dosažitelní uchazeči, a výběrové šetření pracovních sil realizovaného ČSÚ (zaměstnané osoby),
- 2) nedostatečná reprezentativnost údajů o zaměstnanosti z VŠPS na úrovni okresů, což vyvolává vyšší chybovost detailních výsledků a úplnou nepřítomnost pro nižší územní celky,
- 3) nesprávná interpretace míry registrované nezaměstnanosti a obecné míry nezaměstnanosti.¹⁵

3.3.3. Míra ekonomické aktivity

Tento další ukazatel měření vyjadřuje stupeň účasti obyvatelstva na trhu práce. Míra ekonomické aktivity souvisí se vzděláním. Vzdělanější lidé jsou ekonomicky aktivnější než lidé méně vzdělaní. Míra ekonomické aktivity se vypočítá jako podíl počtu ekonomicky aktivních osob na celkovém obyvatelstvu v produktivním věku v procentech:¹⁶

$$\text{Míra ekonomické aktivity} = \frac{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}}{\text{obyvatelstvo v produktivním věku}} \times 100$$

---

¹⁵ Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107

¹⁶ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-8024732589. S. 137

3.4. Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost lze posuzovat podle různých hledisek. V ekonomii se nejčastěji rozlišuje nezaměstnanost podle příčin, které ji vyvolávají. Dle daného kritéria bývá nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklická.

3.4.1. Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost (od anglického friction – třenice, napětí, neshody) vzniká působením životního cyklu obyvatelstva. Je to dočasná nezaměstnanost, která je spojena s časem stráveným hledáním práce. Lidé vstupují na trh a vystupují z trhu práce, například při hledání práce po propuštění, při dobrovolné změně zaměstnání, při dočasné ztrátě sezónní práce a při prvním hledání práce mladými lidmi. Hledání nového zaměstnání vyžaduje určitý čas pro nalezení nejvhodnějšího pracovního místa, které lidem přinese spokojenost. Zároveň se zvýší produktivita práce, což znamená i zvýšení produktivity celé ekonomiky. Tudíž určitá frikční nezaměstnanost může být i žádoucím jevem.¹⁷ Podle I. Janošíkové nemá taková nezaměstnanost výrazné negativní důsledky a také ji lze považovat za vyjádření pružnosti trhu práce.¹⁸

3.4.2. Strukturální nezaměstnanost

Holman definuje strukturální nezaměstnanost jako nezaměstnanost, která „vzniká v důsledku strukturálních změn v ekonomice, kdy se některá odvětví zmenšují a jiná naopak expandují.“¹⁹ Z detailnějšího pohledu je strukturální nezaměstnanost způsobena rozsáhlou restrukturalizací ekonomiky, změnami ve struktuře poptávky po spotřebním zboží a výrobních technologiích, odstraněním zastaralých odvětví a profesí a zároveň přenášením pracovní síly do jiných odvětví a profesí.²⁰

Pracovníci, jejichž kvalifikace nebo specializace nejsou na trhu práce požadovány a nemohou najít potřebnou práci, hledají kteroukoliv práci v jiné sféře. To přináší velký

---

¹⁷ LIŠKA, Václav. *Makroekonomie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, c2004. ISBN 80-86419-54-1. S. 428.

¹⁸ JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4386-8. S. 142.

¹⁹ HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 696 s. ISBN 978-80-7400-278-6. S. 281.

²⁰ MCCONNELL, Campbell R. a Stanley L. BRUE. *Economics: principles, problems, and policies*. 17th ed. Boston: McGraw-Hill Irwin, 2008. ISBN 0073126632.

zásah do života člověka tím, že vyžaduje rekvalifikaci pracovníků, protože není snadné změnit profesi a přejít na nový druh práce.²¹

V odvětvové struktuře pracovních sil v posledních desetiletích se vyskytují dva hlavní trendy: prudký pokles počtu lidí zaměstnaných v zemědělství a jejich výrazný nárůst v sektoru služeb, díky jeho expanzi a transformaci do vedoucí sféry aplikace sociální práce. Zvláště rychle roste počet specialistů na zásadně nové profese spojené s rozvojem vědeckého a technologického pokroku, systémových analytiků, specialistů v oblasti genetického inženýrství a počítačových techniků. Mechanizace a automatizace výroby, zavedení počítačů a dalších informačních technologií současně snižuje potřebu řady kategorií vysoce kvalifikovaných zaměstnanců a pracovníků nižšího managementu zabývajících se sběrem, systematizací a primárním zpracováním ekonomických informací nebo potřebuje vyšší úroveň kvalifikace. Například vznik automatických montážních linek způsobil nezaměstnanost mnoha továrních pracovníků s nízkou kvalifikací. V této souvislosti se používá termín „technologická nezaměstnanost“. V podstatě dopad nových technologií může být trojaký – v důsledku zavedení mohou být odstraněny některé výrobní funkce, vytvořeny nové funkce a nakonec jsou samotné funkce – po zachování – přeneseny do stroje. Takový nesoulad mezi nabídkou a poptávkou je možný nejen v různých druzích práce, ale také mezi regiony země.²²

Hodně ekonomů nerozlišuje jednoznačně frikční a strukturální nezaměstnanost, jelikož v případě strukturální nezaměstnanosti pracovníci, které zůstali bez práce, začínají hledat nové zaměstnání, stejně jako v případě nezaměstnanosti frikční. Je důležité, aby v ekonomice trvale existovaly oba typy nezaměstnanosti. Není možné je úplně zničit nebo snížit na nulu. Lidé budou hledat jiné zaměstnání pro zlepšení jejich blahobytu a firmy budou hledat nejkvalifikovanější pracovníky pro maximalizaci svých zisků. To znamená, že v tržním hospodářství neustále dochází k oscilaci v nabídce a poptávce na trhu práce. Jelikož existence frikční a strukturální nezaměstnanosti je nevyhnutelná, tvoří spolu tzv. **přirozenou nezaměstnanost**.

---

²¹ HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 696 s. ISBN 978-80-7400-278-6. S. 281.

²² MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3. S. 20-21

3.4.3. Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost je nezaměstnanost způsobená nedostatečnými celkovými výdaji, které jsou spojené s opakovanými poklesy výroby v zemi nebo regionu.²³ Proto je spojená s klesající fází hospodářského cyklu. V této fázi je celková poptávka nízká a spolu s ní samozřejmě i poptávka po práci. Proto tento druh nezaměstnanosti odborníci často nazývají nezaměstnanost z nedostatečné poptávky a postihuje více méně všechny profese a celou ekonomiku. Jinak řečeno: to je rozdíl mezi současnou mírou nezaměstnanosti a přirozenou mírou nezaměstnanosti.²⁴ Různé země přirozeně uznávají různé úrovně nezaměstnanosti. Boj proti tomuto jevu je jedním z hlavních cílů makroekonomické politiky.

Kromě frikční, cyklické a strukturální nezaměstnanosti se hovoří o různých formách, v nichž se nezaměstnanost projevuje.

3.4.4. Sezónní, institucionální a skrytá nezaměstnanost

Sezónní nezaměstnanost se vyskytuje v některých odvětvích ekonomiky, pro které je charakteristické časté kolísání úrovně ekonomické aktivity v průběhu roku v závislosti na ročním období. Jde například o zemědělství, turismus, stavebnictví a jiná podobná odvětví.²⁵

Může nastat situace, kdy nezaměstnanost vznikne v důsledku zásahů státu nebo odborových organizací. Taková nezaměstnanost se nazývá **institucionální**. „*Nezaměstnanost způsobenou zásahy do podmínek svobodného trhu spíše než dobrovolnými rozhodnutími nezaměstnaných můžeme označit jako institucionální nezaměstnanost. Tyto zásahy zahrnují veškeré snahy o zvýšení mzdových sazeb nad rovnovážnou úroveň.*“ Ve skutečnosti existuje několik pozitivních vládních iniciativ, které mohou v konečném důsledku vést ke zvýšení podílu nezaměstnaných. Mezi ně patří: zvýšení podpory v nezaměstnanosti, zavedení zaručené minimální mzdy, reformy daňového systému.

---

²³ MCCONNELL, Campbell R. a Stanley L. BRUE. Economics: principles, problems, and policies. 17th ed. Boston: McGraw-Hill Irwin, 2008. ISBN 0073126632.

²⁴ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8. S.160.

²⁵ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8. S.160.

Institucionální nezaměstnanost vyplývá z nedostatku relevantních informací o volných pracovních místech a uchazečích o zaměstnání.²⁶

Skrytá nezaměstnanost je druh nezaměstnanosti, který se vyznačuje skutečným nedostatkem zaměstnání při formálním udržování pracovních vztahů se zaměstnavatelem. Tento typ nezaměstnanosti se obvykle stává rozšířeným v krizových obdobích státní ekonomiky, kdy se práce prakticky nevyužívá, ale nedochází k formálnímu propouštění. Skrytí nezaměstnaní jsou také lidé, kteří nejsou zaměstnání v pracovněprávních vztazích a chtějí najít práci, ale kteří nejsou oficiálně registrováni jako nezaměstnaní.²⁷

3.4.5. Druhy nezaměstnanosti a Beveridgeova křivka

Stejně jako nezaměstnaný potřebuje čas, aby našel vhodné zaměstnání, ani zaměstnavatel nemůže okamžitě zaplnit volná pracovní místa. Tímto způsobem při plné zaměstnanosti a přirozené nezaměstnanosti existují neobsazená pracovní místa.

Beveridgeova křivka, pojmenovaná po britském ekonomovi Williamovi Beveridgeovi, byla vymyšlena v polovině dvacátého století Christopherem Doe a Leslie Arthurem Dix-Miro. „*Je grafickým vyjádřením vztahu mezi mírou nezaměstnanosti a mírou volných pracovních míst. Míra volných pracovních míst je podílem volných pracovních míst na celkovém počtu pracovních míst potřebných k zaměstnání všech pracovních sil.*“²⁸

Na obrázku je vidět, že horizontální osa ukazuje míru nezaměstnanosti a vertikální osa míru nabízených volných míst. Křivka má hyperbolický klesající tvar, což znamená, že při nízké míře volných míst je vysoká míra nezaměstnanosti, a stejně tak je logické, že při vysoké míře volných míst je nízká míra nezaměstnanosti. Avšak statistická šetření to vždy nepotvrzují a zjištěné anomálie svědčí o nárůstu překážek v koordinaci zájmů nezaměstnaných a zaměstnavatele.²⁹

Určitá pozice na křivce může ukazovat aktuální stav ekonomiky v hospodářském cyklu. Jsou to body na linii 45°. Například období recese je vyznačeno vysokou

---

²⁶ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8. S.160.

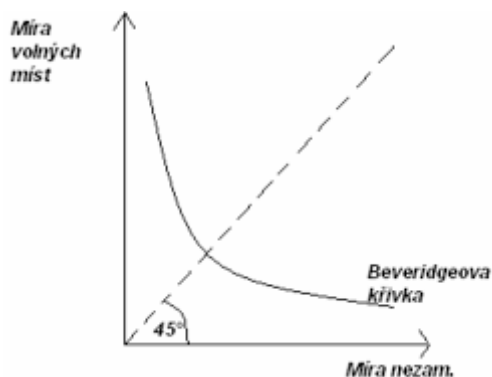
²⁷ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3. S. 21-22.

²⁸ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3258-9. S. 139.

²⁹ TARASEVICH, L., GREBENNIKOV, P. and LEUSSKII, A., 2006. *Makroekonomika*. Moskva: Vysshee obrazovanie, 2006, ISBN. 5-9692-0044-1, S. 206.

nezaměstnaností a nízkým počtem volných míst, což odpovídá pozici na spodní straně osy 45° , zatímco vysoký počet volných míst a nízká míra nezaměstnanosti označují období expanze a nachází se na horní straně přerušované čáry.

Graf 4: Beveridgeova křivka

Zdroj: V. Jurečka, 2013

Takže Beveridgeova křivka pomáhá určit jednotlivé druhy nezaměstnanosti.

Krátkodobá frikční nezaměstnanost bude zachycena ve středu Beveridgeovy křivky a bude ležet blízko počátku, což je spjato i s její dočasnou povahou.

Oblast s převažující strukturální nezaměstnaností se nachází na ose 45° , ale je více vzdálená od nuly. U tohoto typu nezaměstnanosti se může stát, že na trhu je hodně volných pracovních míst, ale přitom existuje pořád vysoká míra nezaměstnanosti. Tato situace může nastat v důsledku nesouladu mezi potřebnými požadavky na určité volné pracovní místo a kvalifikačními schopnostmi uchazečů o zaměstnání. Tento problém lze řešit pomocí rekvalifikačních kurzů nebo dosažením určitého vzdělání, který potřebuje určité množství času. Proto strukturální nezaměstnanost přetrvává i relativně dlouhodobě.

Cyklická nezaměstnanost má tendenci růst v době ekonomického úpadku, a proto se na grafu ukazuje poměrně vzdáleně od počátku v dolní části Beveridgeovy křivky.³⁰

³⁰ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3258-9. S. 139.

3.5. Přirozená míra nezaměstnanosti

Přirozená míra nezaměstnanosti je ekonomická hypotéza, podle které pro obecnou ekonomickou rovnováhu při určité reálné mzdě existuje určitá nedostatečná zaměstnanost obyvatelstva, která je důsledkem nedostatku informací, překážek mobility, demografických změn a dalších důsledků nedokonalostí trhu. Z těchto důvodů není možné snížit míru nezaměstnanosti na nulu, ale pouze ji snížit na úroveň nedokonalostí trhu. Tato část nezaměstnanosti existuje i při plné zaměstnanosti. Není tedy možné ovlivnit úroveň této nezaměstnanosti v úzkém časovém rámci. Pomůže pouze pomalý vliv pomocí regulačních nebo strukturálních politik. Například: vývoj technologií, které usnadňují hledání práce, zavedení minimální mzdy, odborová organizace, zavedení takzvaného efektivního platu nad rámec trhu.

K. Fuchs přirozenou míru nezaměstnanosti definuje takto: „*představuje takovou úroveň nezaměstnanosti, při které ekonomika dosahuje výkonu na úrovni potenciálního produktu*“.³¹ Potenciální produkt představuje dosažení takové výše reálného důchodu, která odpovídá přirozené míře nezaměstnanosti a cenové stabilitě, na jehož úrovni ekonomika dosahuje optimální výkonnosti. Růst potenciálního produktu pak vyjadřuje možnosti udržitelného růstu ekonomiky bez vzniku nerovnováh. V případě, že se skutečný výstup ekonomiky odlišuje od potenciálního produktu, dochází k vytváření nerovnováhy v podobě tzv. produkční mezery, která zároveň slouží k lokalizaci ekonomiky v rámci jejího cyklu. Dlouhodobá nerovnováha tak zpravidla představuje indikátor tzv. ekonomické recese. Rozměr potenciálního produktu je závislý na určitých podmínkách jednotlivých zemí.³²

Přirozenou míru nezaměstnanosti lze spočítat pomocí následujícího vzorce:

$$u^* = w_1 u^*_1 + w_2 u^*_2 + \dots + w_n u^*_n$$

Podle této rovnice je přirozená míra nezaměstnanosti váženým průměrem přirozených měř nezaměstnanosti jednotlivých podskupin pracovní síly.³³

---

³¹ FUCHS, Kamil. *Ekonomie pro každého (nejen pro gymnázia)*. Brno: Miroslav Nehyba, 1999. ISBN 8090264514.

³² Makroekonomická predikce | Makroekonomika | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 08.10.2020]. Dostupné z: <<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>>

³³ DORNBUSCH, Rudiger a Stanley FISCHER. *Makroekonomie*. Praha: SPN, 1994. ISBN 80-04-25556-6.

Friedman a monetaristé prosazují pojem přirozené míry nezaměstnanosti. Keynesiánci s touto teorií nesouhlasí a tvrdí, že nedobrovolná nezaměstnanost je ze sociálního hlediska nepřijatelná.

3.6. Dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost postihuje téměř všechny oblasti veřejného života: ekonomický rozvoj, sociální sféru a politiku. Stejně jako jakýkoli sociálně ekonomický jev má nezaměstnanost přirozené a náhodné rysy, základní a povrchní charakteristiky, pozitivní a negativní stránky. Jejich intenzita závisí na rozsahu, úrovni, příčinách vzniku i formě nezaměstnanosti. Na základě prozkoumání různých druhů nezaměstnanosti lze říct, že náklady jsou spojeny především s cyklickou nezaměstnaností a přínosy s nezaměstnaností frikční.

3.6.1. Náklady nezaměstnanosti

Mezi ekonomické náklady nezaměstnanosti patří:

- ztráta produktu ekonomiky,
- úpadek lidského kapitálu (diskvalifikace),
- vyšší výdaje státního rozpočtu na podpory v nezaměstnanosti,
- snížení daňových příjmů státního rozpočtu.

Zpomalení hospodářského růstu nastává v důsledku nedostatečného využití výrobních příležitostí. Propad produktu lze popsat pomocí Okunova zákona, který říká: pokud dojde ke zvýšení skutečné míry nezaměstnanosti o 1 % oproti přirozené míře nezaměstnanosti, reálný produkt se sníží o 2–3 % pod hodnotu svého potenciálního produktu, kterého by bylo možné dosáhnout v případě plné zaměstnanosti.

Dalším nákladem je úpadek lidského kapitálu neboli diskvalifikace. Tento úpadek se projevuje znehodnocením vědeckého a vzdělávacího potenciálu a zhoršováním blahobytu obyvatelstva. Dlouhodobě nezaměstnaní lidé ztrácejí své pracovní znalosti, dovednosti a zkušenosti. V tomto smyslu dlouhodobá nezaměstnanost má negativní dopad na ekonomický rozvoj kvůli nedostatku lidského kapitálu.

Navíc přetrvávající nezaměstnanost má negativní dopad na státní rozpočet. Existuje riziko vzniku nebo zvýšení deficitu státního rozpočtu. Jednou z příčin jsou vyšší výdaje

státního rozpočtu na podporu v nezaměstnanosti a další výdaje spojené s aktivní politikou zaměstnanosti – provádění programů pro podporu růstu zaměstnanosti, odborné rekvalifikace a zaměstnávání nezaměstnaných atd. Navíc se příjmy státního rozpočtu snižují v důsledku snížení daňových příjmů a snížení příjmů z prodeje zboží (nedostatek výběru nepřímých daní).

Kromě ekonomických má nezaměstnanost velmi závažné sociální důsledky. Nezaměstnanost způsobuje ztracení důvěry a sebeúcty lidí, posiluje negativní procesy ve společnosti, zvyšuje úroveň sociálního napětí a vede k nárůstu počtu psychicky nestabilních lidí, kteří si nejsou jisti svou budoucností. Nezaměstnaná osoba není jen zbavená možnosti využít své znalosti, schopnosti, dovednosti a získat příjem, ale také ztrácí své postavení ve společnosti, což dále může vést až k sociální izolaci. Stres způsobený nezaměstnaností vede ke špatnému zdraví a vzniku různých nemocí, na jejichž léčbu nezaměstnaní často nemají dostatek peněz.

Zvláštním sociálním dopadem je zvýšení kriminality. Ve spojení se snížením poklesu životní úrovně a nedostatkem finančních zdrojů někteří lidé získávají peníze prostřednictvím trestného činu. Nezaměstnaná mládež je právě tím zdrojem, ze kterého zločinecké kruhy čerpají své „kádry“.^{34,35}

3.6.2. Přínosy nezaměstnanosti

Když mluvíme o nezaměstnanosti, nejčastěji ji vnímáme jako negativní jev, a proto pozitivní aspekty tohoto jevu nejsou pro každého na první pohled zřejmé. Ale nejprve musíme počítat s tím, že nezaměstnanost funguje jako přirozený mechanismus v činnosti tržní ekonomiky. Existuje také určitá podmínka, za níž má nezaměstnanost pozitivní důsledky: měla by být dodržována přiměřená (tzv. přirozená) míra nezaměstnanosti, při které se negativní aspekty ještě nezačínají objevovat, což umožňuje soustředit se na pozitivní faktory. Na přirozené úrovni nezaměstnanosti dochází k poklesu inflace, ke zvýšení pracovní motivace zaměstnanců, objevují se noví zaměstnanci, vzniká změna pracovních sil atd.

Mezi pozitivní faktory patří **zvýšení pracovní motivace** zaměstnanců, kteří se snaží dělat svou práci lépe, zvyšují si kvalifikaci pomocí odborných kurzů, věnují své pracovní

---

³⁴ LIŠKA, Václav. *Makroekonomie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, c2004. ISBN 80-86419-54-1. S. 433.

³⁵ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8. S.165-167.

přípravě více času atd. Tak vzniká určitá konkurence mezi zaměstnanci a rovněž se zvyšuje efektivita a kvalita vykonávané práce. Ale je také třeba brát v úvahu skutečnost, že v tomto konkurenčním prostředí se ne každý člověk dostane na vhodné pracovní místo, a proto se ho bude neustále snažit měnit. V tomto případě nezaměstnanost zajišťuje vytvoření **rezervy pracovní síly** jako nejdůležitějšího faktoru rozvoje tržní ekonomiky, která neustále vytváří poptávku po pracovní síle. Pro firmy to znamená určitě výhodu, že mohou vybírat z většího počtu uchazečů, než kdyby byla nezaměstnanost nulová, a pro lidi je snazší hledat si práci, když jsou nezaměstnaní, než kdyby byli zaměstnaní na plný úvazek. Za takových podmínek nestojí za to mluvit o podmínkách plné zaměstnanosti.

Zavádění nových technologií vyžaduje přizpůsobení pracovních sil a **realokaci práce**. Nezaměstnanost dovoluje na tyto technologické změny reagovat. Pro celou ekonomiku to znamená lepší alokaci zdrojů a zlepšení efektivnosti. Je však třeba poznamenat, že tato pozitiva pro celou ekonomiku nejsou vždy bezbolestná pro jednotlivé lidi. V tomto případě role státu spočívá hlavně ve zmírnění negativní stránky těchto procesů.³⁶

Takže nezaměstnanost přináší své přínosy dle sociálního hlediska. Pro nezaměstnané, kteří chápou práci jako zdroj potíží, existuje řada výhod, kterými jsou například více volného času, zlepšování fyzického a psychického zdraví, možnost se vyhnout stresu spojenému s problémy v práci a konfliktům kvůli špatnému kolektivu.³⁷

---

³⁶ LIŠKA, Václav. *Makroekonomie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, c2004. ISBN 80-86419-54-1. S. 434.

³⁷ DORNBUSCH, Rudiger a Stanley FISCHER. *Makroekonomie*. Praha: SPN, 1994. ISBN 8004255566. S. 464

3.7. Možnosti řešení nezaměstnanosti

Na základě všeho výše uvedeného lze přesvědčivě tvrdit, že masová nezaměstnanost vede k rychlým, někdy velmi prudkým sociálním, ekonomickým a politickým změnám, kvůli kterým se již mění ukazatele ekonomického rozvoje země a životní úroveň obyvatelstva. Proto dnes analýza a studium tohoto makroekonomického fenoménu má zvláštní význam. Potřeba řešit problém rostoucí míry nezaměstnanosti vyžaduje vyhledávání nových přístupů, metod zkoumání a také neefektivnějších forem zaměstnání.

Různí ekonomové navrhovali své vlastní varianty snížení míry nezaměstnanosti. Například keynesiánci věřili, že samoregulační tržní mechanismus nemůže překonat nezaměstnanost. Podle jejich názoru vysoká míra nezaměstnanosti vzniká kvůli nedostatečné takzvané „efektivní poptávce“ spjaté s nízkými podněty k investici. J. M. Keynes ve svém proslulém díle *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz* napsal: „*V celých dějinách existuje chronická tendence k tomu, aby sklon k úsporám byl silnější, než jsou podněty k investicím. Slabost podnětů k investicím byla ve všech dobách klíčem k ekonomickým problémům.*“³⁸ Takto keynesiánci ukazovali, že plné zaměstnanosti lze dosáhnout pomocí ekonomického vlivu státu podporou efektivní poptávky, plného využívání všech zdrojů a vnější stabilizací na základě státního intervencionismu. Efektivní poptávka by měla být především zvýšena snížením úvěrové sazby a zvýšením investic.³⁹

Monetaristé se naopak postavili proti keynesiánským metodám. M. Friedman v roce 1967 vymyslel pojem „přirozené míry nezaměstnanosti“, která je striktně dána podmínkami trhu práce a nelze ji změnit opatřeními státní politiky. Pokud vláda bude udržovat zaměstnanost nad její „přirozenou úroveň“ tradičními fiskálními a úvěrovými metodami ke zvýšení poptávky, tato opatření budou mít pouze krátkodobý účinek a dále povedou k vyšším cenám. Monetaristé navrhují upustit od stimulace ekonomického růstu zvýšením poptávky.⁴⁰

Politika omezování poptávky však může způsobit prudké zhoršení životní úrovně obyvatelstva, což ovlivní sociální situaci. Stát by se proto neměl spoléhat na samoregulační roli trhu v otázkách zaměstnanosti, ale spíše aktivně zasahovat do tohoto procesu. Vláda může ovlivnit současnou situaci na trhu práce a s tím spojené negativní dopady

---

³⁸ KEYNES, John Maynard. *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz*. Přeložil Lenka HUŠÁKOVÁ. V Praze: Cicero, 2020. ISBN 978-80-270-7399-3. S.

³⁹ SOJKA, Milan. *John Maynard Keynes a současná ekonomie*. Praha: Grada, 1999. ISBN 807169827x. S.42

⁴⁰ SOJKA, Milan. *Dějiny ekonomických teorií*. Praha: [s.n.], 2000. 298 s. ISBN 80-7184-991-X. S. 182-183.

nezaměstnanosti různými způsoby pomoci v kombinaci své expanzivní fiskální a monetární politiky, především podporou agregátní poptávky. Dále budou prozkoumány metody, které vláda může podniknout ke snížení míry nezaměstnanosti.

3.7.1. Aktivní politika zaměstnanosti

První metodou řešení daného problému ze strany státu je použití tzv. aktivní politiky zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti je souhrnem nástrojů používaných k dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce a k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Cílem aktivní politiky zaměstnanosti je „*odstraňovat bariéry omezující osoby ve vstupu na trh práce, přispívat k vytváření souladu mezi poptávkou a nabídkou pracovních sil, včetně jejich kvalifikace, aktivizovat skupiny vyloučené z trhu práce a podporovat harmonizaci rodinného a pracovního života.*“⁴¹ V České republice provádí tuto politiku Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a příslušné úřady práce. Mezi nástroje aktivní politiky zaměstnanosti patří:

- rekvalifikace,
- investiční pobídky,
- veřejně prospěšné práce,
- společensky účelná pracovní místa,
- překlenovací příspěvek,
- příspěvek v době částečné nezaměstnanosti,
- příspěvek na zapracování,
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.

Dále APZ zahrnuje také následující činnosti státu:

- poskytnutí poradenství, které se provádí pro volbu vhodného zaměstnání a rekvalifikaci na základě posouzení zdravotních, osobnostních a kvalifikačních vlastností fyzické osoby;
- poskytnutí opatření na podporu zaměstnávání zdravotně postižených osob;
- sdílené zprostředkování zaměstnání;

---

⁴¹ Aktivní politika zaměstnanosti – Úřad práce. Úřad práce ČR – Úřad práce [online]. Copyright © [cit. 21.09.2020]. Dostupné z: <<https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>>

- cílené programy k řešení zaměstnanosti.⁴²

3.7.2. Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti spočívá v použití opatření k zajištění řešení problému nezaměstnanosti z hlediska samotných nezaměstnaných. Zahrnuje především podporu v nezaměstnanosti a sociální zabezpečení těch, kteří ztratili pracovní příjem po přechodnou dobu. Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti mají charakter transferů.⁴³ Pro vznik nároku na podporu musí uchazeč o zaměstnání splnit určité podmínky stanovené zákonem o zaměstnanosti. Základní podmínkou v ČR je získání – v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání – doby důchodového pojištění alespoň 12 měsíců.⁴⁴

V. Jurečka jako další krok boje s nezaměstnaností uvádí **podporu malého a středního podnikání**. Dané společnosti dokážou snížit počet nevyužité pracovní síly poskytnutím volných pracovních míst.⁴⁵

Lepší mobilita pracovních sil má také pozitivní vliv na řešení daného problému. Jde o přesun pracovních sil na nová pracovní místa, a to jak v rámci podniků, tak i mezi podniky a průmyslovými odvětvími. Přejít na nové zaměstnání je doprovázen změnou povolání, zaměstnavatele či území. Udržení a zvyšování vysoké úrovně pracovní mobility podporuje efektivnější alokaci zdrojů.

---

⁴² Zákony pro lidi – Sbírká zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast5>>

⁴³ JÍROVÁ, Hana. *Deformace na českém trhu práce*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2002. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky).

⁴⁴ Evidence uchazečů o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti – Evidence uchazečů o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti – MPSV Portál. Průvodce – MPSV Portál [online]. Copyright © [cit. 28.09.2020]. Dostupné z: <<https://www.mpsv.cz/-/evidence-uchazecu-o-zamestnani-a-podpora-v-nezamestnanosti>>

⁴⁵ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8. S.147-148.

3.8. Další makroekonomické ukazatele

V dané kapitole je představen teoretický popis makroekonomických ukazatelů, které budou použity v praktické části této práce.

3.8.1. HDP – hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (dále jen HDP) je základním makroekonomickým agregátem, pomocí kterého lze měřit výkonnost ekonomiky a úroveň blahobytu.

Jurečka definuje HDP jako „*součet peněžních hodnot finálních výrobků a služeb, vyprodukovaných během jednoho roku výrobními faktory umístěnými v dané zemi*“. Jednotlivé faktory počítáme bez ohledu na to, kdo je vlastní. Další podmínkou je to, že se do výpočtu HDP nezahrnují meziprodukty, protože by to vedlo k jejich mnohonásobnému započtení. Do cen výrobků a služeb pro účely HDP se také zahrnují nepřímé daně (DPH a spotřební daň).

Rozlišujeme HDP nominální a reálný. Rozdíl pro ně představují ceny výrobků a služeb. Nominální HDP se vypočítává v aktuálních běžných cenách. V důsledku toho nominální HDP závisí na změnách cenového indexu a příjmů dané ekonomiky. Naproti tomu reálný HDP je vypočítán ve stálých cenách, které jsou očištěny od změn. Tento druh HDP se používá pro účely srovnání jeho vývoje mezi jednotlivými lety.

HDP země lze vyjádřit v absolutní hodnotě, nebo pro přesnější mezinárodní srovnání jej lze uvést v hodnotě připadající na jednoho obyvatele.⁴⁶

3.8.2. Inflace

Obecně lze inflaci popsat jako nárůst cenové hladiny. Podle Samuelsona a Nordhause je inflace definována takto: „*tempo inflace je procentuální roční zvýšení všeobecné cenové hladiny běžně měřené indexem spotřebitelských cen (CPI) nebo jiným srovnatelným cenovým indexem*“.⁴⁷ Je to velmi jednoduchá definice, která však umožňuje popsat inflaci z druhé strany: jako ukazatel míry znehodnocení směnné hodnoty peněz v ekonomice daného území.

---

⁴⁶ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8. S. 26-29.

⁴⁷ SMRČKA, Luboš. *Rodinné finance, ekonomická krize a krach optimismu*. Praha: C. H. Beck, 2010. 538 s. ISBN 978-80-740-0199-4. S. 132.

V praxi v oblasti spotřebitelských cen je inflace měřena jako **změna indexu spotřebitelských cen (CPI – Customer Price Index)**. Je to jeden z nejpoužívanějších cenových indexů, který odráží změnu cen výrobku a služeb, které nakupují domácnosti. Vypočítá se jako procentuální podíl hodnoty spotřebního koše v cenách běžného roku a hodnoty spotřebního koše v cenách základního období. Spotřební koš je souborem výrobků a služeb, které jsou spotřebovávány typickou domácností. V ČR spotřební koš obsahuje cca 700 produktů. Existují také jiné cenové indexy jako PPI – index cen výrobců, IPD – deflátor HDP, bazické indexy atd.

Vysoká a nestabilní míra inflace má velmi nepříznivé dopady na růst národní ekonomiky zejména z takových důvodů, jako je způsobení špatné alokace zdrojů, nechtěné přerozdělování bohatství či zvýšení transakčních nákladů.

V České republice se měřením inflace zabývá Český statistický úřad a péči o cenovou stabilitu zajišťuje Česká národní banka. ČNB provádí měnovou politiku v režimu cílování inflace.⁴⁸

Vztah mezi inflací a nezaměstnaností popisuje Phillipsova křivka, která je podrobněji popsána v další podkapitole.

3.8.2.1. Vztah mezi nezaměstnaností a inflací – Phillipsova křivka

Základní makroekonomické dilema spočívá v tom, že inflaci nelze odstranit bez následného zvýšení nezaměstnanosti, a naopak pokles nezaměstnanosti je doprovázen zvýšením inflace.⁴⁹

Vztahy mezi inflací a nezaměstnaností zachycuje tzv. **Phillipsova křivka**. Prostřednictvím tohoto modelu jsou zkoumány vlivy inflačních očekávání na skutečnou míru inflace a nezaměstnanosti v zemi.⁵⁰

---

⁴⁸ USTYUKHINA, Tatyana. *Vývoj inflace v České republice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. 2018. S. 13-24

⁴⁹ USTYUKHINA, Tatyana. *Vývoj inflace v České republice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. 2018. S. 15-17.

⁵⁰ HOLMAN, Robert. *Makroekonomie*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 424 s. ISBN 978-80-717-9861-3. S. 299.

Potvrzení myšlenky, že mezi mírou nezaměstnanosti a inflací existuje vztah, se objevilo v roce 1958: A. W. Phillips prováděl analýzu mezd a nezaměstnanosti ve Velké Británii za období 1861–1957. Tzv. mzdová Phillipsova křivka má tři charakteristiky: negativní sklon, hyperbolický tvar a protínání osy X. Předpokládá, že klesající míra nezaměstnanosti zvyšuje míru inflace, pokud ostatní podmínky zůstávají neměnné. Phillips ve svém výzkumu nezkoumal mzdovou inflaci v souvislosti se změnami reálných mezd, ale předpokládal dlouhodobou stabilitu nebo strnulost nominálních mezd. Vztah mzdové inflace a nezaměstnanosti vyjádřil ve tvaru:

$$\frac{\Delta W}{W} + \alpha = \beta U^\gamma$$

Kde $\frac{\Delta W}{W}$ - relativní změna nominálních mezd,

U – míra nezaměstnanosti.

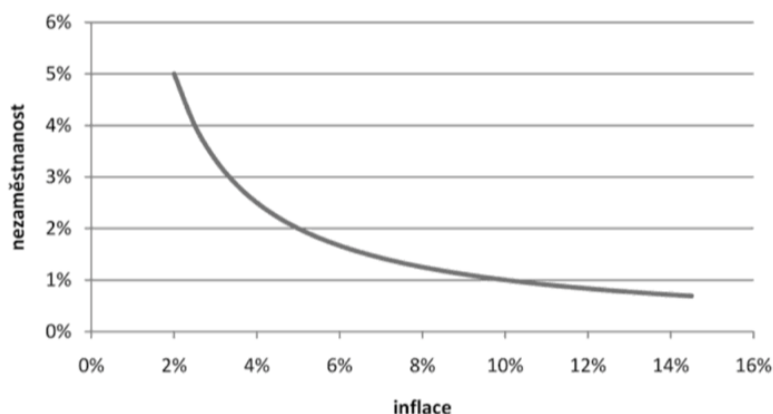
Modifikovanou Phillipsovu křivku, tzv. **cenově inflační verzi** křivky, předložili Samuelson a Solow. Autoři nahradili míru růstu nominálních mezd mírou růstu agregátní cenové hladiny a navrhli následující vzorec:

$$\frac{\Delta P}{P} = f(U)$$

Kde $\frac{\Delta P}{P}$ – tempo celkové inflace,

U – změna míry nezaměstnanosti.

Graf 5: Phillipsova křivka

Zdroj: Lipovská, 2017, s. 153

V roce 1968 byla Firedmanem a Phelpsem navrhnutá předpověď: pokud se vláda bude snažit využít Phillipsovu křivku tak, aby se snížila nezaměstnanost, efekt bude pouze dočasný. Tento názor se nazývá **hypotéza přirozené míry**: „*nezaměstnanost se nakonec vrátí na úroveň přirozené míry bez ohledu na míru inflace*“.⁵¹ Občas se ve statistice objevovaly zcela neuvěřitelné kombinace míry inflace a nezaměstnanosti, které neodpovídaly tomu, co naznačuje Phillipsova křivka: např. 9 % míra inflace a téměř 7 % míra nezaměstnanosti v r. 1980 ve Spojených státech (podle teorie Phillipsovy křivky v té době by měla 7 % míra nezaměstnanosti odpovídat maximálně 1 % míře inflace).⁵²

Ve skutečnosti reálná dynamika změn nezaměstnanosti a inflace neodpovídá vždy Phillipsově křivce. Vztah mezi těmito ukazateli v praxi je výrazně komplikovanější.⁵³

---

⁵¹ MANKIW, Gregory N. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada Publishing a.s., 1999. 763 s. ISBN 978-80-716-9891-3. S. 714.

⁵² MANKIW, Gregory N. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada Publishing a.s., 1999. 763 s. ISBN 978-80-716-9891-3. S. 717.

⁵³ KADERBÁKOVÁ, Božena. *Úvod do makroekonomie: neoklasický přístup*. Praha: C. H. Beck, 2003. 368 s. ISBN 80-717-9788-X.

4. Praktická část práce

Tato část práce se věnuje analýze vývoje nezaměstnanosti v České republice a v Řecké republice v letech 2004–2019. Výsledky analýzy jsou z důvodu větší přehlednosti publikovány tak, aby informace byly rozděleny do několika podkapitol v souvislosti s jednotlivými kritérii posouzení nezaměstnanosti. Kvůli výskytu světové pandemie se jedna samostatná kapitola věnuje současnému vývoji nezaměstnanosti v roce 2020. Jako ukazatel vývoje byla použita obecná míra nezaměstnanosti. Makroekonomická analýza bude vycházet především ze statistik a predikcí Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Eurostatu, Elstatu a OECD. Analýza také zahrnuje makroekonomické zhodnocení ekonomiky každé země, zejména situace na trhu práce, popis demografické struktury, porovnání míry nezaměstnanosti v ČR s ŘR a vymezení jevů, které na ni mohly mít vliv.

4.1. Česká republika

Česká republika je parlamentní republikou, která se nachází ve střední Evropě. Moderní Česká republika vznikla v důsledku rozpadu Československa 1. ledna 1993. Je to vyspělá země, člen Evropské unie a OECD. Má jednu z nejrozvinutějších, nejstabilnějších a nejúspěšnějších ekonomik mezi postkomunistickými zeměmi. Představuje malou otevřenou tržní ekonomiku. Několik badatelů, jako např. A. Gabarta, se domnívá, že Česká republika má speciální model sociálně-ekonomického rozvoje, který se nazývá „vyšehradský model“. Jejimi charakteristickými rysy jsou orientace na vnější zdroje hospodářského růstu, rostoucí závislost socioekonomického rozvoje na globálním prostředí a hospodářských cyklech partnerských zemí EU.⁵⁴ Podíl exportu zboží a služeb na HDP je 78 %, který však dlouhodobě klesá. Hlavními obchodními partnery jsou členské státy EU: Německo, Slovensko, Polsko a Francie. Podle sektorového hlediska základ české ekonomiky tvoří dodnes rozvinutý sektor služeb (cca 60 % HDP), průmyslový sektor (cca 30 % HDP), stavebnictví (6 % HDP) a zemědělství (2 % HDP).⁵⁵

---

⁵⁴ GABARTA A.A. *Socioekonomický model zemí střední Evropy // Moderní Evropa*. 2017. S. 106-107

⁵⁵ Deloitte, *Výhled české ekonomiky 2020*. Deloitte [online] Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/about-deloitte/vyhled_ceske_ekonomiky_2020.pdf

Podle hodnocení světové konkurenceschopnosti v období 2017–2018, sestaveného Světovým ekonomickým fórem, je Česká republika na 31. místě ze 137 uvedených.⁵⁶ A podle indexu lidského rozvoje je na 26. místě⁵⁷, což je velmi silná pozice. Bylo toho dosaženo v důsledku relativně úspěšné transformace a vývoje země za posledních třicet let.

Od roku 1994 HDP České republiky vykazovalo pozitivní dynamiku, s výjimkou krizového období 1997–1998. V tomto období v České republice došlo k vážné krizi způsobené kolapsem RVHP⁵⁸, rozdělením země a změnou ekonomické struktury, což mělo za následek zvýšení zahraničního dluhu a skok v nezaměstnanosti. Od roku 1999 byla krize překonána zvýšením exportu do zemí s tržním hospodářstvím, zejména do Německa a dalších zemí EU, přitahováním zahraničních investic a zvýšením domácí spotřeby.

Se vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 se ekonomický růst České republiky výrazně zrychlil a dosáhl 6–7 % ročně. Vrchol ekonomického rozvoje nastal v roce 2006, když roční růst přesáhl 7 %. Z tohoto hlediska můžeme říci, že evropská integrace měla pozitivní vliv na další vývoj České republiky. Mezi negativní vlivy tohoto období patří růst inflace vyvolaný snížením cenové regulace v řadě odvětví a zvýšením cen na bydlení a komunální služby.

Později se česká ekonomika setkala i s globální finanční a ekonomickou krizí. Navzdory začátku krize byl český HDP v prvním čtvrtletí roku 2008 charakterizován pozitivními ukazateli, a na konci se snížil jenom o 0,4 %, zatímco mnohé jiné země EU utrpěly pokles mnohem výraznější. Celkem za rok 2008 činilo zvýšení HDP v ČR 2,5 %. Ale v roce 2009 byl již HDP charakterizován rostoucím poklesem, což bylo způsobeno zhoršením situace v zahraničním obchodě, poklesem spotřeby domácností a řadou dalších faktorů. V roce 2009 pokles HDP činil 4,7 %. To byl největší pokles za posledních deset let. Česká republika pocítila negativní dopady krize zejména v prudkých propadech zahraničního obchodu, ve snížení počtu zahraničních turistů, téměř o polovinu nižší hodnotu přímých zahraničních investic. Zvýšení úrovně inflace doplňuje seznam negativních

---

⁵⁶ Global Competitiveness Index 2017–2018 - Reports – World Economic Forum. Reports – World Economic Forum [online]. Copyright © 2020 World Economic Forum [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/competitiveness-rankings/>>

⁵⁷ Human Development Reports. Human Development Reports | United Nations Development Programme [online]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/CZE>

⁵⁸ Rada vzájemné hospodářské pomoci (1949–1991) – obchodní organizace, která sdružovala socialistické státy sovětského bloku v době studené války.

důsledků krize. V roce 2008 došlo k maximální úrovni za poslední desetiletí – 6,3 %, a to vzhledem k těmto faktorům: zvýšení DPH⁵⁹ (z 5 % v roce 2007 na 9 % v roce 2008), spotřební daně a cen komunálních služeb a některých výrobků (potravin, tabákových výrobků, lékařských poplatků, regulovaného nájemného).⁶⁰ Avšak díky uplatňovaným vládním opatřením se ekonomickou krizi podařilo překonat v nejkratší době – v porovnání s ostatními státy. Antikrizové vládní akce v sobě zahrnovaly opatření k udržení stability a zlepšování státního rozpočtu, snížení daňového zatížení, boj proti nezaměstnanosti, financování činnosti malých a středních podniků, investice do projektů na ochranu životního prostředí a zlepšení dopravní infrastruktury. Poslední čtyři byly zmíněny ve speciálním balíčku opatření s názvem „Národní protikrizový plán“, který byl vytvořen a prezentován v únoru r. 2009. A v důsledku toho už na začátku roku 2010 začal proces renovace, který potvrzují různé ekonomické ukazatele, jako HDP, PZI, atd.

Ale přece jen zemi postihla druhá vlna globální finanční a hospodářské krize, která vedla k poklesu průmyslové produkce, HDP a zpomalení sektoru zahraničního obchodu.⁶¹ Zhoršení ekonomické situace v České republice v roce 2011 se stalo příčinou k přechodu na politiku stimulace hospodářského růstu. Díky této politice již od roku 2014 a v dalších letech začal HDP opět růst, ale s charakteristickou nestabilitou v důsledku vyčerpání krátkodobých faktorů ekonomického růstu a silné závislosti na vnějších faktorech. K růstu HDP přispěly především zahraniční obchod a také spotřeba domácností.⁶² V roce 2017 byla ČR jednou z deseti nejlepších zemí z hlediska přírůstku HDP v EU. V současné době je jednou z 15 zemí světa s největším podílem exportu na HDP, což je charakteristickým rysem zemí s malými ekonomikami. Současně má také vysoký podíl dovozu, který v roce 2019 dosáhl 78 % HDP.

Za poslední desetiletí v rámci politiky cílování byly ukazatele inflace na nejnižší úrovni. V roce 2017 však jeho úroveň prudce vzrostla, zejména kvůli vyšším cenám potravin, vody a stravovacích a ubytovacích služeb. Přispělo k tomu také zavedení systému

---

⁶⁰ USTYUKHINA, Tatyana. *Vývoj inflace v České republice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. 2018.

⁶¹ KULIKOVA, N.V. *Střední a východní Evropa: následky dluhové krize v eurozóně*. Moskva: IE RAN, 2014

⁶² ČETVERIKOVA, A.S. *Česká republika jako zahraniční ekonomický partner Ruska*. Moskva, IMEMO, 2019. ISBN 978-5-9535-0553-6, DOI:10.20542/978-5-9535-0553-6

elektronické evidence tržeb. Vždyť míra inflace je zhruba v souladu s cílem pro Českou republiku, která je stanovena na 2 % – cca 2% koridor (1–3 %).⁶³

Dále je uvedena tabulka s hodnotami základních ekonomických ukazatelů za rok 2019, podle kterých lze posoudit současný hospodářský stav České republiky.

Tabulka 3: Základní ukazatele ekonomického vývoje ČR k 31. 12. 2019

Ukazatel	Hodnota	Porovnání v rámci EU
HDP na obyvatele	18333 EUR (64 % z průměru EU)	28610 EUR
Platební bilance	2292,6 mil. EUR	-
Index spotřebitelských cen CPI (inflace)	2,8 %	1,4 %
Podíl exportu na HDP	75 %	46,6%
Podíl importu na HDP	69 %	43,7%
Index lidského rozvoje	0.891	-
Míra nezaměstnanosti	2 %	6,3 %

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat ČSÚ, Eurostatu, 2020

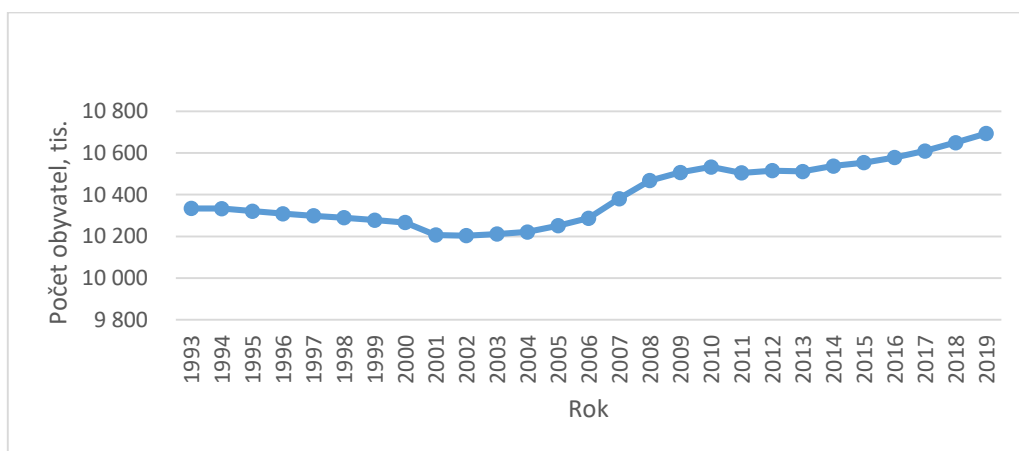
⁶³ USTYUKHINA, Tatyana. *Vývoj inflace v České republice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. 2018.

4.1.1. Demografická struktura obyvatelstva na trhu práce

Česká republika je země s relativně malým počtem obyvatelstva (stav k 30. 6. 2020 – 10 699 142 obyvatel) a nachází se na 85. místě ve světě. V souvislosti s tím se často potýká s řadou sociálních problémů, které mají dopad na její ekonomický rozvoj.

Od poloviny 90. let Česká republika zaznamenala pokles populace způsobený přirozeným úbytkem. V roce 2003 nastal přechod od klesajícího trendu k rostoucímu, většinou způsobený migračním přílivem po vstupu ČR do EU. V roce 2006 bylo zvýšení počtu obyvatel také způsobeno v důsledku přirozeného růstu, a to díky postupnému zvyšování porodnosti a kontrole míry úmrtnosti. Ale kvůli kolísavému a nestálému charakteru růstu porodnosti je hlavní složkou zvyšování počtu obyvatel doposud migrace. Největší počet migrujících osob pochází zejména z Ukrajiny, Slovenska a Rumunska. V posledních letech je pozorován pozitivní rostoucí trend ve stavu porodnosti, ale České republice se zatím nepodařilo dosáhnout potřebných ukazatelů pro reprodukci.

Graf 6: Vývoj počtu obyvatel v České republice, 1993–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, 2020

Počet obyvatelstva, zejména počet ekonomicky aktivního obyvatelstva, a jeho struktura podle různých hledisek jsou důležitými faktory ovlivňujícími zaměstnanost. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v České republice představují osoby ve věku od 15 let. Z níže uvedené tabulky je vidět, že ve sledovaném období 2004–2019 se jejich počet rok od roku výrazně neliší a tvoří více než 50 % z celkového obyvatelstva země. Je pozorován pozitivní trend, který se projevuje ve zvyšujícím se počtu zaměstnaných osob, a snižuje se množství nezaměstnaných s výjimkou krizového období (2009–2011). Průměrný růst zaměstnaných na začátku sledovaného období představuje 74 tis. lidí ročně, po krizovém

období se tempo růstu trochu zpomalilo, ale v posledních letech se vrací na předchozí úroveň.

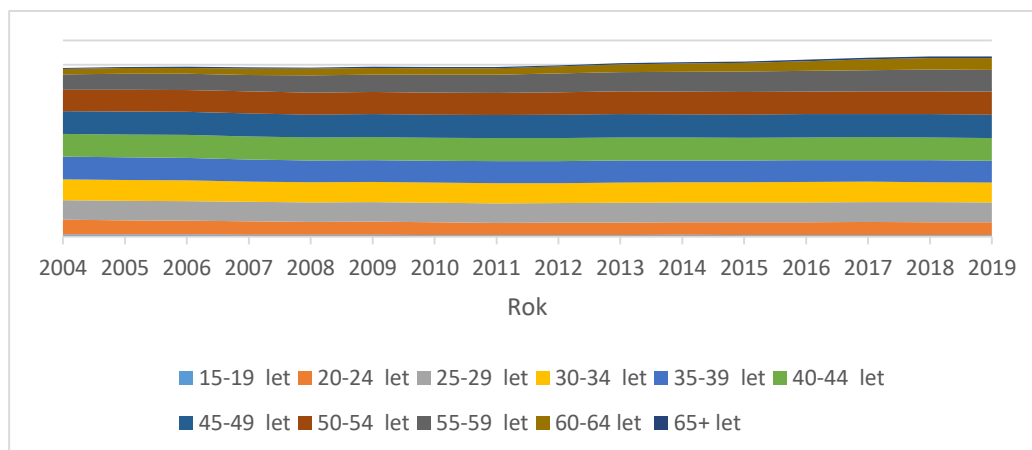
Tabulka 4: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva v ČR ve věku 15 a více let, 2004–2019

Rok	Ekonomicky neaktivní (v tis.)	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (v tis.)	Z toho		Počet obyvatel ve věku 15 let a více (v tis.)	Celkový počet obyvatel (v tis.)
			Zaměstnaní (v tis.)	Nezaměstnaní (v tis.)		
2004	3 540,8	5 132,5	4 706,6	425,9	8 673,3	10 221
2005	3 541,8	5 174,2	4 764,0	410,2	8 716,0	10 251
2006	3 574,0	5 199,4	4 828,1	371,3	8 773,4	10 287
2007	3 646,7	5 198,3	4 922,0	276,3	8 845,0	10 381
2008	3 711,4	5 232,3	5 002,5	229,8	8 943,8	10 468
2009	3 722,9	5 286,5	4 934,3	352,2	9 009,3	10 507
2010	3 746,5	5 268,9	4 885,2	383,7	9 015,4	10 533
2011	3 741,7	5 223,0	4 872,4	350,6	8 964,7	10 505
2012	3 707,6	5 256,9	4 890,1	366,9	8 964,6	10 516
2013	3 645,4	5 306,0	4 937,1	368,9	8 951,5	10 512
2014	3 634,7	5 297,9	4 974,3	323,6	8 932,6	10 538
2015	3 625,7	5 309,9	5 041,9	268,0	8 928,7	10 554
2016	3 578,7	5 350,0	5 138,6	211,4	8 929,2	10 579
2017	3 552,0	5 377,1	5 221,6	155,5	8 935,7	10 610
2018	3 526,4	5 415,4	5 293,8	121,6	8 941,8	10 650
2019	3 551,3	5 412,2	5 303,1	109,1	8 963,5	10 694

Zdroj: ČSÚ, 2020

Česká republika se potýká se stárnutím populace. Míra ekonomické aktivity starších obyvatel ve věku 65 let a více stále roste a v posledních letech můžeme pozorovat přírůstek pracovní síly mladých lidí ve věku 15–19. (viz Příloha 1)

Graf 7: Vývoj počtu obyvatel v ČR dle věku, 2004–2019

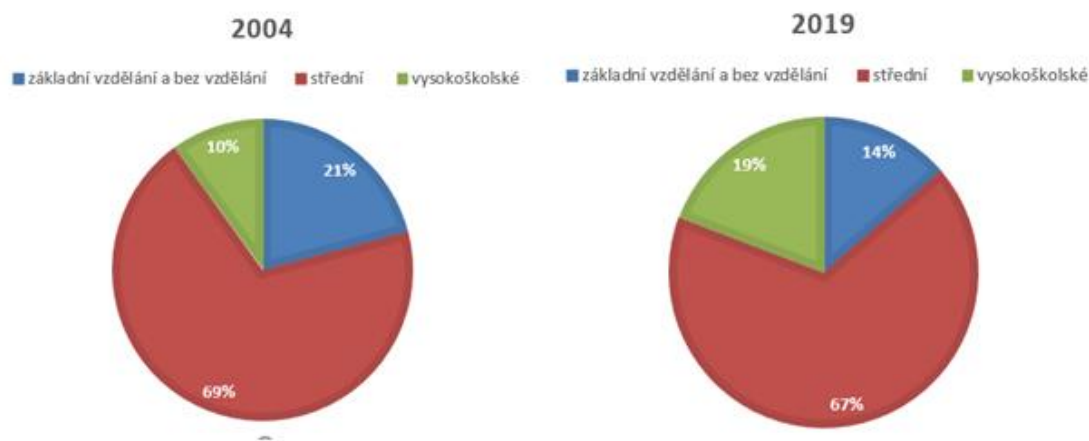

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

Porovnáme-li strukturu ekonomické aktivity dle pohlaví, v tom případě zjistíme, že muži jsou na tom podstatně lépe. Jejich průměrná míra aktivity činí 68,2 % oproti ženám (50,7 %). Celkem se v průběhu sledovaného časového úseku jejich vzájemný poměr nemění a nachází se na stejné úrovni.

Dalším kritériem posouzení je úroveň dosaženého vzdělání. Největší počet obyvatelstva má střední dosažené vzdělání (podíl 67 %), který je stejný v průběhu celého sledovaného období. Velké změny ve vývoji k lepšímu jsou pozorovány v podílech skupin obyvatel se základním dosaženým vzděláním včetně bez žádného vzdělání, a s vysokoškolským vzděláním. Když na začátku sledovaného období v r. 2004 nízkokvalifikovaných osob bylo dvakrát více než s vysokoškolským vzděláním, které mělo pouze 10 % obyvatel, v r. 2019 je situace je diametrálně odlišná. Následující skutečnosti poukazují na to, že lidé, kteří mají vyšší stupeň dosaženého vzdělání, vykazují vyšší míru ekonomické aktivity. Jejich aktivita činí v průměru 75 % oproti 65 % osob se středním vzděláním a 20 % se základním nebo bez dosaženého vzdělání.^{64,65}

Graf 8: Počet obyvatelstva ČR dle dosaženého vzdělání, 2004, 2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

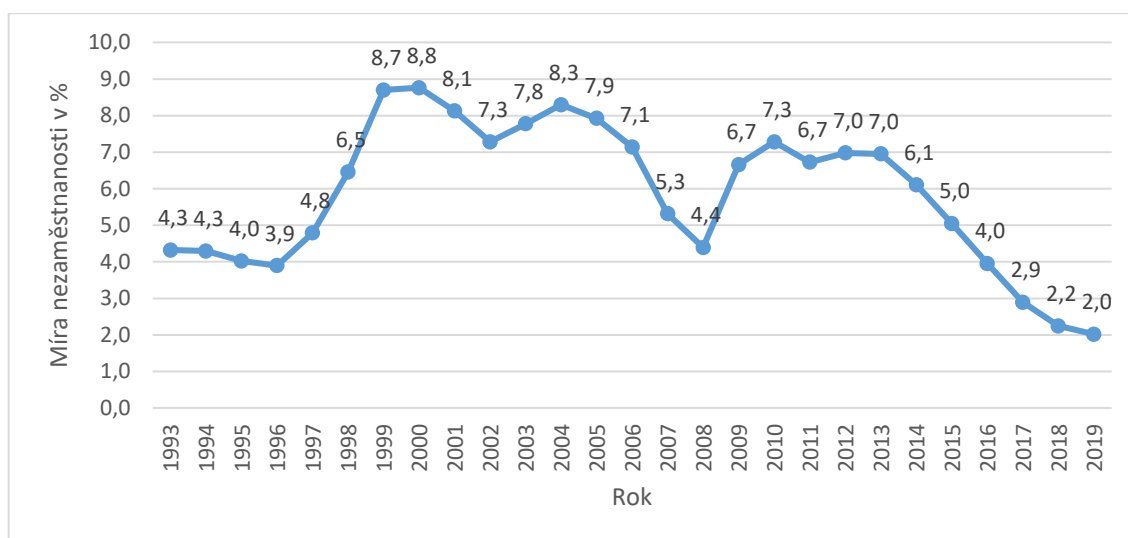
⁶⁴ČSÚ, Vzdělání obyvatelstva České republiky ve věku 15 a více let podle výsledků "Výběrového šetření pracovních sil", Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/123502877/32018120_0104.pdf/90936239-26b4-4e5b-85cd-8b41457ce2fa?version=1.0

⁶⁵ ČSÚ, Míra ekonomické aktivity podle věkových skupin a vzdělání, Český statistický úřad [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91606447/25013019168.pdf/017db464-a823-444a-86dc-c15e7b66ce7c?version=1.0>

4.1.2. Analýza vývoje nezaměstnanosti v České republice

Pro účely analýzy vývoje nezaměstnanosti v České republice byla použita obecná míra nezaměstnanosti, která je dobře dostupná z různých zdrojů, srozumitelná pro veřejnost a vhodná pro mezinárodní srovnání. Vývoj nezaměstnanosti od vzniku České republiky až do současnosti (1993–2019) je uveden v následujícím grafu č. 9. Dále je vývoj tohoto ukazatele nezaměstnanosti rozebírán podrobněji v letech 2004–2020.

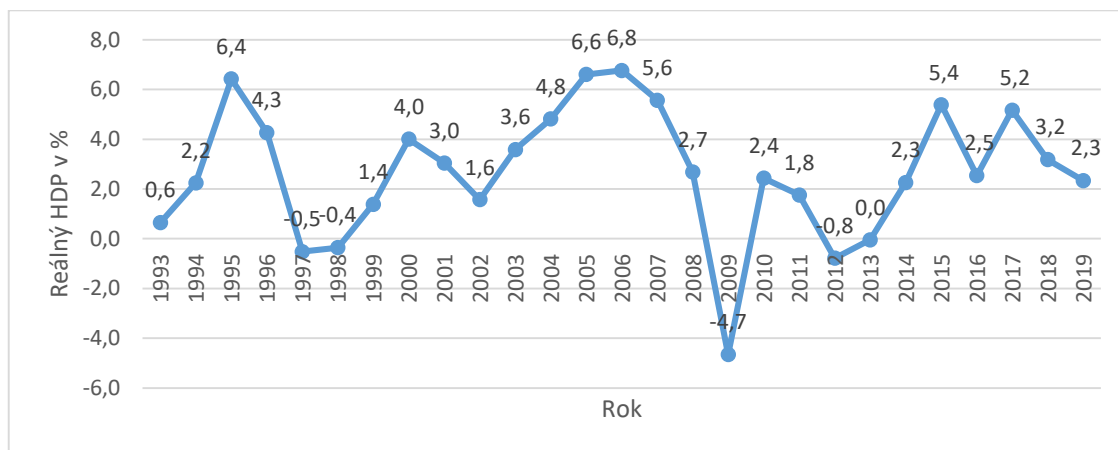
Graf 9: Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR, 1993–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

Obecně je vývoj nezaměstnanosti závislý na výkonnosti ekonomiky země. Pro lepší představu souvislosti vývoje ekonomiky a nezaměstnanosti zároveň je zde uveden vývoj reálného HDP, jako jednoho z hlavních ukazatelů hospodářské výkonnosti. Kvůli tomu, že ekonomika Česka je silně závislá na exportu, lze udělat závěr, že když poklesne HDP například Německa, jako hlavního exportního partnera, postihne to i český HDP.

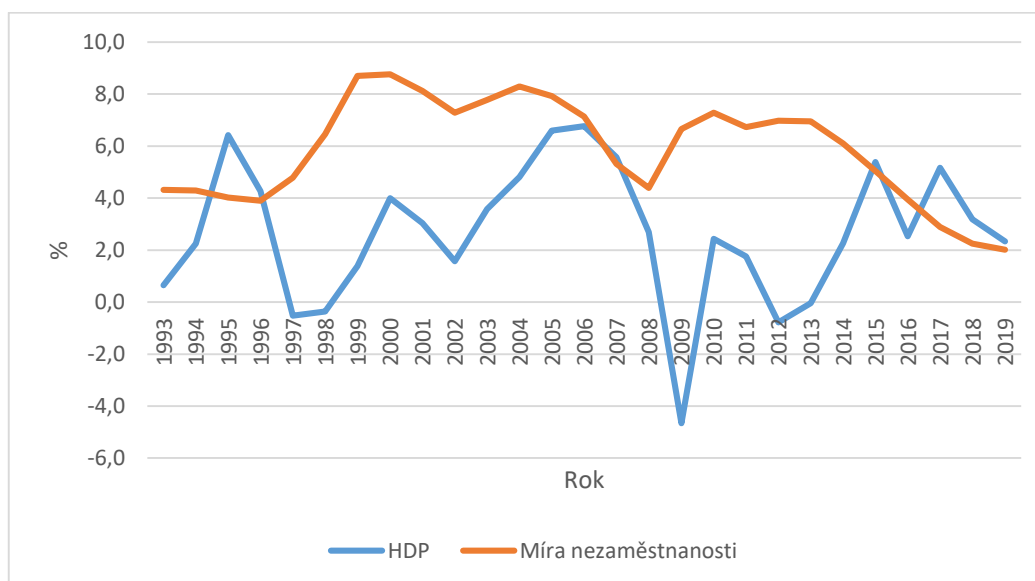
Graf 10: Vývoj tempa růstu HDP v ČR v %, 1993–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

Níže je uveden graf, na kterém můžeme tuto souvislost mezi HDP a nezaměstnaností vidět. Pokles míry nezaměstnanosti by se měl odrážet v růstu HDP a naopak. V posledních letech je tato spojitost zcela jasně viditelná. Ale někdy, například v období 2007–2011, lze pozorovat, že nezaměstnanost reaguje na ekonomický vývoj se zpožděním. Tak například v roce 2010, kdy se ekonomika nacházela v době růstu, míra nezaměstnanosti současně pokračovala ve vzestupu a klesla až v následujícím roce.

Graf 11: Vývoj HDP a nezaměstnanosti v ČR, 1993–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

4.1.2.1. Vývoj obecné míry nezaměstnanosti

Vstup České republiky do EU byl určitě dlouho očekávanou událostí. Spolu s tím však bylo také spojeno mnoho obav a neklidu ohledně narušení konkurenčního postavení ČR ve světovém hospodářství, růstu cen a zvýšení inflace, zvýšení nezaměstnanosti a oslabení české soudržnosti. Ale prvních pět let členství v EU ukázalo, že všechny obavy byly liché.⁶⁶ Navzdory předpovědím ohledně zvýšení míry nezaměstnanosti se naopak situace na trhu práce po vstupu České republiky do EU výrazně zlepšila. Nová pracovní místa vytvářelo vyšší množství přímých zahraničních investic, které byly pro Českou republiku výhodné. Především to bylo spojeno se zrychleným hospodářským růstem, který zažila země hned po vstupu do EU. První výrazný nárůst HDP – o 3,2 % byl zaznamenán již v roce 2003 a tento pozitivní trend trval příští 3 roky, tedy až do vypuknutí světové hospodářské krize.

Jak je vidět na grafu č. 1, v období před vstupem do evropského společenství nezaměstnanost kolísala v rozmezí 7–8 %. Souviselo to s rozsáhlou restrukturalizací ekonomiky a zastaralého průmyslu, nedostatečnou působností státu v provádění aktivní politiky zaměstnanosti. Mnoho odborníků se domnívá, že hlavním důvodem trvalé vysoké nezaměstnanosti ve státě je nepružnost trhu práce. V roce 2004 stoupla na úroveň 8,3 %, což bylo skoro na stejné úrovni s průměrem EU (8,5 %). Mezi důvody tohoto zvýšení lze řadit ukončení pracovních smluv na dobu určitou a také zrušení základní vojenské a civilní služby.⁶⁷

Ale už od příštího roku (2005) díky příznivému vývoji ekonomiky nastal přechod od rostoucího trendu ke klesajícímu a postupnému snižování míry nezaměstnanosti. V roce 2008 byla zaznamenána nejnižší hodnota v historii Česka od roku 1996 (3,9 %) – 4,4 %. Tempo růstu HDP vzrostlo v tomto roce o 2,7 %. Takto se od roku 2004 do roku 2008 míra nezaměstnanosti snížila skoro na polovinu a patřila mezi nejnižší v Evropské unii.

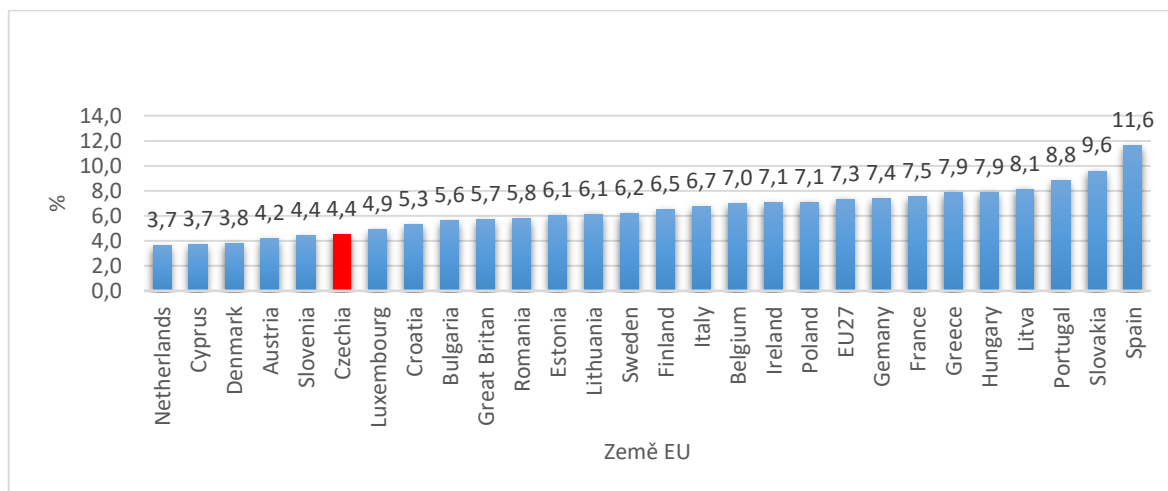
---

⁶⁶ MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 9788087029893.

⁶⁷ Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2004 [online]. Copyright ©n [cit. 18. 11. 2020]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/analyza_zam_nezam_rok_2004.pdf/d3266dcb-296b-a5f7-3bcd-f1e06e8c0254

Graf 12: Roční míra nezaměstnanosti států EU v roce 2008

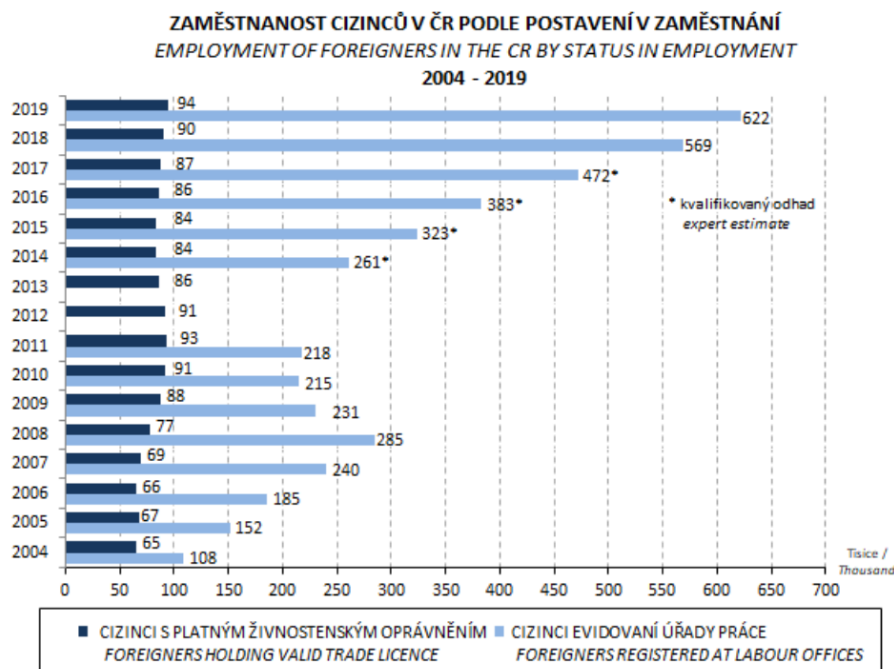
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Vstupem do evropského společenství Česká republika získala možnost migrace za prací do jiných členských států. Ale takové státy jako Německo, Švýcarsko a Rakousko na to nereagovaly příliš pozitivně, protože se obávaly přetížení domácích trhů práce a trvaly na tom, aby byl co nejdéle omezen přístup na jejich trh práce. Přístup byl možný pouze částečným prostřednictvím bilaterálních smluv, které jmenovitě stanovily druhy povolání a přesný počet uchazečů o zaměstnání. Česká republika vyjadřovala jistou nelibost spojenou s těmito omezeními. Ze své strany vyhlásila, že uplatní omezení na domácí pracovní trh jenom v případě nepříznivé situace na daném trhu.

S rostoucí ekonomikou se zvýšil počet zahraničních pracovníků a došlo k výraznému nárůstu zaměstnanosti cizinců. Ke konci roku 2008 bylo legálně zaměstnáno 285 000 cizinců. V porovnání s rokem 2004 (108 000 pracovníků) činil nárůst 250 %. Největší imigrace zahraniční pracovní síly pocházela ze Slovenska (94 566 – 38 %), Ukrajiny (73681 – 29 %) a Polska (19257 – 8 %).⁶⁸

⁶⁸ MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 9788087029893.

Obrázek 1: Zaměstnanost cizinců v ČR podle postavení v zaměstnání

Zdroj: MPO ČR, MPSV ČR

Avšak v podmínkách zhoršené ekonomické situace, a to během globální finanční a hospodářské krize, která se začala projevovat už ve druhé polovině r. 2008, a během pádu souhrnné výkonnosti české ekonomiky v roce 2009 v zemi došlo ke dvěma významným nárůstům nezaměstnanosti. Hlavní příčinou byla globální finanční a hospodářská krize, která se projevila v roce 2008 zhoršením základních ekonomických ukazatelů ve většině zemí. Jejím předchůdcem byla americká hypoteční krize z roku 2007. Na začátku roku 2008 získala krize globální charakter a postupně se začala projevovat rozsáhlým poklesem objemů výroby a zvyšováním cen surovin (zejména ropy) a nezaměstnanosti. Navzdory pozitivním předpovědím stejně jako ostatní země světa krize postihla i Českou republiku.⁶⁹

Nakonec v roce 2009 česká ekonomika definitivně zavravorala a dostala se do fáze recese. HDP kleslo na nejnižší bod – 4,7 % ve sledovaném časovém úseku. Kvůli útlumu ekonomické činnosti došlo k prudkému snížení počtu pracovních míst. Toto tvrzení je podloženo statistikou z Úřadu práce, kde byl zaznamenán pokles počtu hlášených pracovních pozic ještě od druhé poloviny r. 2008 a pokračoval až do r. 2010. V důsledku prvního nárůstu celkem o 2,3 % míra nezaměstnanosti dosáhla až 6,7 % a počet

⁶⁹ FOSTER, John Bellamy a Fred MAGDOFF. *Velká finanční krize: příčiny a následky*. Všeň: Grimmus, c2009. *Ekonomie* (Grimmus). ISBN 9788090283114.

nezaměstnaných se zvýšil o více než polovinu, takže činil 352,2 tis. osob. V předchozím roce 2008 ČSÚ evidoval pouze 229,8 tis. osob.

Druhý výrazný nárůst nezaměstnanosti nastal v roce 2010, ačkoliv celoroční přírůstek HDP na úrovni 2,4 % demonstroval mírné oživení zhoršené situace. Stále se na trhu práce projevovaly negativní dopady krize. Míra nezaměstnanosti v tomto roce činila 7,3 % a zároveň se stala se nejvyšší mírou ve sledovaném období. V únoru daného roku Úřad práce zachytil rekordní počet uchazečů o zaměstnání, který tvořil 583 tis. nezaměstnaných.⁷⁰

Kvůli přechodu EU z finanční krize do dluhové byl český export, který nejvíce ovlivňuje ekonomiku ČR, silně postižen. A proto se nedostatek zakázek na trhu práce projevil takovým negativním způsobem a ovlivnil rovněž odvětvovou strukturu zaměstnanosti. Firmy především v automobilovém a sklářském průmyslu měly málo zakázek a kvůli tomu začaly hromadně propouštět své zaměstnance. Došlo k přelévání zaměstnanců z průmyslu do sféry obchodu, služeb a veřejného sektoru.⁷¹

Krizové procesy měly silný dopad na mobilitu pracovních sil. Během roku 2009 poklesl počet zahraničních pracovníků o 50 tis. a ještě o dalších 20 % v r. 2010–2011.

Mezitím se Česko ještě pořád nemohlo dostat z krizové situace a v r. 2012 došlo k opětovnému návratu do recese. Avšak roční obecná míra nezaměstnanosti zůstávala bez významných změn a další 3 roky se pohybovala okolo 7 %.

Od roku 2014 je pozorován trvalý a prudký pokles obecné míry nezaměstnanosti, spojený s vystoupením české ekonomiky z fáze recese. HDP vzrostlo o 2,3 %. Tento růst byl způsoben rostoucí domácí poptávkou, která se projevila optimistickým očekáváním podnikatelské sféry a konečných spotřebitelů. Velké výběry ze strukturovaných fondů přispívaly k dynamickému růstu investic.⁷² Pozitivní rostoucí dynamika pokračovala i v následujících letech. V r. 2015 došlo k nejvyššímu růstu HDP za posledních 8 let – 5,4 %. Z 6,1 % v r. 2014 se za 3 roky nezaměstnanost dostala na hodnotu 4 % v r. 2016. Odráželo se to i na zvýšení počtu volných pracovních míst na Úřadu práce, který zaregistroval v roce

---

⁷⁰ MPSV, Uchazeči a volná místa. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace3>

⁷¹ Vavřínová T., Krčková A. Occupation and sectoral mobility in the Czech Republic and its changes during the economic recession. // Statistika. – 2015. – № 95(3). – P. 28. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20550321/32019715q3016.pdf/4dc33bf1-7c89-4a12-893c-37b9759cd120?version=1.0>

⁷² MPO, Analýza vývoje ekonomiky ČR za rok 2014. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online] Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument160232.html>

2014 o 10 tis. volných pracovních míst víc než v r. 2013. V dalších 3 letech se meziroční růst zrychlil a ke konci r. 2016 dosáhl hodnoty 132 tis. Velkou roli zde hrálo efektivní provádění politiky trhu práce dle nové Strategie zaměstnanosti. Rozvoj ekonomiky, vytváření nových podniků a okamžité uplatňování nezaměstnaných na nových pracovních místech při podpoře státu v souhrnu vedly k takto úspěšným výsledkům.

V roce 2017 podle analýzy Českého statistického úřadu země dosáhla plně zaměstnanosti. Na konci roku 2017 Česká republika zaznamenala jednu z nejnižších měr nezaměstnanosti od roku 1993 – 2,9 % a dynamika od začátku roku 2018 potvrzuje pokračování tohoto trendu. V roce 2019 byla dosažena rekordní hodnota nezaměstnanosti v historii české ekonomiky – 2 %. Míra nezaměstnanosti se snížila pod její přirozenou úroveň. Nabídka volných pracovních míst byla tak vysoká, že převýšila počet samotných nezaměstnaných a také tlačila na růst mezd. K 31. 12. 2019 bylo na Úřadu práce zaregistrováno 215,5 tis. uchazečů o zaměstnání a jeden a půl krát více volných pracovních míst (341 tis.).⁷³ Pro většinu firem, zejména průmyslových, se daný jev představuje ze své negativní stránky, kdy ztěžuje růst produkce kvůli nedostatku potřebných pracovníků. Ve spojitosti s tím začala růst poptávka po zahraniční pracovní síle. Pokud na počátku 21. století české pozice odpovídaly průměru EU, v současnosti česká míra nezaměstnanosti patří mezi nejnižší.⁷⁴

4.1.2.2. Dlouhodobá nezaměstnanost

Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti v letech 2004–2008 s nevýznamným kolísáním tvořil polovinu celkové nezaměstnanosti s ročními změnami o 2–3 %. To znamená, že více než každý druhý nezaměstnaný byl zároveň dlouhodobě nezaměstnaným. V roce 2009 se dlouhodobá nezaměstnanost výrazně propadla skoro o 20 % a dosáhla svého nejmenšího podílu – 30 %. Bylo to spojeno se ztrácením zaměstnání velkého počtu lidí, zapříčiněným nástupem hospodářské krize. V dalších šesti letech tito lidé již přesáhli hranici 12 měsíců bez zaměstnání a byli zařazeni do kategorie dlouhodobě nezaměstnaných, což vyprovokovalo nejvýraznější a trvalý nárůst v rozmezí od 41 do 47 %. Avšak tato nezaměstnanost se nacházela pod poloviční úrovní, což není tak kritické. Kromě samotného

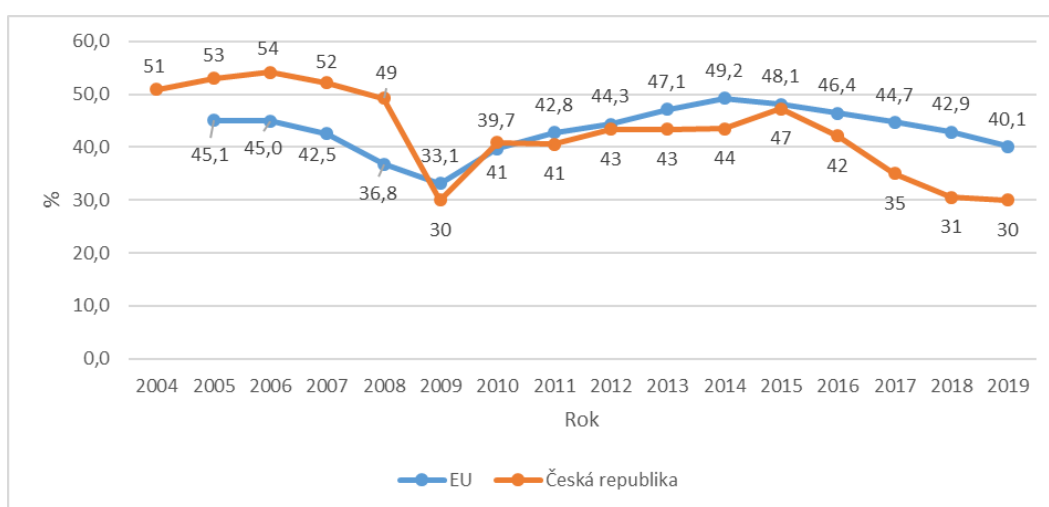
---

⁷³ MPSV, Uchazeči a volná místa. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace3>

⁷⁴ MPO, Analýza vývoje ekonomiky ČR /duben 2019/. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/2019/4/Analyza-vyvoje-ekonomiky-CR_duben-2019.pdf

zvětšení počtu osob také došlo k prodloužení délky setrvání v evidenci Úřadu práce. Expanze české ekonomiky a velká poptávka po pracovních silách v posledních letech vedla ke snížení celkové nezaměstnanosti a nezaměstnanosti dlouhodobé. Podle posledních dostupných údajů ČSÚ počet dlouhodobě nezaměstnaných osob na konci r. 2019 dosahoval 112,9 tis. osob. Jejich podíl činí přibližně třetinu všech nezaměstnaných – 29,3 % (viz příloha).

Graf 13: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR a EU, 2004–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

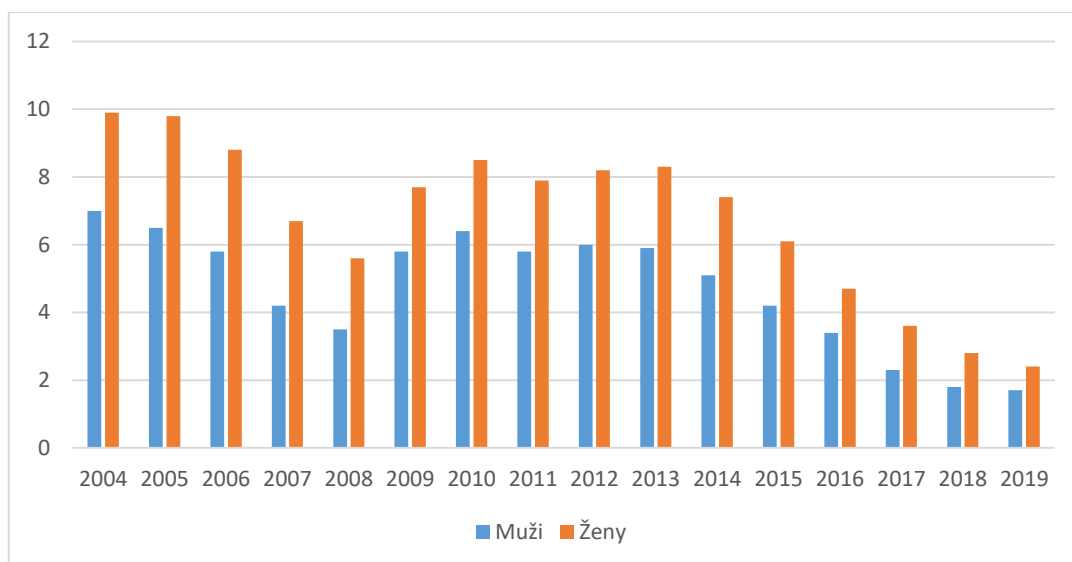
4.1.2.3. Nezaměstnanost podle pohlaví a věkových skupin

Tento graf představuje analýzu míry nezaměstnanosti podle pohlaví v České republice za období 2004–2019. Jak je patrné z grafu, obecný trend vývoje nezaměstnanosti je u mužů i žen stejný. Počínaje nejvyššími hodnotami v roce 2004 – 7 % u mužů a 9,9 % u žen – nezaměstnanost u obou pohlaví postupně klesala, přičemž nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2019 – 1,7 %, respektive 2,4 %. Výjimkou je období 2009–2013, doba globální ekonomické krize, během níž obě skupiny zažily prudký nárůst nezaměstnanosti.

Typická pro celé období je skutečnost, že nezaměstnanost žen byla po celé období studie vyšší než u mužů – v průměru o 2 %. Po analýze grafu však můžeme dojít k závěru, že existuje trend směrem ke snižování rozdílu do velmi nevýznamných hodnot. Největší

rozdíl byl tedy v roce 2005 (3,3 %), nejmenší v roce 2019 (0,7 %). To lze objasnit posílením ve vztahu rovnosti a sociálních záruk v celé Evropě a samozřejmě i v samotné České republice.

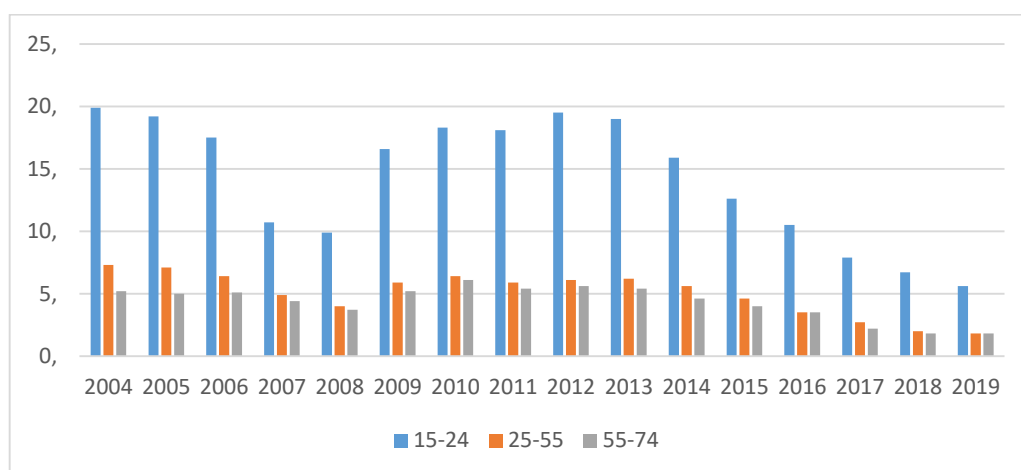
Graf 14 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle pohlaví, 2014–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Další graf pomáhá vysvětlit vývoj nezaměstnanosti ve vztahu k věku obyvatel.

Graf 15: Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle věku, 2004–2019

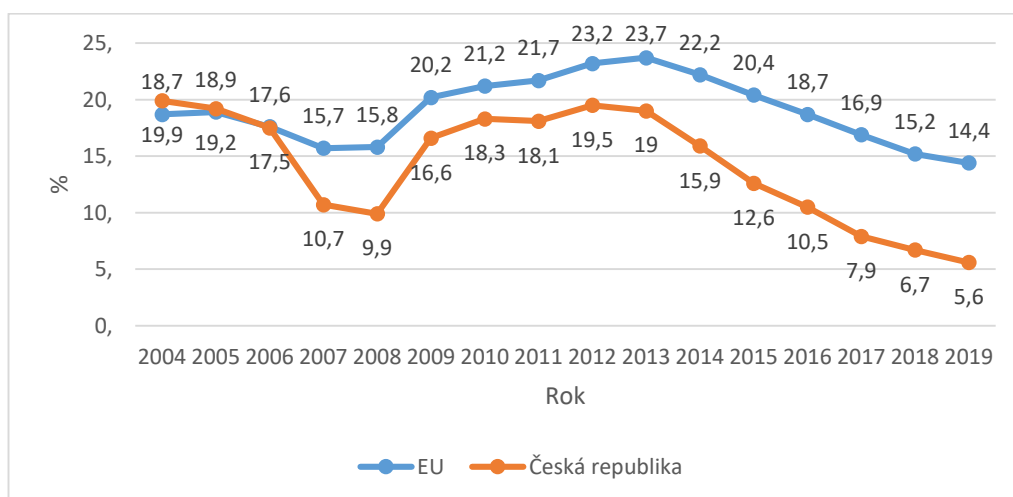

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Je zřetelně vidět, že největší problém představují mladí lidé kvůli svému znevýhodněnému postavení na trhu práce. Jejich hodnoty překonávají hodnoty dospělých

a starších lidí v průměru o 10 %. Zároveň v době od začátku krize do postupného ožívání ekonomiky nejhorší vývoj vykazovaly také osoby mladší generace. Jejich hodnota se dvojnásobně zvýšila z 9,9 % v r. 2008 na 19,5 % v r. 2012. Dost nízkou zaměstnanost lze spojit s nízkou mírou ekonomické aktivity. Podle statistik VŠPS lidé s vysokoškolským vzděláním se uplatňují na trhu práce lépe než lidé se základním a středoškolským vzděláním (viz Příloha 3). To lze vysvětlit tím, že firmy preferují lidi s nejvyšší úrovní kvalifikace, pokud nabídka práce převyšuje poptávku. V posledních letech s klesající obecnou mírou klesá také specifická nezaměstnanost mládeže. Je však důležité zdůraznit, že česká nezaměstnanost v porovnání s průměrem EU zaujímá lepší pozici a vykazuje rychlejší tempo růstu směrem dolů.

Graf 16 Vývoj míry nezaměstnanosti mládeže v ČR, 2004-2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

4.1.3. Politika zaměstnanosti ČR

Hlavním právním předpisem zabezpečujícím státní politiku zaměstnanosti v ČR je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 518/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.⁷⁵ Politika zaměstnanosti v České republice se skládá z aktivní politiky a pasivní politiky. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou krátce představeny v teoretické části diplomové práce. Tuto politiku zabezpečuje Ministerstvo práce

⁷⁵ Právní předpisy – MPSV Portál. Průvodce – MPSV Portál [online]. Copyright © [cit. 20.10.2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/pravni-predpisy-1>

a sociálních věcí ČR (dále MPSV) a příslušné úřady práce v regionech. Finanční prostředky pro realizaci SPZ jsou poskytovány ze státního rozpočtu, který se pro tyto účely skládá z odvodů na sociální zabezpečení a SPZ.⁷⁶ Výdaje ze státního rozpočtu na APZ jsou zpravidla menší než PPZ a činí 0,1–0,2 % HDP. Se vstupem do EU se objevil ještě jeden zdroj financování APZ – Evropský sociální fond, který se nakonec stal základním.

Samozřejmě kvůli svému členství v EU musí česká ekonomika odpovídat evropským standardům a neodporovat jim. Pro dodržení evropských norem na trhu práce Česká republika přijala Národní akční plán zaměstnanosti na období 2004–2006, který vycházel z Evropské strategie zaměstnanosti. Hlavním cílem Evropské strategie zaměstnanosti je zabezpečit více nových a efektivních pracovních míst. Plán ČR se skládal ze tří částí a obsahoval konkrétní opatření pro snížení nezaměstnanosti v zemi. Mezi tato opatření patří nástroje aktivní politiky zaměstnanosti a realizace nového zákona o zaměstnanosti.

V rámci tohoto plánu bylo přijato několik programů pro řešení různých problémů vyskytujících se v této oblasti. Pro boj proti dlouhodobé nezaměstnanosti osob do 25 let Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) 1. ledna 2004 realizovalo program „První příležitost“. V rámci tohoto programu se stát snažil nabídnout mladým uchazečům o zaměstnání pracovní místo nebo zvýšit jejich zaměstnatelnost prostřednictvím školení, rekvalifikace, poradenství, odborné praxe atd., byl tedy zaveden obdobný program „Nový start“ pro uchazeče od 25 let. Za účelem zabránění zneužívání kvalifikovaných pracovníků v nekvalifikovaných profesích byl realizován projekt „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“. Součástí Národního akčního plánu je podpora celoživotního vzdělávání pro zajištění souladu mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce.

Dalším důležitým aktivním nástrojem zabezpečujícím nová pracovní místa je podpora rozvoje malého a středního podnikání, kterým se zabývalo Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO). Podpora spočívala ve zjednodušení a snížení koordinační a administrativní zátěže začínajících firem a také zajištění jednoduššího přijímání nových zaměstnanců. Začínající podniky by měly mít snazší přístup ke kapitálu. Tímto se zabýval speciální program PHARE 2003.⁷⁷

---

⁷⁶ ÚP, Aktivní politika v zaměstnanosti, Úřad práce České republiky [online]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>

⁷⁷ Národní akční plán zaměstnanosti 2004–2006 - MPSV Portál [online]. Copyright ©Lc [cit. 18.9.2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/829814/100205b.pdf/3f7047f6-c2a8-bfdd-8430-76117ca739b1>

Od března 2014 začal také fungovat nový nástroj APZ – Aktivizační pracovní příležitost. Tento nástroj pomáhá dlouhodobě nezaměstnaným nebo uchazečům o zaměstnání ohroženým hmotnou nouzí se znovu zapojit do trhu práce. Délka poskytování krátkodobých pracovních příležitostí je maximálně 3 měsíce.⁷⁸

Vstup do EU byl spojen s otevřením tuzemského pracovního trhu pracovníkům z jiných členských zemí. V souvislosti s tím vláda ČR pro účely harmonizace svých pravidel v této oblasti s legislativou EU provedla řadu změn: přijala rámec pro uznávání určitých zahraničních kvalifikací, posílila kontrolu migrace změnou zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky, a zákona č. 325/1999, o azylu, zavedla postupy a opatření při pohybu pracovníků z nečlenských zemí.⁷⁹

V období 2007–2013 probíhal operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, jehož globálním cílem bylo zvýšit zaměstnanost v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU. Toho mělo být dosaženo posílením aktivní politiky zaměstnanosti, která předpokládala integraci sociálně vyloučených lidí do pracovního trhu, zvýšení adaptability pracovníků a firem, zdokonalení veřejných služeb a mezinárodní spolupráce.

V dubnu roku 2013 byla přijata Strategie politiky zaměstnanosti pro období 2014–2020 pod kontrolou MPSV. V průběhu zpracování Strategie byly řešeny negativní dopady činnosti bývalého MPSV v letech 2011–2012. V důsledku zvýšené nezaměstnanosti v tomto období se snížil počet zaměstnanců Úřadu práce a s tím spojená realizace APZ. Strategie stanoví cíl dosáhnout 75 % celkové zaměstnanosti občanů ve věku 20–64, 65 % zaměstnanosti žen a 55 % zaměstnanosti starších lidí. Strategie zaměstnanosti v sobě zahrnuje řadu zásadních dokumentů, upravujících její realizaci. Jejím základním nástrojem je Operační program Zaměstnanost pro období 2014–2020, financovaný Evropským sociálním fondem. Program v sobě zahrnuje následující oblasti zaměření: podpora zaměstnanosti, adaptabilita zaměstnanců a zaměstnavatelů změněným potřebám trhu práce, vzdělávání, rovné příležitosti žen a mužů, sociální začleňování, boj s chudobou atd. Podpora zaměstnanosti se zaměřuje především na sociálně zranitelné skupiny osob, kterými jsou mládež, starší populace a ženy, a zároveň na ekonomicky neaktivní osoby prostřednictvím

---

⁷⁸ MPSV, Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/aktivizacni_opatreni.pdf/0eb4a2e3-40fc-361c-7a95-8cc2c16db945

⁷⁹ MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 9788087029893.

zapojování do trhu práce. Velký důraz se také kladl na uchazeče o zaměstnání, kteří se nacházejí v evidenci úřadu práce více než 5 měsíců za účelem zabránění tomu, aby se stali dlouhodobě nezaměstnanými. Pro boj s nezaměstnaností mládeže byl zaveden speciální program Záruky pro mládež do 25 let. Dále se pomocí zvětšené nabídky služeb péče o děti a závislé osoby a zajištění využívání vyššího počtu krátkodobých pracovních úvazků a dalších flexibilních forem práce plánuje zvýšení zaměstnanosti žen na trhu práce. Dalšími dokumenty Strategie jsou doklady pro efektivní spolupráci MPSV a ostatních specializovaných institucí a podklady vlády a MPSV pro Radu hospodářské a sociální dohody v oblasti zaměstnanosti.

Ve Strategii politiky zaměstnanosti 2020 byly provedeny změny týkající se systému investičních pobídek kvůli tomu, že neodpovídaly současnému vývoji trhu práce, zejména v oblasti vytváření nových pracovních míst v regionech s vysokou nezaměstnaností a také nedostatečné výši této podpory, která následně zaměstnavatele nedostatečně motivuje ke zřízení nových pracovních míst. A tak výše podpory byla zvýšena na částku 200 000 Kč na jedno pracovní místo.⁸⁰

PPZ v ČR v sobě zahrnuje poskytování podpory v nezaměstnanosti a jiných sociálních dávek (rodinné, ve finanční nouzi, pomoc zdravotně postiženým, na bydlení atd.).

Výše podpory v nezaměstnanosti se vypočítá jako určité procento z průměrného čistého příjmu. První 2 měsíce toto procento činí 65 %, další dva 50 % a ostatní měsíce 40 %. Délka podpůrní doby závisí na věku žadatele a činí od 5 do 11 měsíců. O dávku v nezaměstnanosti může požádat jakýkoliv registrovaný uchazeč o zaměstnání, který před propuštěním odpracoval minimálně 12 měsíců v rozhodném období a přitom odváděl pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, na základě podané žádosti na příslušný úřad práce.⁸¹ Kromě podpory v nezaměstnanosti PPZ ČR zahrnuje podporu na rekvalifikaci. Výše podpory se vypočítá stejně jako pro podporu v nezaměstnanosti – vynásobením průměrného čistého výdělku procentní sazbou 60 %. Dobou čerpání je celá doba provádění rekvalifikace.⁸²

---

⁸⁰ Nařízení vlády ze dne 8. ledna 2014, kterým se mění nařízení vlády č. 515/2004 Sb., o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst a hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení zaměstnanců

⁸¹ Příspěvky v roce 2020, Podpora (příspěvek) v nezaměstnanosti v roce 2020. [online]. Dostupné z: <https://www.prispevky.cz/nezamestnani/podpora-v-nezamestnanosti>

Tabulka 5 Cíle v oblasti zaměstnanosti Strategie Evropa 2020 pro ČR

Kategorie	Stanovený cíl	Dosažený cíl k 31. 12. 2019
Míra zaměstnanosti ve věkové skupině 20–64 let	75 %	80,3 %
Míra zaměstnanosti ve věkové skupině 55–64 let	55 %	66,7 %
Míra zaměstnanosti žen	65 %	51,3 %
Snížení míry nezaměstnanosti mladých o jednu třetinu oproti roku 2010	18,3 %	5,6 %
Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010	25 %	10,2 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ a MPSV, 2020

4.1.5. Vliv pandemie na zaměstnanost v ČR

Ve spojení se šířením koronaviru a zhoršením epidemiologické situace v Itálii v půlce března roku 2020 česká vláda rozhodla o zavedení nouzového stavu v zemi. Byla přijata související opatření. Mezi ně patřil zákaz volného pohybu osob, zákaz pořádání hromadných sportovních, zábavných a kulturních akcí, uzavření většiny obchodů, škol, restaurací, hotelů, divadel a také uzavření mezinárodních hranic. Dalším negativním dopadem se pro Česko jako proexportní zemi jeví zpomalení mezinárodního obchodu, zhoršení situace ve vyspělých zemích a poničení citlivých odvětví. Byla omezena či úplně zastavena výroba v automobilovém průmyslu, jehož podíl na českém HDP činí kolem 6 %, a dalších odvětví průmyslu. Dalšími nejvíce postiženými odvětvími hospodářství byly letecká doprava, turismus, stavebnictví a ubytovací služby.⁸³

Útlum české ekonomiky se nejvíce odráží v záporných hodnotách změny HDP. Podle výsledků prvního čtvrtletí r. 2020 se český HDP propadl o 3,3 %. Tato hodnota však nebyla vůbec významnou ve srovnání s druhým čtvrtletím, kdy pokles činil již obrovských 8,7 %. Tak velký pokles nebyl pozorován ani během globální světové krize. Nakonec ve třetím čtvrtletí po odvolání vládních antivirových opatření se situace stabilizovala a růst HDP vykázal pozitivní hodnotu a zvýšil se o 6,2 %. Ministerstvo financí vydalo předpověď, že výsledkem vlivu pandemie bude hospodářský pokles o 6,6 %.⁸⁴ Mezinárodní měnový fond udělal stejnou prognózu: česká ekonomika se propadne o 6,5 %.⁸⁵

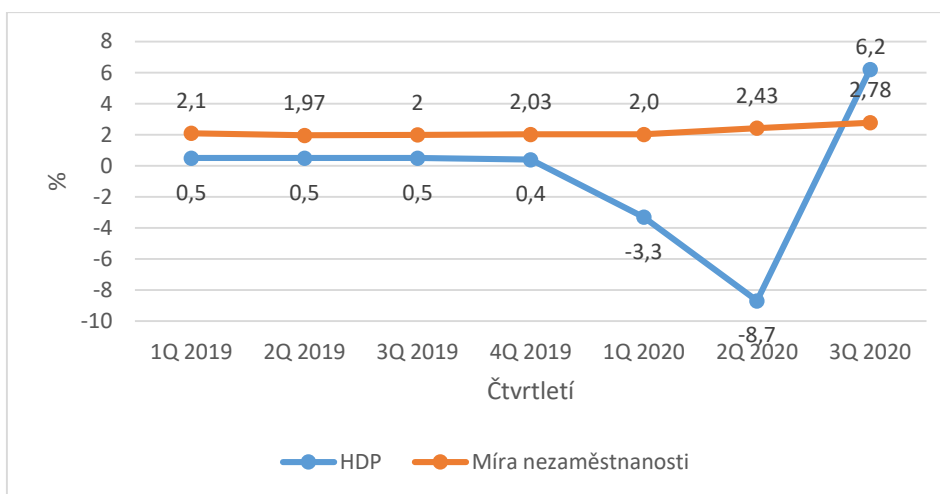
---

⁸³ Deloitte, Reakce hospodářské politiky v Česku a zahraničí. Ekonomické dopady COVID-19. Deloitte [online] Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/about-deloitte/COVID-19-ekonomicke_dopady.pdf

⁸⁴ Makroekonomická predikce - září 2020 | 2020 | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 01.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2020/makroekonomicka-predikce-zari-2020-39418>

⁸⁵ Czech Republic and the IMF. [online]. Copyright © 2020 International Monetary Fund. All rights reserved. [cit. 01.11.2020]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Countries/CZE>

Graf 17 Vývoj čtvrtletního tempa růstu HDP a míry nezaměstnanosti v ČR, 1Q 2019–3Q 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle dat OECD, 2020

Samozřejmě všechno výše uvedené znamenalo omezení a úplné zastavení ekonomické aktivity mnohých odvětví, především v sekundárním sektoru, které vyvolalo prudký nárůst nezaměstnanosti. První nárůst byl zachycen v dubnu, když se začaly v plné míře projevovat následky státních opatření proti šíření nákazy. Na Úřadu práce se počet uchazečů o zaměstnání zvýšil o 28, 4 tis. osob a od té doby pokračuje nárůst každý měsíc. Zároveň se snížilo množství volných pracovních míst skoro o 10 tis. Průměrná míra nezaměstnanosti v prvním čtvrtletí – 2 % se nijak nezměnila oproti r. 2019. Ve druhém a třetím čtvrtletí činila 2,4 %, resp. 2,8 %, což představuje pravidelný nárůst o 0,4 %. Z genderového pohledu nejsou znát velké rozdíly, nezaměstnanost žen a mužů průměrně stoupla o 0,5 %. Nejrychlejším tempem roste nezaměstnanost mládeže: 7,8 % ve 3. čtvrtletí oproti 5,5 % v prvním. Celkově lze říct, že situace zatím není tak kritická a v porovnání s ostatními členskými státy česká míra nezaměstnanosti nadále zůstává nejnižší v EU. Ale ve spojení se začínající druhou vlnou šíření viru a zhoršujícím se epidemiologickým stavem v zemi lze udělat předpověď, že vývoj nezaměstnanosti v nejbližších měsících bude neutěšený a bude ve velké míře závislý na povaze činnosti vlády směrem k tomuto problému.

Tabulka 6 Nezaměstnanost v ČR, 1Q-3Q 2020

Ukazatel	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí
Celková míra nezaměstnanosti	2,0	2,43	2,78
Míra nezaměstnanosti žen	2,08	2,73	-
Míra nezaměstnanosti mužů	1,79	2,25	-
Míra nezaměstnanosti mládeže	5,5	6,77	7,77

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

Tabulka 7 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR po měsících, 1-9/2020

Měsíc	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září
Míra nezaměstnanosti	2,0	2,0	2,1	2,2	2,4	2,7	2,7	2,8	2,8

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

Česká vláda se rozhodla pomoci oslabené ekonomice dvěma způsoby – pomocí automatických stabilizátorů a diskrečních opatření. První způsob pomoci spočívá ve svolení vlády jít se státním rozpočtem do schodku. To dovoluje zvýšit výdaje státního rozpočtu na podporu ekonomiky. Celkem bylo rozhodnuto vynaložit 120 mld. Kč, což představuje 2,1 % HDP na přímou podporu a 900 mld. Kč na nepřímou formu záruk. Byl podepsán zákon o navýšení schodku z původních 40 mld. Kč na 200 mld. Kč. Také v rámci nástroje dočasné podpory pro zmírnění rizik nezaměstnanosti v době pandemie (SURE) Evropská unie poskytla České republice půjčku ve výši 2 mld. EUR pro ochranu pracovníků a zachování pracovních míst. Konkrétním cílem bylo financování národního režimu zkrácených pracovních úvazků a podobných koronavirových opatření.

Mezi diskrečními opatřeními bylo přijato několik programů, na jejichž základě mohou zasažené firmy dostat překlenovací bezúročný úvěr a záruku k úvěrům komerčních bank. Posledním opatřením zákonodárci umožnili odložit splácení úvěru o 3 nebo 6 měsíců. Netýkalo se to už jen firem, ale také fyzických spotřebitelů a OSVČ.⁸⁶

Konkrétně pro podporu zaměstnanosti, aby se zamezilo redukcí stavu zaměstnanců, byl přijat program Antivirus, spočívající v kompenzaci mzdových nákladů. Dle tohoto programu pracovníci v karanténě mají nárok na náhradu mzdy ve výši 60 % průměrného redukováného výdělku, ale ti zaměstnanci, jejichž firemní provoz byl uzavřen, mají nárok na celých 100 %. Celkem tak k říjnu 2020 už bylo podpořeno více než 812 tis. zaměstnanců.⁸⁷ Zaměstnaní rodiče, kteří se musejí starat o děti do 13 let kvůli zavření škol, mají možnost požádat o ošetřovné, které se poskytuje ve výši 80 % příjmů po celou dobu uzavření školských institucí. Pro OSVČ ve stejné situaci se vyplácí finanční příspěvek 424 Kč za den, ale pouze při splnění podmínky, že druhý rodič nepobírá ošetřovné. Také všechny OSVČ, jejichž činnost byla omezena nebo přerušena vládními opatřeními, na základě předložení čestného prohlášení mohly požádat o výplatu kompenzačního bonusu v maximální částce 49 500 Kč (1900 EUR). Zároveň byly prominuty odvody na sociální a zdravotní pojištění po dobu půl roku.⁸⁸

Dále Ministerstvo financí rozhodlo o možnosti odložení podání daňového přiznání a zaplacení daně z příjmu fyzických a právnických osob do 18. srpna 2020. Tato a jiné daňové úlevy jsou zachyceny v tzv. Liberačním balíčku I a Liberačním balíčku II. Mezi jiné sem patří prominutí první zálohy na daň z příjmů, zavedení institutu Loss carryback (zpětné působení daňové ztráty z roku 2020 v daňových přiznáních za rok 2018 a 2019), pozastavení elektronické evidence tržeb EET po dobu nouzového stavu a následujících 3 měsíců, prominutí pokut atd.⁸⁹

---

⁸⁶ Deloitte, Reakce hospodářské politiky v Česku a zahraničí. Ekonomické dopady COVID-19. Deloitte [online] Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/covid-19/COVID-19_reakce_hospodarske_politiky_v_cesku_a_zahranici_II.pdf

⁸⁷ Kurzy, Tuzemská nezaměstnanost mírně poklesla, zabraly antiviry a také dohánění jarního poklesu produkce. Kurzy.cz [online] Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/565323-tuzemska-nezamestnanost-mirne-poklesla-zabraly-antiviry-a-take-dohaneni-jarniho-poklesu-produkce/>

⁸⁸ Finanční správa, Poslanci schválili zákon o kompenzačním bonusu. Finanční správa [online] Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/tiskove-zpravy/tz-2020/Poslanci-schvalili-zakon-o-KB-11009>

⁸⁹ MFČR, Úlevy v daňové oblasti se rozšíří. Ministerstvo financí ČR [online] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ulevy-v-danove-oblasti-se-rozsiri-37943>

4.2. Řecká republika

Řecko je unitární, parlamentní republikou, která se nachází v jižní Evropě. Je průmyslově-agrární zemí s rozvinutou ekonomikou, členem Evropské unie a OECD. Její primární průmysl se točí kolem cestovního ruchu a lodní dopravy. Důležitou roli pro hospodářství země a EU hraje také zemědělství.

Podle hodnocení světové konkurenceschopnosti v období 2017–2018, sestaveného Světovým ekonomickým fórem, se Řecká republika nachází až na 87. místě ze 137 uvedených⁹⁰. Pro srovnání: ještě před deseti lety dle údajů z let 2007–2008 byla na 67. místě. Podle indexu lidského rozvoje z roku 2018 je Řecko na 32. místě na světě.⁹¹

Dříve se řecká ekonomika výrazně lišila od současné. Období od padesátých do sedmdesátých let minulého století se pro Řecko vyznačovalo velkým hospodářským růstem. Pokračující ekonomický růst ve dvacátých letech splňoval Maastrichtská kritéria a umožnil tak zemi vstoupit do Evropské unie. Od roku 1994 se tempo růstu HDP zvyšovalo o 3,2 % ročně a překročilo průměrnou míru dosaženou v EU. Míra inflace se v letech 2000–2001 nacházela na úrovni EU a činila 3,2 %, resp. 3,4 %, a byla tak trochu nad úrovní následujících předkrizových let. Navíc letní olympijské hry v Aténách v roce 2004 posílily investice do řecké ekonomiky, takže Řecko obsadilo vedoucí pozici v hospodářském růstu mezi členskými státy EU.

O několik let později byla řecká ekonomika zasažena velkou recesí, vyvolanou globální hospodářskou krizí v roce 2009 a svou vlastní krizí státního dluhu. Státní dluhová krize byla způsobena nadměrnými výdaji za účelem zvyšování příjmů domácnosti. Většinou byly tyto výdaje financovány ze zahraničního kapitálu. Mzdy se zvyšovaly rychleji, než rostla produktivita práce, což mělo za následek zvětšení pracovních nákladů na jednotku. Ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie jejich zrychlený růst negativně ovlivnil konkurenceschopnost ekonomiky a sloužil k vytvoření nerovnováhy, která vedla k současné krizi. Po globální finanční krizi se mírný nárůst státního dluhu přeměnil v obrovský akumulovaný veřejný dluh. V květnu 2010 Řecko přijalo finanční pomoc ve výši 130 miliard

---

⁹⁰ Global Competitiveness Index 2017–2018 - Reports – World Economic Forum. Reports – World Economic Forum [online]. Copyright © 2020 World Economic Forum [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/competitiveness-rankings/>>

⁹¹ Human Development Reports. Human Development Reports | United Nations Development Programme [online]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/GRC>

EUR od Evropské unie, Evropské centrální banky a Mezinárodního měnového fondu (tzv. Trojka) a zavázala se provést tříletý program strukturálních reforem v úsporném režimu. Ale v průběhu let se její ekonomika, hluboce ovlivněná hospodářskou krizí, stále nachází v žalostném stavu, který se projevuje ekonomickým poklesem, omezením rozpočtových výdajů, klesající kupní silou a rostoucí nezaměstnaností. V roce 2013 Řecko ztratilo status rozvinuté země a vrátilo se do kategorie rozvojových zemí. Ve své praxi se světové finanční agentury s tímto jevem setkaly poprvé.

Tabulka 8: Základní ukazatele ekonomického vývoje Řecka k 31. 12. 2019

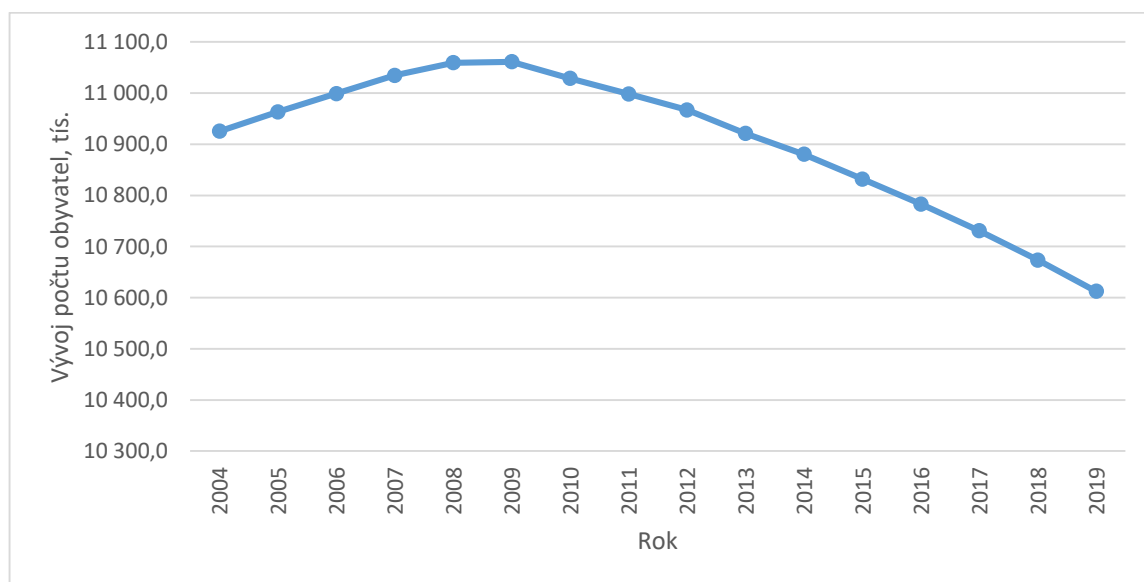
Ukazatel	Hodnota	Porovnání v rámci EU
HDP na obyvatele	17740 EUR (62 % z průměru EU)	28610 EUR
Platební bilance	- 4292,7 mil. EUR	-
Index spotřebitelských cen CPI (inflace)	0,25 %	1,4 %
Podíl exportu na HDP	40,1%	46,6%
Podíl importu na HDP	41,7%	43,7%
Míra nezaměstnanosti	17,3 %	6,3 %
Index lidského rozvoje	0.872	-

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

4.2.1. Demografická struktura obyvatelstva

Populace Řecké republiky dle posledních údajů řeckého statistického úřadu Elstatu k 31. 12. 2019 čítá 10 612,4 tis. obyvatel. Podle počtu obyvatel je Řecko na 75. místě ve světě. Níže uvedený graf udává vývoj počtu obyvatelstva v Řecku v letech 2004–2019. Na začátku sledovaného období je pozorován mírný růst s ročním průměrným přírůstkem o 30 tis. lidí. S nástupem světové hospodářské krize v období let 2008–2009 začalo přechodné období stagnace, které už od příštího roku vyústilo v dlouhodobé snižování počtu obyvatel, které stále pokračuje. Hlavními důvody byly pokles přirozeného růstu a migrační odtok obyvatelstva do zahraničí za účelem zlepšení životních podmínek, zapříčiněné hlavně nepříznivou sociálně-ekonomickou situací. Hospodářská krize ovlivnila životní úroveň země a donutila místní obyvatele hledat práci v zahraničí. Každý rok zemi opustí více než 100 000 obyvatel. Od svého nejvyššího bodu v roce 2008 do současnosti se porodnost zmenšila o 30 % a současně se zvýšila emigrace z 38 tis. osob v roce 2004 do 103 tis. v roce 2019. Další příspěvek k úbytku populace přinesl postupný nárůst úmrtnosti.⁹² V letech 2016–2017 se migrační situace změnila ve prospěch počtu imigrujících osob díky velkému přílivu zejména občanů ze třetích zemí.

Graf 18: Vývoj počtu obyvatel v Řecké republice, 2004–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

⁹² Eurostat, Population (demography, migration, projections). Eurostat [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections/data/database>

Počet obyvatelstva, zejména počet ekonomicky aktivního obyvatelstva, a jeho struktura podle různých hledisek jsou důležitými faktory ovlivňujícími zaměstnanost. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v Řecké republice představují osoby ve věku od 15 let. Spolu se snížením celkového počtu obyvatelstva od r. 2009 jde o meziroční pokles pracovní síly země. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se za 15 let zmenšilo o 180 tis. V určité míře to lze spojovat se strukturálními změnami z věkového pohledu. Řecká republika se potýká se zmenšujícím se počtem mladých osob a jejich ekonomické aktivity, a v důsledku toho se stárnutím populace (viz Příloha 2). Průměrná délka života činí 77 let u mužské části populace a 82 roky u žen. Podle výsledků řeckých studií většinu migrujících osob představují mladí lidé s vysokým odborným vzděláním.

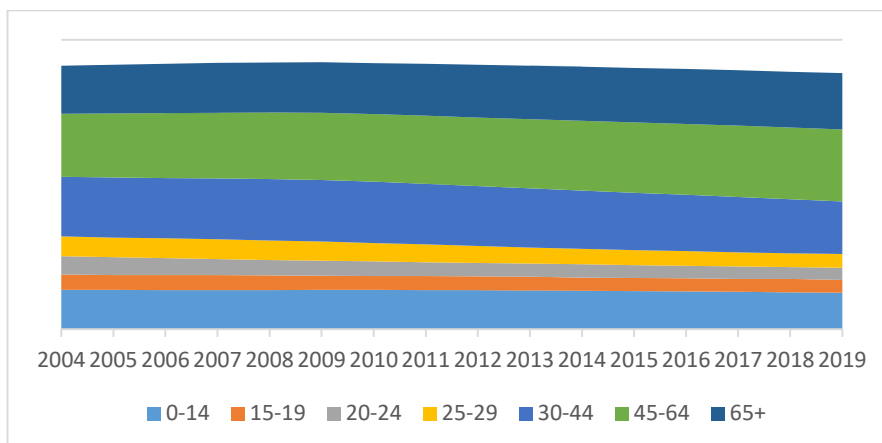
Tabulka 9: Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva v ŘR ve věku 15 a více let, 2004–2019

Rok	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (v tis.)	Z toho		Počet obyvatel ve věku 15 let a více (v tis.)	Celkový počet obyvatel (v tis.)
		Zaměstnaní (v tis.)	Nezaměstnaní (v tis.)		
2004	4 909,5	4 389,5	520,0	9 285,3	10 925,4
2005	4 937,1	4 443,6	493,5	9 332,4	10 963,3
2006	4 975,7	4 527,5	448,2	9 374,1	10 999,1
2007	4 982,4	4 564,0	418,3	9 412,3	11 034,9
2008	4 998,3	4 610,5	387,9	9 435,1	11 059,4
2009	5 040,7	4 556,0	484,7	9 431,1	11 061,3
2010	5 029,1	4 389,8	639,4	9 399,4	11 028,8
2011	4 936,2	4 054,3	881,8	9 372,8	10 998,3
2012	4 890,1	3 695,0	1 195,1	9 344,8	10 967,2
2013	4 843,5	3 513,2	1 330,3	9 309,5	10 921,1
2014	4 810,6	3 536,2	1 274,4	9 282,1	10 880,5
2015	4 807,7	3 610,7	1 197,0	9 246,5	10 831,7
2016	4 804,5	3 673,6	1 130,9	9 212,8	10 783,2
2017	4 779,7	3 752,7	1 027,0	9 176,9	10 730,7
2018	4 743,0	3 828,0	915,0	9 140,1	10 673,4
2019	4 729,9	3 911,0	818,9	9 103,5	10 612,4

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ELSTATu, 2020⁹³

⁹³ Elstat – Hellenistic statistical authority, Labour force survey. Elstat [online]. Dostupné z: <https://www.statistics.gr/en/statistics/-/publication/SJO03/>

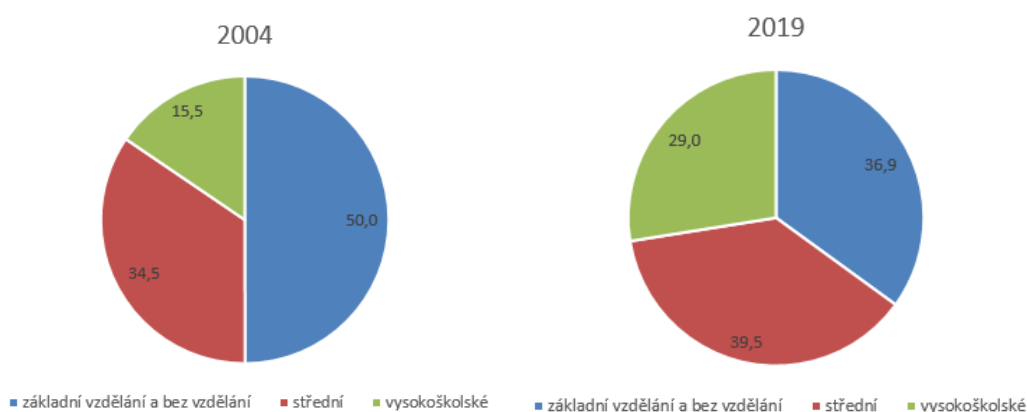
Graf 19: Vývoj počtu obyvatel v ŘR dle věku, 2004–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ELSTATu, 2020

Dalším posuzovaným kritériem je úroveň dosaženého vzdělání. Řecko má velký počet nedostatečně vzdělaných lidí. V roce 2004 tvořili polovinu populace lidé bez vzdělání a se základním vzděláním. Další největší skupinou jsou lidé se středním vzděláním. Lidé s vyšším vzděláním tvoří pouze 15 % obyvatelstva. V posledních letech se úroveň nekvalifikovaných lidí zmenšuje, ale v porovnání s průměrem EU je přesto stále dost vysoký. Hlavní příčinou je špatně rozvinutý vzdělávací systém a nedostatečné vládní výdaje. Míra zaměstnanosti dospělých osob v Řecku roste s úrovní dosaženého vzdělání, ale je nižší než průměr OECD i EU na všech úrovních vzdělání. Pohybuje se v rozmezí od 50 % u dospělých se základním vzděláním do 90 % u dospělých s vysokoškolským vzděláním.⁹⁴

Graf 20: Počet obyvatelstva ŘR dle dosaženého vzdělání, 2004, 2019

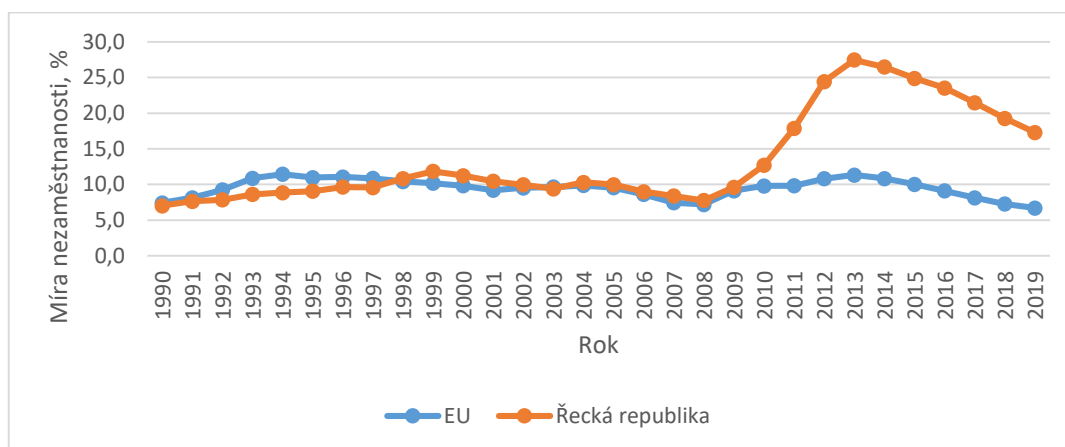
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ELSTATu, 2020

⁹⁴ OECD, Education at a glance 2019, Greece. OECD [online]. Dostupné z: https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/EAG2019_CN_GRC.pdf

4.2.2. Analýza vývoje nezaměstnanosti v Řecké republice

Další kapitoly se budou bezprostředně zabývat vývojem nezaměstnanosti v Řecké republice. Řecký trh práce se vyznačuje nízkou zaměstnaností a nízkou mírou ekonomické aktivity. Spolu se Španělskem patří mezi země s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v EU. Ta je jedním z hlavních problémů řecké ekonomiky. Pro účely analýzy vývoje nezaměstnanosti byla stejně jako pro ČR použita obecná míra nezaměstnanosti. Pro lepší představu historického vývoje tohoto ukazatele je v následujícím grafu č. 1 uveden vývoj nezaměstnanosti od roku 1990 až do současnosti. Z grafu je vidět, že během dlouhého období řecká míra nezaměstnanosti vykazovala dost vysoké hodnoty, avšak nacházela se blízko úrovně průměru nezaměstnanosti EU. Dále je tento vývoj rozebírán podrobněji v letech 2004–2020.

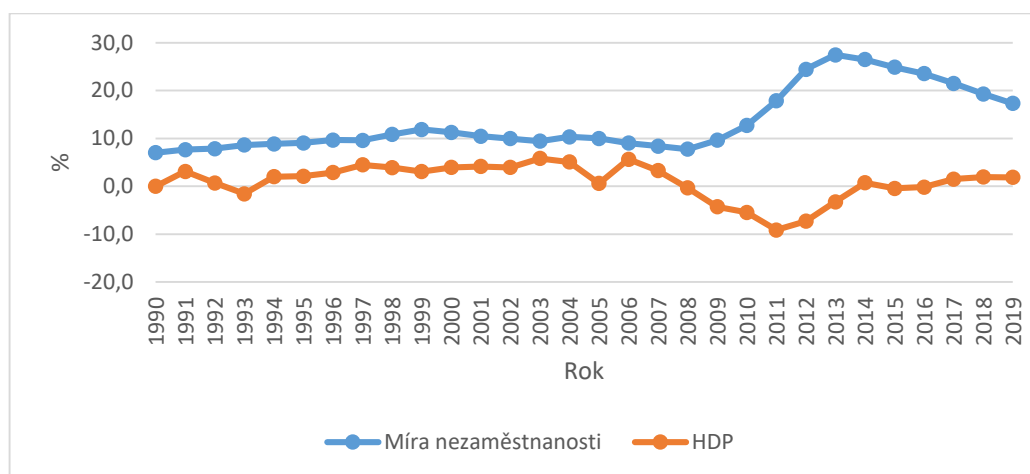
Graf 21: Vývoj míry nezaměstnanosti v Řecku, 1990–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

Další graf zřetelně vykazuje souvislost mezi mírou nezaměstnanosti a HDP. Z toho lze dospět k závěru, že ekonomický vývoj v zemi přímo ovlivňuje pohyb nezaměstnanosti.

Graf 22: Vývoj HDP a nezaměstnanosti v ŘR, 1990–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

4.2.2.1. Vývoj obecné míry nezaměstnanosti

Řecko vždy mělo vysokou míru nezaměstnanosti, která vykazovala mírně rostoucí trend až do přelomu, který nastal v roce 1999 (11,9 %). Od této doby spolu s ekonomickým vývojem míra nezaměstnanosti začala postupně klesat a klesala až do roku 2008 (7,8 %). V tomto roce je zachycen nejnižší bod vývoje nezaměstnanosti ve sledovaném období. Od roku 2004 (10,3 %) až do r. 2008 se nezaměstnanost snížila celkem o 2,5 %. Průměrná míra činila kolem 9 %, což je jen o trochu vyšší než aktuální evropský průměr.

Pozitivní klesající trend byl přerušen vypuknutím světové hospodářské krize. Po zastavení přílivu zahraničního kapitálu došlo k hospodářskému útlumu a propadu HDP na zápornou hodnotu – 4,3 %. Země vešla do dlouhotrvající fáze recese. V době krize bylo Řecko postiženo velkým nedostatkem pracovních pozic. V r. 2009 nezaměstnanost stoupla na 9,6 %, tedy o 1,8 % oproti minulému roku. Velké propouštění zaměstnanců a ukončení velkého množství smluv na dobu určitou bez následného prodloužení zapříčinilo pokles zaměstnanosti. Dle grafu je vidět, že hned došlo k rychlému nárůstu obecné míry nezaměstnanosti, nejvíc po roce 2010. Výskyt země v eurozóně neumožňoval devalvovat měnu, což by zvýšilo konkurenceschopnost řeckých podniků. Proto řecká ekonomika byla nucena zvyšovat konkurenceschopnost prostřednictvím přísné úsporné politiky. V důsledku závazku držet se této politiky řecká vláda začala snižovat veškeré možné vládní výdaje. Za tímto účelem byla provedena následující opatření: zkrácení mezd a počtu státních zaměstnanců, provedení reformy důchodového systému se zvýšením důchodového věku

a odpracovaných let. Takže v rámci důchodové reformy byly udělány škrty ve výplatách důchodů.⁹⁵

Dále byly provedeny změny v oblasti daní, které spočívaly ve zvýšení nepřímých a přímých daní a v boji proti daňovým podvodům. Nejlépe jsou tyto změny vidět u DPH. Základní sazba DPH se během roku 2010 zvýšila dvakrát: nejdřív z 19 % na 21 % a ve druhé polovině roku na 23 %. V následujícím roce byly zvýšeny již snížené sazby (13 %, resp. 6,5 %).⁹⁶

Mimo jiné se aktivně realizoval rozsáhlý privatizační program a reforma týkající se ochrany zaměstnanců. Cílem této reformy bylo snížit ochranu a záruky propouštění zaměstnanců pro zvýšení flexibility pracovního trhu a mobility pracovních sil. Tak byla od r. 2012 zrušena všechna dříve existující pravidla zabezpečující ochranu proti propouštění. Od té doby se tento problém upravoval na základě obecných předpisů týkajících se výpovědí. Byla prodloužena zkušební doba z 2 na 12 měsíců, což dovolovalo zaměstnavatelům osvobodit se z placení odstupného v případě propouštění zaměstnance.⁹⁷ Další změna se týkala kolektivního vyjednávání se zaměřením na jeho decentralizaci. Zmenšil se počet kolektivních smluv na úrovni odvětví ve prospěch podnikových, které navíc v případě platnosti více smluv měly přednost. To ve svém důsledku znamenalo zhoršení pracovních podmínek pro zaměstnance.⁹⁸

Kvůli poměrně vysokým jednotkovým mzdovým nákladům neodpovídajícím skutečné produktivitě práce bylo jednou z hlavních podmínek pro vydání půjčky MMF snížení minimální mzdy. V roce 2012 byla minimální mzda snížena o 22 % (z 876 EUR v roce 2011 na 683 EUR v letech 2012–2019) na všech úrovních a o 32 % u zaměstnanců mladších 25 let. Rovněž bylo pozastaveno zvyšování platů státních zaměstnanců, dokud míra

---

⁹⁵ EUR LEX, Commission Staff Working Document, Country Report Greece 2020, EUR LEX [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX:52020SC0507>

⁹⁶ Finance.cz, Daňový systém v Řecku. Finance.cz [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-recku/#:~:text=B%C4%9Bhem%20roku%202010%20zv%C3%BD%C5%A1ilo%20C5%98ecko,z%2011%20%25%20na%2013%20%25>

⁹⁷ WEBGATE, Labour market reforms database. WEBGATE [online]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/labref/public/result.cfm>

⁹⁸ ILO, Labour Market Measures in Greece 2008–2013: The Crisis and Beyond. International Labour Office [online]. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449927.pdf

nezaměstnanosti neklesne pod 10 %.⁹⁹ Z grafu je zřetelně vidět, že Řecko je jediným státem EU, kde se od počátku až do konce sledovaného období minimální mzda snížila.

Graf 23: Minimální mzda v zemích EU (leden 2010, leden 2020)

Zdroj: SOCR ČR, 2020¹⁰⁰

V důsledku provedených reforem na trhu práce došlo k radikálním změnám pracovněprávních vztahů. Jejich dopad na trh práce byl ve svém výsledku neúčinným a navíc destruktivním. Od roku 2010 začíná znatelný rozchod s vývojem EU. Po krizi se situace nejen vrátila na předchozí úroveň z konce 90. let, ale byla ještě horší. Za pouhé dva roky se nezaměstnanost zdvojnásobila z 12,7 % v roce 2010 na 24,4 % v roce 2012 a dosáhla jedné čtvrtiny populace (viz Příloha č.).

V roce 2013 celoroční průměr nezaměstnanosti dosáhl rekordních 27,5 %, což už bylo více než trojnásobek. S ohledem na tento neustále rostoucí počet nezaměstnaných osob řecká vláda vyvinula několik programů boje s nezaměstnaností. Programy jsou podrobněji popsány v podkapitole Politika zaměstnanosti.

Konečně od roku 2014, po tom, co si řecká ekonomika prošla šesti po sobě jdoucími lety recese (2008–2013), se začala mírně dostávat z úpadku. V tomto roce HDP vzrostl o 0,7

⁹⁹ KOSTAS KARAMANIS, CHARIS NAXAKIS. *Minimální mzda a nezaměstnanost na řeckém trhu práce: popisná analýza*. International Journal of Human Resource Studies, 2014. ISSN 2162-3058. Dostupné z: <http://www.macrothink.org/journal/index.php/ijhrs/article/view/6550/5373>

¹⁰⁰ SOCR, TZ EK: Spravedlivá minimální mzda: Komise zahajuje druhou fázi konzultací se sociálními partnery. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR [online]. Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/tz-ek-spravedliva-minimalni-mzda-komise-zahajuje-druhou-fazi-konzultaci-se-socialnimi-partnery/>

%, pak se v roce 2015 znovu stal záporným a v roce 2016 vzrostl pouze o 0,2 %. Hospodářské oživení bylo způsobeno zejména díky zvýšení exportu, převážně mimo země EU.¹⁰¹ To, že se Řecko pomalu dostává z hospodářské krize, se odrazilo ve snižování počtu nezaměstnaných – z 1330 tis. v r. 2013 na 1274 tis. v r. 2014.

Počínaje rokem 2016 zaznamenalo Řecko pokles nezaměstnanosti o 2 % ročně. V letech 2017–2018 byl pozorován společný trend snižování míry nezaměstnanosti ve všech členských státech. Mezi zeměmi s vysokou mírou nezaměstnanosti byla zjištěna tendence sblížení s ohledem na snížení míry nezaměstnanosti, která u nich klesala rychleji, než byl průměr.¹⁰² Podle údajů řeckého ministerstva práce bylo během první poloviny roku 2018 vytvořeno 288 369 nových pracovních míst.¹⁰³

V září roku 2018 z důvodu zlepšení a stabilizace ekonomického stavu Řecká republika ukončila svou účast v záchranném programu úsporného režimu a Řecko přistoupilo k režimu samofinancování. Avšak v té době stále ještě dlužilo 180 % svého HDP.¹⁰⁴ Ekonomický růst a snížení nezaměstnanosti byly způsobeny růstem cestovního ruchu a rozvojem trhu s nemovitostmi, kde je zaměstnán největší počet obyvatel Řecka. Tento trend je spojen s rostoucí popularitou programu Golden Visa.¹⁰⁵ Podle statistik společnosti Enterprise Greece došlo v roce 2018 k výraznému nárůstu počtu zahraničních investorů.¹⁰⁶ Podle Bank of Greece Řecko získalo 3,2 miliard EUR jako přímé zahraniční investice.

---

¹⁰¹ Eurostat, European Commission, Statistics [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_finance_statistics/cs#:~:text=V1%C3%A1dn%C3%AD%20dluh,-V%20EU%2D27&text=Celkem%2011%20%C4%8Dlensk%C3%BDch%20st%C3%A1t%C5%AF%20EU,zem%C4%9B%2095%2C5%20%25

¹⁰² Evropský parlament, NÁVRH SPOLEČNÉ ZPRÁVY KOMISE A RADY O ZAMĚSTNANOSTI, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, Evropský parlament. [online]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/EMPL-PR-653836_CS.pdf

¹⁰³ OAED, Organizace pracovní síly. OAED [online]. Dostupné z: www.oaed.gr

¹⁰⁴ Eurostat, European Commission, Statistics [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_finance_statistics/cs#:~:text=V1%C3%A1dn%C3%AD%20dluh,-V%20EU%2D27&text=Celkem%2011%20%C4%8Dlensk%C3%BDch%20st%C3%A1t%C5%AF%20EU,zem%C4%9B%2095%2C5%20%25

¹⁰⁵ Program, umožňující získávání pobytů, přistěhovalectví a občanství prostřednictvím investic. Funguje od r. 2013.

¹⁰⁶ Enterprise Greece, Greek Golden Visa Program: one of the most competitive programs in Europe. Enterprise Greece [online]. Dostupné z: <https://www.enterprisegreece.gov.gr/en/news/press-releases/greek-golden-visa-program-one-of-the-most-competitive-programs-in-europe>

Tabulka 10: Počet zahraničních investorů programu Golden Visa, 2013–2018

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet investorů	21	444	949	1531	2493	3154

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Enterprise Greece, 2020

V posledních letech se stát snaží eliminovat negativní důsledky nuceně přijatých reforem v letech 2010–2012 na sociální život a pracovní trh. Tak se věnuje větší pozornost na zlepšení systému mezd a kolektivního vyjednávání. V tomto ohledu byly přijaty zásady rozšíření kolektivních smluv a zajištěny příznivější podmínky ve prospěch zaměstnanců. K danému roku bylo rozšířeno 15 kolektivních smluv pro více než 220 000 zaměstnanců. V r. 2018 (poprvé od roku 2012) byla zvýšena zákonná minimální mzda o 10,9 % a byl to jeden z nejvyšších nárůstů mezd mezi členskými státy. Avšak minimální mzda je stále nižší než v době před krizí. V rámci mzdové reformy vláda také zrušila nižší než minimální mzdu pro osoby mladší 25 let.¹⁰⁷

V roce 2019 se nezaměstnanost snížila na 17,3 %. Nicméně toto zkrácení je třeba brát v kontextu se dvěma skutečnostmi. Za prvé: z toho jen 61 % zaměstnanců pracuje na plný úvazek, ostatní pracovníci mají pracovní vztah na částečný úvazek, který není v častém případě dobrovolný. Také jde o kombinaci vysoké míry nedobrovolné práce na částečný úvazek a dočasného zaměstnání, což způsobuje potíže v zajištění kvality pracovních míst a možnosti získání práce na plný úvazek.¹⁰⁸ V souhrnu to všechno prozatím vede k nedostatečnému využívání pracovních sil. Za druhé existuje velice vysoká nezaměstnanost ekonomicky aktivní mládeže, která činí 35,2 %. Nehledě na to, že v posledních letech lze pozorovat mírné zlepšení situace, přesto se míra nezaměstnanosti v Řecké republice stále udržuje na nejvyšší úrovni v Evropské unii.

Evropská komise a Evropská rada ve svém návrhu společné zprávy o zaměstnanosti za 2019 rok stále řadí Řecko spolu s Itálií, Španělskem a Rumunskem mezi země

¹⁰⁷ Evropský parlament, NÁVRH SPOLEČNÉ ZPRÁVY KOMISE A RADY O ZAMĚSTNANOSTI, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, Evropský parlament. [online]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/EMPL-PR-653836_CS.pdf

¹⁰⁸ Evropský parlament, NÁVRH SPOLEČNÉ ZPRÁVY KOMISE A RADY O ZAMĚSTNANOSTI, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, Evropský parlament. [online]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/EMPL-PR-653836_CS.pdf

s nejslabšími výsledky v deseti ukazatelích týkajících se zaměstnanosti. Dle 4 ukazatelů se Řecko nachází v „kritické situaci“, a to jsou rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů, míra nezaměstnanosti mladých lidí NEET, míra zaměstnanosti a růst HDP na jednoho obyvatele. Zároveň řecký trh práce vykazuje nejlepší výsledek v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání a „lepší než průměr“ je dle koeficientu příjmové nerovnosti a formální péče o děti.¹⁰⁹

Tabulka 11: Stav Řecka podle sociálních ukazatelů

Stav	Sociální ukazatel
Nejlepší	<ul style="list-style-type: none"> Osoby předčasně odcházející ze vzdělávání a odborné přípravy
Lepší než průměr	<ul style="list-style-type: none"> Koeficient příjmové nerovnosti Děti mladší tří let ve formální péči o děti
Průměrný	X
Dobrý, ale je třeba sledovat	X
Slabý, avšak zlepšující se	<ul style="list-style-type: none"> Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením <ul style="list-style-type: none"> Míra nezaměstnanosti Účinek sociálních transferů na snižování chudoby Subjektivně neuspokojená potřeba zdravotní péče
Je nutné sledovat	<ul style="list-style-type: none"> Čistý příjem svobodného pracovníka na plný pracovní úvazek, který pobírá <ul style="list-style-type: none"> Úroveň digitálních dovedností
Kritická situace	<ul style="list-style-type: none"> Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů <ul style="list-style-type: none"> Míra mladých lidí NEET Míra zaměstnanosti Růst HDP na obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Evropské komise, 2019¹¹⁰

¹⁰⁹ EUR LEX, Evropská komise, Návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, EUR LEX [online]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:3951d3a7-2177-11ea-95ab-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_1&format=PDF

¹¹⁰ EUR LEX, Evropská komise, Návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, EUR LEX [online]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:3951d3a7-2177-11ea-95ab-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_1&format=PDF

4.2.2.2. Dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost mládeže

Dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost mládeže představuje základní problém řeckého trhu práce. Největší část celkové nezaměstnanosti je způsobena nezaměstnaností dlouhodobou a nezaměstnaností mladých osob.

Nezaměstnanost mladých lidí ve velké otázce nezaměstnanosti Řecka představuje právě největší potíže. Mládež je budoucností každé společnosti, proto má nezaměstnanost mladých lidí nejtěžší a nejhrozivější důsledky pro další rozvoj. Tedy se jedná o populaci ve věku 15–24 let z celkového počtu nezaměstnaných, která je neschopna najít uplatnění na trhu práce. Jsou obvykle označováni jako sociálně zranitelná skupina populace kvůli omezeným nebo žádným pracovním zkušenostem a nesouladu mezi dovednostmi, které mají, a které vyžaduje trh práce. Proto hodně zaměstnavatelů preferuje zkušené uchazeče. Navíc řecký trh práce se vyznačoval svou dvojakou povahou a specifickým systémem sociálního zabezpečení, který především brání zájmy zaměstnanců s hlavním pracovním poměrem na dobu neurčitou zaměstnaných ve velkých a středních podnicích. Je jim poskytován plný balíček výhod, na rozdíl od osob zaměstnaných v malých podnicích, včetně osob samostatně výdělečně činných, a zaměstnanců ze sociálně zranitelných skupin, kterými jsou ženy a mládež. Daný systém se zaměřením na výplatu důchodů skoro neposkytoval takovou sociální podporu jako dávky v nezaměstnanosti a nemoci, dávky na bydlení atd. Na trhu práce byla omezená možnost propouštění stálých zaměstnanců a existovaly významné rozdíly ve výši mezd různých kategorií zaměstnanců. Tímto se kvůli omezenému vstupu na trh práce zvyšuje nezaměstnanost mládeže, žen a celková produktivita klesá.¹¹¹ Dalšími příčinami nízké zaměstnanosti mládeže v Řecku je dlouhá přestávka a neúplný přechod ze studia do zaměstnání, zejména z takových důvodů jako nesoulad dovedností a znalostí, neochota k manuální práci, nízká kvalita odborného vzdělávání, špatná spolupráce mezi firmami a vzdělávacím systémem a nedostatečné úsilí řecké veřejné služby zaměstnanosti.¹¹²

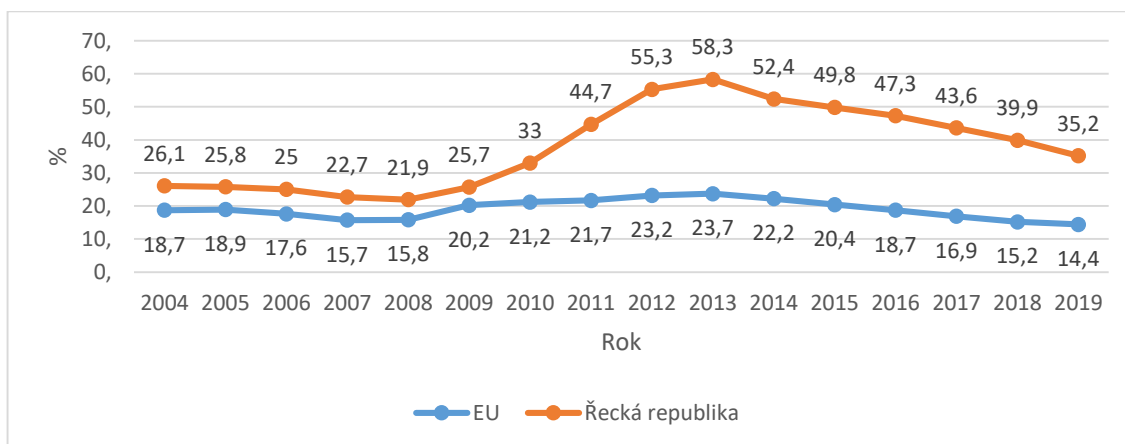
---

¹¹¹ IMEMO: Současné Řecko ve světové ekonomice a politice. IMEMO [online]. Dostupné z: <https://www.imemo.ru/publications/info/sovremennaya-gretsiya-v-mirovoy-ekonomike-i-politike>

¹¹² EUR LEX, Evropská komise, Návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, EUR LEX [online]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:3951d3a7-2177-11ea-95ab-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_1&format=PDF

V době recese se tato skutečnost projevuje výrazněji, což platí i pro Řecko. Recese prohloubila přetrvávající strukturální slabosti a rozdíly v Řecku, které tradičně vykazovaly slabší výsledky v oblasti zaměstnanosti mladých lidí.

Graf 24: Vývoj míry nezaměstnanosti v ŘR mládeže, 2004–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

V období před hospodářskou krizí se specifická míra nezaměstnaných mladých lidí pohybovala na úrovni 20–25 %, což je o 5–7 % vyšší než průměr EU. V roce 2013 dosáhla svého maxima 58,3 %, což je bezmála trojnásobkem průměru EU. A tak od roku 2008 do roku 2013 tvoří nárůst obrovských 36,4 %. Jednou z příčin nárůstu je růst počtu dětí ve venkovských oblastech, které předčasně ukončily školní docházku v letech 2007 až 2012 z 10 na 17 tisíc (podle národního centra pro sociální výzkum EKKE).¹¹³

Vzhledem k nepříznivé situaci mladých Řeků Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) požádala Řecko, aby přijalo příslušná opatření. Řecká vláda v roce 2013 zavedla Národní akční plán pro mládež, který předpokládá vytvoření 62 tisíc pracovních míst s přilákáním prostředků z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Podstatou tohoto plánu bylo pomoci řecké mládeži vytvořit vlastní podnikání ve venkovských oblastech a zajistit pracovní místa v oblasti sociálních služeb a kultury. Program zprostředkování zaměstnání zahrnoval školení, pětiměsíční stáž a závazek podnikatele najmout mladého člověka na 1 rok po stáži.¹¹⁴

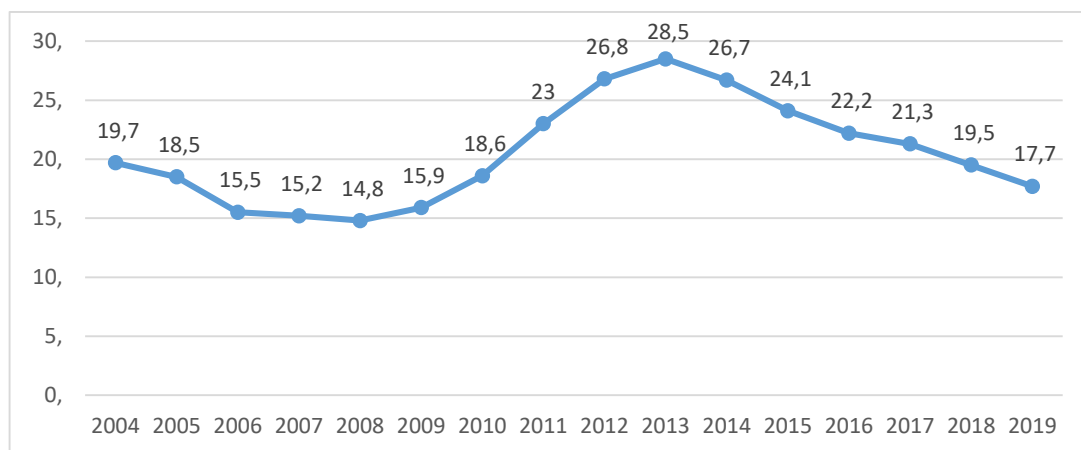
¹¹³ LB, Economics, Mládež bez zaměstnání, LB [online]. Dostupné z: https://lb.ua/economics/2013/05/28/202063_molodezh_es_bez_raboti_delayut.html

¹¹⁴ LB, Economics, Mládež bez zaměstnání, LB [online]. Dostupné z: https://lb.ua/economics/2013/05/28/202063_molodezh_es_bez_raboti_delayut.html

Nakonec se v dalším roce situace poněkud zlepšila, nicméně každý druhý představitel této ekonomické aktivní skupiny obyvatelstva byl nezaměstnaným, a to celkem 52,4 %. Navíc řecký ostrov Ipeiros, kde v témže roce míra nezaměstnanosti mladých lidí dosáhla 69,8 %, vytvořil rekord mezi evropskými regiony. Počínaje rokem 2015 se ukazatel dostal nakonec pod hranici 50 % a pokračuje v mírném snižování.

Při zkoumání daného problému je třeba vyčlenit speciální pojem NEET mládež (Neither in Employment, Education, Training). Používá se pro mladé lidi, kteří jsou nezaměstnaní, nestudují, nemají vzdělání ani odbornou přípravu na zaměstnání. Z těchto důvodů jsou považovány za ohroženou skupinu osob s velkým rizikem ztíženého uplatnění na trhu práce a s tím souvisejícího sociálního vyloučení. Hlavním faktorem způsobujícím riziko dostat se do této skupiny je nízká úroveň vzdělání. Řecko zde také zaujímá vedoucí pozici.¹¹⁵ V roce 2013 míra nezaměstnanosti NEET vzrostla na obrovských 28,5 %. To je skoro třikrát více, než je cíl Strategie Evropa 2020 stanovený na 10 %.

Graf 25: Míra nezaměstnanosti NEET v ŘR, 2004-2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu¹¹⁶, 2020

Co se týče dlouhodobé nezaměstnanosti, můžeme také vidět, že začala prudce stoupat po vzniku světové krize. Ačkoliv se ještě v roce 2011 nacházela na úrovni EU, už za 3 roky (v roce 2014) podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob dosáhl svého maxima ve sledovaném období, a vykazoval hodnotu 73,5 % na celkovém počtu všech nezaměstnaných – o 25 %

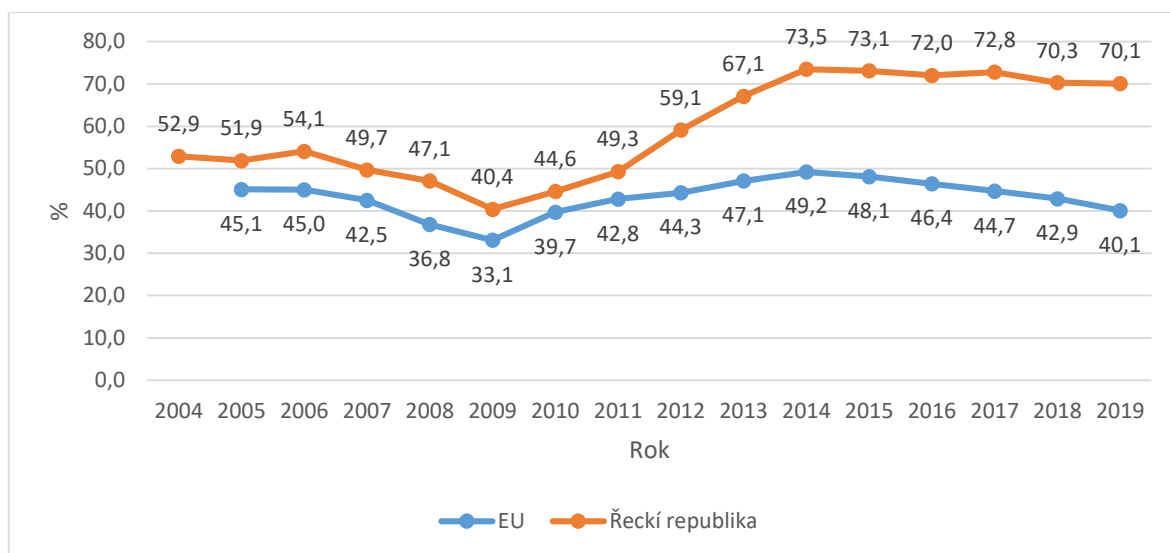
¹¹⁵ EP, Employment and social affairs, Youth unemployment in Greece: Situation before the government change, European Parliament [online]. Dostupné z:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/542220/IPOL_BRI\(2015\)542220_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/542220/IPOL_BRI(2015)542220_EN.pdf)

¹¹⁶ Eurostat, Young people neither in employment nor in education and training by sex. Eurostat [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_20/default/table?lang=en

více ve srovnání s průměrem EU. V posledních letech však na rozdíl od pozorované obecné míry nezaměstnanosti a nezaměstnanosti mládeže dosud nemá výraznou tendenci ke snižování a dosud přetrvává.

Graf 26: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR a EU, 2004–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu¹¹⁷, 2020

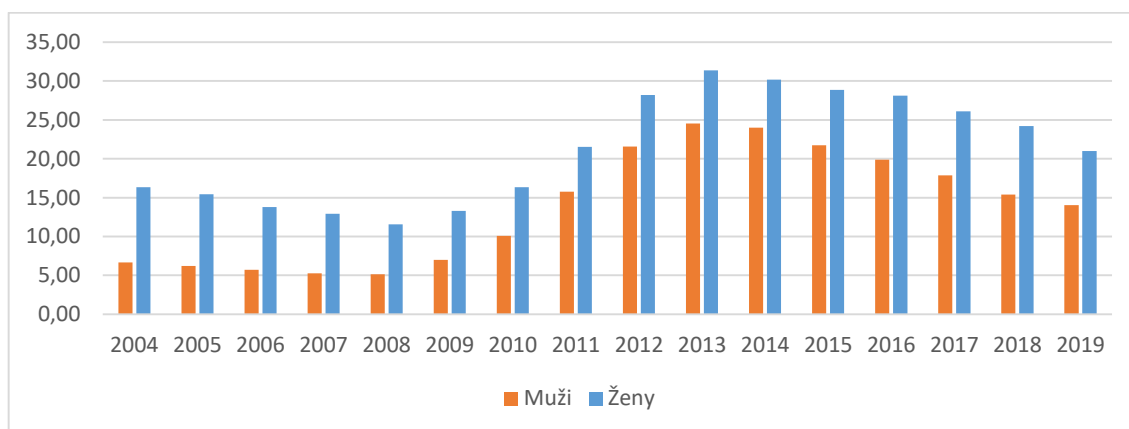
4.2.2.3. Nezaměstnanost podle pohlaví, věkových skupin a dosaženého vzdělání

Jak je patrné z grafu, obecný trend vývoje nezaměstnanosti je u mužů i žen stejný. Míra nezaměstnanosti je v ženské populaci zpravidla vyšší než v mužské a Řecko v tomto ohledu není výjimkou. Kromě toho dlouhodobá nezaměstnanost žen v Řecku je považována za nejvyšší v Evropě. Je to spojeno se znevýhodněným postavením žen na trhu práce, který je podmíněn odchodem na rodičovskou dovolenou a neschopností žen vykonávat určité druhy práce a v důsledku s tím spojenou malou ekonomickou aktivitou. Je-li míra ekonomické aktivity mužů na úrovni 60–64 %, pak ženská pracovní síla nepřekročí ani poloviční hranici a pohybuje se na úrovni 42–45 %. Avšak na rozdíl od mužské aktivity, která rok od roku vykazuje klesající tendenci, míra účasti žen se mírně zvyšuje. Tuto

¹¹⁷ Eurostat, Long-term unemployment by sex – annual data. Eurostat [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_LTU_A__custom_62427/default/line?lang=en

skutečnost lze připsat velké emigraci mužů do zahraničí za lepšími pracovními podmínkami. Během sledovaného časového úseku rozdíl mezi genderovou nezaměstnaností v průměru činil 7,5 %. Nejmenší rozdíl je pozorován v letech 2010–2012 – 6,3 %. Bylo to spojeno s velkým počtem propouštěných pracujících mužů v důsledku krize. Poté však se zotavením ekonomiky mezera dále rostla a vrátila se na úroveň počátečních hodnot studovaného období, tj. 8–9 %, v letech 2018–2019.

Graf 27: Vývoj míry nezaměstnanosti v ŘR dle pohlaví, 2014–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Elstatu, 2020

4.2.3. Politika zaměstnanosti

Struktura trhu práce Řecka spadá pod jihoevropský typ, který se vyznačuje vysokou nezaměstnaností, zejména u žen a mládeže.¹¹⁸ Hlavním problémem je nedostatečná působnost státu v provádění aktivní politiky zaměstnanosti, a s tím související poměrně nízké výdaje, které jsou vynaloženy především na pasivní politiku zaměstnanosti. Na APZ řecká vláda utrácí v průměru jednu třetinu průměru EU, který činí 1 % HDP. Vytvoření nových pracovních míst pomocí veřejných prací a poskytování dotací podnikům na nábor nových zaměstnanců jsou základními nástroji provádění APZ v Řecku, které tvoří kolem 60

¹¹⁸ Srov. Papadopoulos T. Integrovaný přístup k aktivní sociální politice a politice zaměstnanosti v Řecku, Výzkumná zpráva č. EF031, Dublin, 2003, Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek.

%, resp. 30 % všech výdajů.¹¹⁹ Dalším problémem je nedostatečná efektivita v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.¹²⁰

Státní politiku zaměstnanosti v Řecku, která se dělí na aktivní a pasivní, provádí Ministerstvo práce a sociálních věcí. Aktivní politika zaměstnanosti v Řecku je zabezpečována Organizací pro zaměstnanost pracovních sil OAED, která pracuje pod dohledem MPSV. Je ústředním řídicím orgánem, který je odpovědný za zvyšování zaměstnanosti a za pracovní záležitosti. Hlavním cílem organizace je provádění vládní politiky zaměstnanosti a boje proti nezaměstnanosti, zajištění koordinace mezi znalostmi a profesními dovednostmi uchazečů o zaměstnání a potřebami trhu práce s ohledem na ekonomické, technologické a institucionální změny. Pro nezaměstnané osoby tato vládní organizace umožňuje najít zaměstnání prostřednictvím poskytnutí poradenství o volných pracovních místech na trhu práce a ochránit je před finančními pohromami. Zároveň pomáhá přispět k uspokojení potřeb zaměstnavatelů v hledání kvalifikovaných lidských zdrojů. Za tímto účelem daná instituce vede registraci nezaměstnaných a volných pracovních míst. OAED plní také informační funkci prostřednictvím poskytování informací o vývoji trhu práce na svých webových stránkách. Na regionální úrovni tuto funkci plní příslušné úřady OAED. Každé centrum má kontakty na kanceláře kariérového poradenství na univerzitách a v odborných odděleních.

Mezi činnosti aktivní politiky OAED patří:

- zajištění odborného vzdělávání, v kombinaci s praxí pro osoby nově vstupující na trh práce,
- profesionální poradenství,
- poskytnutí dotací zaměstnavatelům pro vytváření nových pracovních míst,
- provádění různých programů zaměstnanosti, včetně spolupráce s jinými sociálními a místními orgány,
- zvýšení adaptability zaměstnanců i podniků,

---

¹¹⁹ EUR LEX, Access to European Law, Commission Staff Working Document: Country Report Greece 2020. EUR LEX [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX:52020SC0507>

¹²⁰ EC. Europa, European semester national plan Greece 2016. EC. Europa [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester-national-plan_greece_2016_en.pdf

- podpora samostatné výdělečné činnosti atd.¹²¹

Avšak zatím není systém poskytování aktivních opatření dokonalý. Většina programů není pravidelně k dispozici a fungují na základě projektových výzev ad hoc. Uchazeči o zaměstnání se zpravidla o tyto programy ucházejí samostatně.¹²² Proto pro účely posílení efektivity v posledních letech Řecko zvýšilo kapacitu veřejných služeb zaměstnanosti a přijalo 335 nových poradců. Zvýšil se také počet lidí využívajících dané služby. V rámci těchto služeb byla zavedena nová metodika profilování nezaměstnaných a pilotní model poskytování opatření APZ.¹²³

Hodně programů v rámci APZ v Řecku je zaměřeno na překonání dlouhodobé nezaměstnanosti, prostřednictvím poskytování možnosti začlenění více mladých lidí a vrácení bývalých zaměstnanců na trh práce. V období 2000–2006 byla APZ soustředěna na prevenci dlouhodobé nezaměstnanosti, podporu a povzbuzení nezaměstnaných ke hledání zaměstnání, ochranu rovných příležitostí pro přístup na trh práce zejména pro osoby ze sociálně zranitelných skupin, jimiž jsou ženy a mládež, a kromě toho také na rozvoj dovedností zaměstnanců a služeb ve veřejném sektoru.

V letech 2007–2013, která zahrnují období globální ekonomické krize, byl realizován Národní program reforem pro lidské zdroje. Celkem na to bylo vynaloženo kolem 3,7 miliardy EUR. V rámci tohoto programu byla poskytnuta podpora více než 1 milionu lidí.¹²⁴

Na konci roku 2013 bylo hlavní prioritou vlády vyřešit problém neuvěřitelně vysoké míry nezaměstnanosti. Jedním z opatření pro řešení tohoto problému se stalo využití krátkodobých a dočasných programů veřejných prací, které v sobě zahrnovaly 50 000 volných pracovních míst určených především pro osoby dlouhodobě nezaměstnané. Dále

---

¹²¹ OAED. Organizace zaměstnanosti pracovních sil. [online]. Copyright © 2016 [cit. 20.10.2020]. Dostupné z: <http://www.oaed.gr/>

¹²² EUR LEX, Access to European Law, Commission Staff Working Document: Country Report Greece 2020. EUR LEX [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX:52020SC0507>

¹²³ EC. Evropa, European semester joint employment report. EC. Evropa [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2020-european-semester-joint-employment-report_cs.pdf

¹²⁴ ResearchGate, Active Labour Market Policies in Greece Changes and responses during economic crisis.

ResearchGate [online]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/318677797_Active_Labour_Market_Policies_in_Greece_Challenges_and_responses_during_the_economic_crisis

byly poskytovány dotované stáže pro více než 45 000 mladých lidí hledajících práci u zaměstnavatelů ze soukromých sektorů.

Řecko patří mezi země s nejvyšší úrovní chudoby, která se po krizi prohloubila ještě víc.¹²⁵ Proto dalším hlavním cílem v krátkodobé perspektivě bylo vytvoření sociální záchranné sítě a rozvoj a integrace systému zaručené minimální mzdy, který předtím v Řecku nikdy neexistoval. V důsledku této reformy byly posíleny příjmy lidí s nižší úrovní blahobytu a bylo dosaženo poklesu příjmové nerovnosti, a to dokonce ještě více, než tomu bylo před krizí.¹²⁶

Kvůli nepříznivému postavení mladých lidí na trhu práce je největší pozornost věnována boji proti jejich nezaměstnanosti. Tímto problémem se mimo OAED zabývá více organizací, jako například Centrum pro podporu zaměstnanosti (KPA) a specializované úřady ve školách (GRASEP), které poskytují odborné poradenství. OAED se snaží kontaktovat mladé lidi, kteří opustili školu, a podporuje sdílení informací a zvyšování povědomí o NEETS v obcích a regionech. Pomocí publikací, přímého oslovení na online portálu OAED a sociálních sítích jsou poskytovány informace pro dané cílové publikum o speciálních programech, reformách a každoročních veletrzích pracovních příležitostí. Dané informační aktivity probíhají ve spolupráci s Ministerstvem školství a místními samosprávnými úřady.¹²⁷

Než byly v letech 2010–2012 přijaty významné reformy, řecký trh práce se jevil jako nejvíce regulovaný a uzavřený pro vstup cizích státních příslušníků. Ale v poslední době došlo k výraznému posunu v opačném směru. Ve Strategii zaměstnanosti byly provedeny komplexní změny, zaměřené na posílení intenzity dlouhodobé integrace cizinců z třetích zemí na tuzemský trh práce.¹²⁸

---

¹²⁵ EP, An evaluation of the social and employment aspects and challenges in Greece. European Parliament [online]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/497760/IPOL-JOIN_NT\(2014\)497760_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/497760/IPOL-JOIN_NT(2014)497760_EN.pdf)

¹²⁶ EUR LEX, Access to European Law, Commission Staff Working Document: Country Report Greece 2020. EUR LEX [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX:52020SC0507>

¹²⁷ OAED. Organizace zaměstnanosti pracovních sil. [online]. Copyright © 2016 [cit. 20.10.2020]. Dostupné z: <http://www.oaed.gr/>

¹²⁸ EC Europa, Návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, EC Europa [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2019/CS/COM-2019-653-F1-CS-MAIN-PART-1.PDF>

Pasivní politika zaměstnanosti v Řecké republice zahrnuje základní podporu v nezaměstnanosti, poskytování dalších dávek a dávek sociálního zabezpečení (pomoc v mateřství, rodinné dávky atd.).¹²⁹ Odpovědnost za PPZ nese také Organizace pro zaměstnanost pracovních sil (OAED). Ke zdrojům financování této politiky v Řecku patří: státní rozpočet, příspěvky zaměstnavatelů, srážky ze mzdy, Evropský sociální fond.

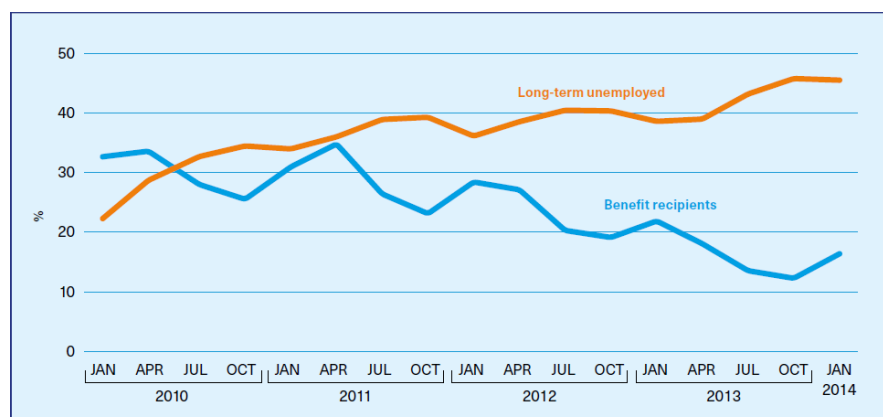
V letech 2011–2013 byla přijata různá opatření ke snížení výše dávek na podporu v nezaměstnanosti a pro přísnější kontrolu nad příjemci. Veřejné sociální transfery v Řecku jsou vázány na hodnotu minimální mzdy, a proto jsou poměrně nízké. Před krizí měsíční dávka v nezaměstnanosti činila 55 % z minimální mzdy, a to 454 EUR, poté ve spojení s vládním snížením minimální mzdy byla tato dávka snížena na 360 EUR. Na tyto dávky měli nárok pouze ti propuštění zaměstnanci, kteří byli zaměstnáni na plný úvazek. Výše podpory pro zaměstnance na zkrácený úvazek je závislá na jejich předchozím výdělků. Navíc pro získání podpory zájemci museli splnit určité podmínky, které se týkaly doby trvání předchozího pracovního poměru. Pro získání minimální doby poskytování dávek (5 měsíců, maximální – 12 měsíců) museli lidé odpracovat minimálně 125 dní během posledních 14 měsíců. Vzhledem ke zvyšující se dlouhodobé nezaměstnanosti lze učinit závěr, že mnoho nezaměstnaných, kteří nesplňovali tyto podmínky, nemohlo pobírat dávky, což bezprostředně vedlo ke zvýšení chudoby v zemi. Níže uvedený graf plně odráží danou souvislost.¹³⁰

---

¹²⁹ OAED. Organizace zaměstnanosti pracovních sil. [online]. Copyright © 2016 [cit. 20.10.2020]. Dostupné z: <http://www.oaed.gr/o-organismos-oaed>

¹³⁰ EP, An evaluation of the social and employment aspects and challenges in Greece. European Parliament [online]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/497760/IPOL-JOIN_NT\(2014\)497760_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/497760/IPOL-JOIN_NT(2014)497760_EN.pdf)

Graf 28: Příjemci dávek v nezaměstnanosti a dlouhodobá nezaměstnanost, leden 2010–leden 2014

Zdroj: ILO, 2015¹³¹

4.2.4. Vliv světové pandemie na zaměstnanost

Pandemie koronaviru ovlivnila skoro 90 % světové ekonomiky. Byly narušeny nadnárodní obchodní vazby a dodavatelské řetězce, klesla poptávka spotřebitelů a mnoho lidí zůstalo bez práce.

Pandemie zasáhla řeckou ekonomiku nejvíc ze všech členských států kvůli obrovskému propadu cestovního ruchu, který podle různých ohodnocení tvoří od 20 do 24 % HDP Řecka. Kvůli zavedeným opatřením a uzavření hranic většina hotelů přestala fungovat, byly zrušeny všechny plánované výlety a na minimum klesla poptávka po včasných rezervacích. HDP Řecka se v prvním čtvrtletí roku 2020 snížil o 0,7 % ve srovnání se čtvrtým čtvrtletím roku 2019, ve druhém čtvrtletí roku 2020 činil propad už 14 % ve srovnání s minulým čtvrtletím. Ještě na počátku krize OECD vytvořila prognózu ohledně vlivu pandemie na další ekonomický vývoj. Dle této prognózy, která je založena na metodě výpočtu v souladu s intenzitou dopadu na jednotlivá hospodářská odvětví, Řecko ztratí téměř 35 % HDP.¹³² O něco později Mezinárodní měnový fond a Evropská komise zveřejnily své prognózy pro Řecko, které ukazují, že se očekává pokles reálného HDP v roce 2020 o 10 %,

¹³¹ ILO, Labour Market Measures in Greece 2008–2013: The Crisis and Beyond. International Labour Office [online]. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449927.pdf

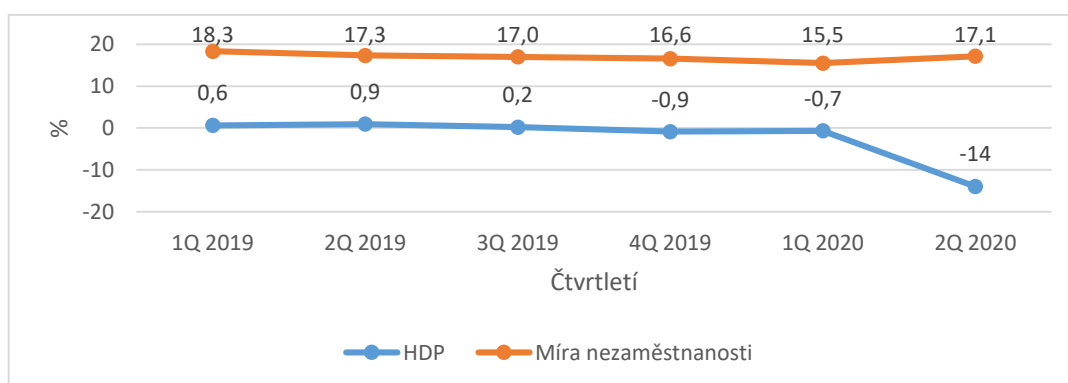
¹³² OECD, Greece economic snapshot, Economic survey of Greece 2020. OECD [online]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/economy/greece-economic-snapshot/>

respektive o 9,7 % ve srovnání s předchozím rokem, což představuje největší pokles mezi rozvinutými ekonomikami a ekonomikami EU.¹³³

Je samozřejmé, že krize kolem Covidu-19 představuje obrovské riziko pro zaměstnanost. Aby se vyhnuly bankrotu, velké podniky byly nuceny propouštět zaměstnance. Nejvíce postiženými byli zaměstnanci v oblasti letecké dopravy. Velké množství propuštěných zaměstnanců pracovalo na letištích na dočasné smlouvy s obnovením každý měsíc. Řecká vláda slíbila 115 milionů EUR na podporu leteckého sektoru.¹³⁴

Za první čtvrtletí se nezaměstnanost snížila na 15,5 %. Jestliže v prvním čtvrtletí, kdy se důsledky koronavirových opatření ještě nezačaly projevovat, počet nezaměstnaných pokračoval v klesající tendenci, pak ve druhém čtvrtletí se vrátil znovu na úroveň 4. čtvrtletí r. 2019 a míra nezaměstnanosti vzrostla na 17,1 %. Míra nezaměstnanosti mládeže stoupla na 34,7 % oproti 1. čtvrtletí s hodnotou 30,93 %. Bez práce zůstalo více žen než mužů, jejich nezaměstnanost klesla o více než 2 %.

Graf 29: Vývoj čtvrtletního tempa růstu HDP a míry nezaměstnanosti v ŘR, 1Q 2019–2Q 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

Ačkoliv se svět z nemoci postupně zotavuje, s každým měsícem od začátku karanténních opatření v Řecku se počet nezaměstnaných neustále zvyšuje. Podle posledních

¹³³ IMF, Greece. International Monetary Fund [online]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Countries/GRC>

¹³⁴ TransportAdvancement, Greek Government announces 115 million EUR support package for air transport sector. TransportAdvancement [online]. Dostupné z: <https://www.transportadvancement.com/airways/greek-government-announces-e115-million-support-package-for-air-transport-sector/>

publikovaných údajů EUROSTATu v červnu byla zaregistrovaná nejvyšší míra nezaměstnanosti v době pandemie.

Tabulka 12: Vývoj míry nezaměstnanosti v ŘR po měsících, 1-6/2020

Měsíc	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen
Míra nezaměstnanosti	16,2	16,0	14,3	15,8	17,3	18,3

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

Evropská komise se předpokládá, že celkem nezaměstnanost v tomto roce vzroste na 19,9 %. Vysoká úroveň strukturální nezaměstnanosti a pokračující pokles pracovní síly představují hlavní překážky pro růst zaměstnanosti ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.

Tabulka 13: Nezaměstnanost v ŘR, 1Q-2Q 2020

Ukazatel	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí
Celková míra nezaměstnanosti	15,5	17,1
Míra nezaměstnanosti žen	18,44	20,52
Míra nezaměstnanosti mužů	13,46	14,12
Míra nezaměstnanosti mládeže	30,93	34,7

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu, 2020

První opatření na podporu ekonomiky řecká vláda přijala ještě před zavedením režimu samoizolace. Aby se eliminovalo prudké snížení počtu zaměstnanců, byl navržen odklad platby DPH do konce března, s možným prodloužením o další čtyři měsíce. Rovněž došlo k posunu povinných odvodů do fondů sociálního pojištění. Na pomoc podnikům stát přidělil 1 miliardu EUR. Většina Řeků, kteří ztratili svou práci kvůli pandemii, dostala kompenzační bonus ve výši 800 eur. V březnu jejich počet dosáhl okolo 500 tisíc, ale už

v dubnu se zvýšil na 1,7 milionů.¹³⁵ Také byly provedeny jiné úlevy jako snížení plateb nájemného, snížení sazby DPH na zdravotnické zboží atd. V květnu po začátku stabilizace počtu nakažených a zrušení nouzového stavu řecká vláda navrhla program hospodářského ozdravení s rozpočtem 24 miliard eur. Hlavními oblastmi, na které cílí tento program, jsou: zvýšení zaměstnanosti, zajištění likvidity podniků, snížení řady daní a podpora cestovního ruchu. Pro dosažení těchto cílů se plánuje pokračování kompenzačního režimu pro podniky postižené pandemií do července, poskytnutí možnosti převedení zaměstnance na zkrácenou pracovní dobu, rozšíření příspěvku v nezaměstnanosti pro sezónní pracovníky. Pro podporu spotřeby a kupní síly obyvatelstva a zároveň zvětšení obrátu v nejvíce postižených ekonomických odvětvích (cestovního ruchu, stravovacích služeb, kultury a dopravy) se plánuje dočasné snížení DPH u některých produktů a služeb, jako jsou kávové a jiné nealkoholické nápoje, přepravní služby, vstupné do kin atd.¹³⁶

---

¹³⁵ EC. Europa, European semester joint employment report. EC. Europa [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-stability-programme-greece_en.pdf

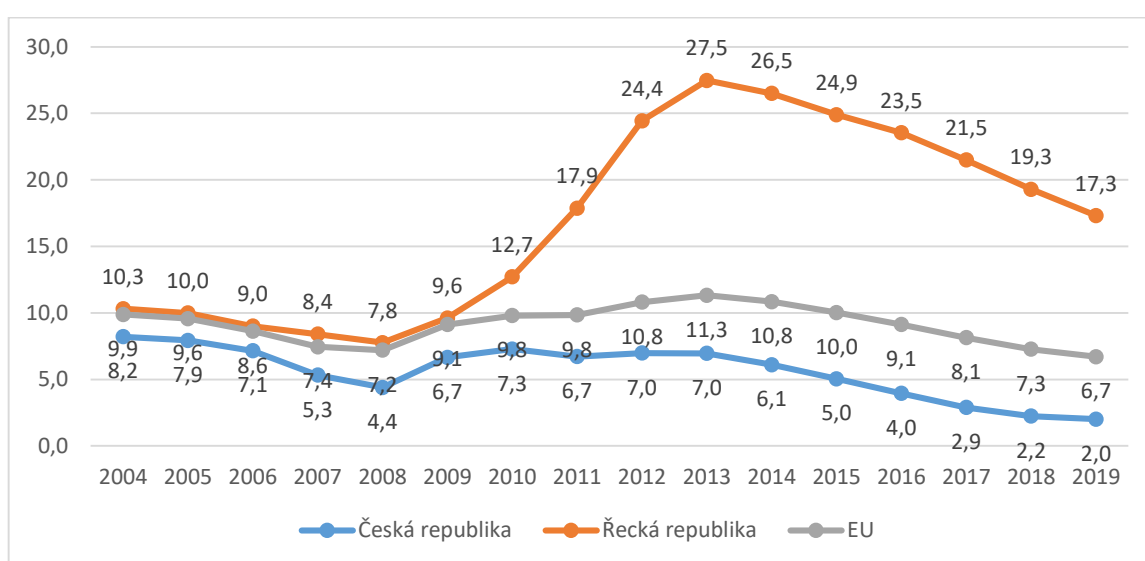
¹³⁶ KPMG, COVID-19, Greece – Tax and Other Relief Measures. KPMG [online]. Dostupné z: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/gr/pdf/2020/04/gr-COVID-19-tax-and-other-relief-measures-16042020-en.pdf>

5. Výsledky a diskuse

Tato práce si kladla za cíl studovat fenomén a vývoj nezaměstnanosti na příkladu dvou zcela odlišných zemí Evropské unie – České republiky a Řecké republiky. Dané země byly vybrány jako představitelé nejnižší a nejvyšší míry nezaměstnanosti v EU. Takže se jedná o země s odlišnou historií a zcela odlišnou počáteční – ve vztahu k začátku studie – ekonomickou situací. Po celé sledované období se jejich míry nezaměstnanosti nacházejí na dvou protilehlých stranách průměru EU.

Graf 30: Vývoj míry nezaměstnanosti, ŘR, ČR a EU, 2004–2019

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu

V letech 2004–2008 téměř stejným tempem obě země vykazovaly společný trend snižování nezaměstnanosti. Řecká ekonomika prožívala dobu konjunktury, která se projevovala zlepšením ve všech oblastech ekonomiky. Míra nezaměstnanosti byla zaznamenána na poměrně vysoké úrovni 9–10 %, ale zároveň se spolu s rostoucí ekonomikou stabilně snižovala po dobu 5 let. V roce 2008 před vznikem a projevem důsledků globální krize Řecko dosáhlo své minimální míry nezaměstnanosti – 7,8 %.

V této době se v České republice všichni nejvíce obávali negativních důsledků spojených se vstupem do EU. Ale navzdory všem obavám česká ekonomika začala vykazovat nebývalý růst a v roce 2006 tempo růstu HDP dosáhlo 7 %. Nezaměstnanost, stejně jako v Řecku, byla na začátku sledovaného období na relativně vysoké úrovni – 8 %. V dalších letech byl také zaznamenán klesající trend, probíhající dynamičtějším tempem než

v Řecku, který nakonec vedl ke snížení míry nezaměstnanosti na hodnotu 4,4 %. Již tady se rozdíl mezi zeměmi zvětšil z 2 % v r. 2004 na skoro 3,5 % v r. 2008.

V období od r. 2009 až do r. 2013 byly obě země poznamenány globální ekonomickou krizí a snažily se eliminovat její dopady a důsledky. Jak je vidět dle skoku míry nezaměstnanosti v r. 2009 o 2 % nahoru, krize se začala projevovat na trhu práce obou zemí stejným způsobem. Avšak už od příštího roku se situace začala odvíjet zcela jinými cestami. Během pádu souhrnné výkonnosti české ekonomiky v zemi došlo ke dvěma významným – podle měřítek této země – nárůstům nezaměstnanosti. V důsledku prvního nárůstu kvůli prudkému snížení počtu pracovních míst v roce 2009 celkem o 2,3 % míra nezaměstnanosti dosáhla 6,7 %. Druhý výrazný nárůst nastal v roce 2010, v jehož důsledku nezaměstnanost dosáhla svého nejvyššího bodu v době krize – 7,3 %. Příští 3 roky se míra nezaměstnanosti pohybovala na úrovni 7 %. Poté spolu s odchodem české ekonomiky z fáze recese začala míra nezaměstnanosti dlouhodobě klesat a v porovnání s průměrem EU dokonce rychlejším tempem. Mezera mezi nimi se zvětšila z 1,5 % na 5 %. Výsledkem tohoto poklesu bylo nejprve dosažení plné zaměstnanosti v r. 2017 a nakonec i pád nezaměstnanosti pod její přirozenou míru. Nabídka volných pracovních míst byla tak vysoká, že převýšila počet samotných nezaměstnaných a také tlačila na růst mezd.

Na rozdíl od poměrně stabilní české ekonomiky měla ta řecká tak vážnou historickou nevýhodu jako velké vnitřní zadlužení způsobené nadměrnými výdaji za účelem zvýšení příjmů domácností. Pro Řecko se hospodářská krize stala klíčovým okamžikem dalšího vývoje nezaměstnanosti a ekonomiky jako celku. Vypuknutí světové krize se stalo nejen překážkou dalšího pozitivního vývoje země, ale stalo se po mnoho let také východiskem vleklé vnitřní krize. Stále křehká ekonomika, která nedokázala odolat nátlaku, potřebovala důležitou podporu a financování zvenčí. Zdrojem takového financování pro Řecko byla takzvaná Trojka (EU, MMF a ECB). Jednou z podmínek Trojky pro vydání půjčky bylo zavedení úsporného režimu a provedení reform, které neměly náležitý vliv na trh práce a sociální situaci. Zpočátku téměř na stejné úrovni jako průměr EU, po nástupu krize a reformách přijatých Trojkou začala míra nezaměstnanosti stoupat bleskurychlým tempem a v roce 2013 dosáhla rekordních 27,5 %. Takže existuje předpoklad, že takové vysoké hodnoty nezaměstnanosti mohou být podmíněny existencí tzv. šedé ekonomiky, kdy lidé pracují raději neoficiálně, a to kvůli velkému daňovému zatížení. V následujících letech po přijetí antikrizových opatření a vystoupení z fáze recese se nezaměstnanost stále snižovala

a dostala se na hodnotu 17,3 % v r. 2019. I přes postupně se zlepšující stav věcí v Řecku lze dospět k závěru, že země se dosud z následků krize nezotavila. Proces oživení trvá velmi dlouho a nezaměstnanost doprovázená řadou souvisejících problémů se dosud nevrátila na předkrizovou úroveň.

Rovněž byla v práci provedena podrobnější analýza struktury nezaměstnanosti. Studie ukázala, že hlavním problémem v oblasti zaměstnanosti jak v jedné, tak i v druhé zemi je však ve větší či menší míře dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost mladých lidí. Na začátku sledovaného časového úseku v obou zemích dlouhodobě nezaměstnaným byl každý druhý nezaměstnaný. Pak v r. 2009 krize vyvolala to, že velký počet lidí ztratil zaměstnání, a tímto vlivem se dlouhodobá nezaměstnanost zkrátila. V dalších letech tito lidé už přesáhli hranici 12 měsíců bez zaměstnání a byli zařazeni do kategorie dlouhodobě nezaměstnaných, což vyvolalo nejvýraznější a trvalý nárůst. V současné době dlouhodobá nezaměstnanost v Česku klesla na 30 %, v Řecku však dosud činí obrovských 70 % a zatím nevykazuje tendenci ke snižování.

Zvláštní pozornost si zaslouží problém nezaměstnanosti mladých lidí v Řecku, kdy skoro třetina ekonomicky aktivních mladých Řeků nenachází uplatnění na trhu práce. V době krize se tento stav stává ještě horším – každý druhý představitel této skupiny obyvatelstva byl nezaměstnaným. Prvotní příčinou je specifický systém řeckého trhu práce, do něhož není snadné vstoupit. Bariérami pro vstup byly omezená možnost propouštění stálých zaměstnanců a významné rozdíly ve výši mezd různých kategorií zaměstnanců. Také pro lidi do 25 let byla minimální mzda nižší než pro starší dospělé. Dalšími příčinami nízké zaměstnanosti mládeže v Řecku je dlouhá přestávka a neúplný přechod ze studia do zaměstnání, zejména z takových důvodů jako nesoulad dovedností a znalostí, neochota k manuální práci, nízká kvalita odborného vzdělávání, špatná spolupráce mezi firmami a vzdělávacím systémem a nedostatečné úsilí řecké veřejné služby zaměstnanosti. Kvůli tomu mnoho mladých kvalifikovaných Řeků odjíždí za lepšími pracovními podmínkami do jiných zemí, což povede v Řecku k zaostávání ve výzkumu a inovacích, tj. v oblastech, které jsou zásadní pro skutečný ekonomický růst.

Dále byla zkoumána nezaměstnanost obyvatelstva dle pohlaví. U obou zemí nezaměstnanost žen převyšuje nezaměstnanost mužů. Během sledovaného období v České republice bylo zaznamenáno postupné zkrácení rozdílu mezi nimi prostřednictvím zvyšování zaměstnanosti žen. Zatímco v roce 2005 tento rozdíl činil 3,3 %, potom v r. 2019

se snížil na nevýznamnou hodnotu – 0,7 %. Ve srovnání s Českou republikou je v Řecku rozdíl mezi nezaměstnaností mužů a žen poměrně velký, když během zkoumaného období v průměru činil 7,5 % bez jakýchkoliv výrazných změn. Vysokou nezaměstnanost žen lze vysvětlit nedostatkem infrastruktury pro péči o děti a také nedostatkem počtu pracovních smluv na částečný úvazek, což mnoha ženám nedovoluje sloučit práci a péči o domácnost.

Hned za ekonomickým rozvojem je důležitým faktorem ovlivňujícím ukazatele a vývoj nezaměstnanosti státní politika zaměstnanosti a v rámci ní prováděná speciální opatření na podporu zaměstnanosti uvnitř země a sociální zabezpečení nezaměstnaných. Je obzvláště důležité investovat a nastavit efektivní fungování tohoto pomocného nástroje v době snížení výkonnosti ekonomiky, například v době krize nebo pandemie. Česká APZ disponuje větším počtem různých nástrojů, jakými jsou veřejně prospěšné práce, rekvalifikace, investiční pobídky, víceúčelové příspěvky, společensky účelná pracovní místa atd. Řecká APZ byla dlouhou dobu soustředěna zejména na vytváření nových pracovních míst pomocí veřejných prací a poskytování dotací podnikům na nábor nových pracovníků. Mnohem menší pozornost byla věnována problému strukturální nezaměstnanosti a těm zranitelným skupinám osob, které mají určité problémy se vstupem na trh práce, například mládež a ženy. To ukazuje, že hlavní prioritou řecké APZ je obecně podporovat zaměstnanost než pomáhat skupinám s obtížemi při vstupu na trh práce při hledání zaměstnání. Naopak v České republice byla od samého počátku věnována velká pozornost sociálně zranitelným skupinám populace. Systém byl postaven hlavně na integraci těchto osob na trh práce prostřednictvím nabídky pracovních míst a neustálého sociálního dialogu. Takže systém zahrnuje programy odborné přípravy a rekvalifikace a sociální ochranu. Velký důraz je kladen na zachování celoživotního vzdělávání. Dále pomocí vyšší nabídky služeb péče o děti a závislé osoby a zajištění využívání vyššího počtu krátkodobých pracovních úvazků a dalších flexibilních forem práce se plánuje zvýšení zaměstnanosti žen na trhu práce.

S ohledem na výše uvedené problémy řeckého trhu práce a příklad České republiky by se řecká vláda měla více zaměřit na několik důležitých bodů při provádění politiky zaměstnanosti:

- je důležité přilákat do APZ více investic a vyvinout účinnou strategii zohledňující všechny související strukturální problémy,

- pro správné fungování systému je třeba zabezpečit podporu a povzbuzení nezaměstnaných ve snaze najít práci, a to prostřednictvím zlepšení sociálního dialogu mezi veřejnými službami a uchazeči o zaměstnání a konzultačních procesů s odbory a jinými organizacemi. Pro tyto účely by se měla provést opatření ve vztahu ke zlepšení fungování a rozšíření kapacity veřejných služeb,
- dále je třeba sledovat vývoj produktivity práce, aby rostla stejně rychlým tempem jako mzdové náklady pro udržení konkurenceschopnosti,
- zabezpečení většího množství pracovních smluv na částečný úvazek pro začlenění žen, mládeže a jiných osob s omezeným přístupem na trh práce,
- vypracovat úplnou a správnou strategii sociální ochrany obyvatelstva účinně navazující na trh práce,
- zaměřit se na podporu systému vzdělávání a rozvoj dovedností zaměstnanců podniků pomocí školení a rekvalifikačních kurzů, zejména v oblasti informačních technologií,
- z důvodu snížení ekonomicky aktivního obyvatelstva je třeba vytvořit příznivé podmínky pro přilákání vysoce kvalifikovaných emigrujících osob zpátky do Řecka. Například podporovat velké podniky k inovacím.

V roce 2020 došlo ke globální epidemii koronaviru COVID-19. Vlády zemí byly nuceny přijmout vhodná opatření, aby zabránily šíření viru. Uložená omezení a uzavření mezinárodních hranic vedlo k útlumu ekonomiky a ke zvýšení nezaměstnanosti. Proexportní povaha české ekonomiky a řecká ekonomika navázaná na cestovní ruch zřetelně pocítily závažnost tohoto problému. Díky opatřením přijatým českou vládou se podařilo vyhnout prudkému nárůstu nezaměstnanosti a udržet ji stále na nízké úrovni. Čtvrtletní přírůstek míry nezaměstnanosti činil 0,4%. Naopak řecká ekonomika, ještě plně nezotavená z důsledků předchozí krize a navzdory všem perspektivám na úspěšný vývoj na trhu práce, čelila nové překážce, která podle výsledků minulých měsíců bude mít závažnější následky. Míra nezaměstnanosti se z 15,5 % v prvním čtvrtletí zvýšila skoro o 2 procentní body na 17,1 % ve druhém.

6. Závěr

Cílem dané diplomové práce bylo analyzovat vývoj nezaměstnanosti, její vztah k hlavním ekonomickým ukazatelům a přijatou politiku zaměstnanosti v České a Řecké republice. Na začátku sledovaného období byla míra nezaměstnanosti těchto dvou zemí přibližně na stejné úrovni, ale na konci se vytvořila z makroekonomického pohledu obrovská mezera ve výši 13 %. Tento rozdíl se jeví ukázkovým z hlediska odhalení faktorů, které ovlivnily zcela odlišný vývoj nezaměstnanosti v obou zemích.

Tato práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. V teoretické části byly studovány a definovány takové pojmy a koncepty jako trh práce a jeho fungování, nezaměstnanost, její druhy a způsoby jejího měření, dopady nezaměstnanosti a cesty řešení. To bylo nezbytné pro lepší pochopení teoretických základů nezaměstnanosti a vzájemných vztahů se základními makroekonomickými ukazateli jako HDP a inflace. Pomohlo to také pochopit, na co si je třeba dát pozor při praktickém výzkumu, aby byla co nejpřesněji popsána skutečná situace v obou státech.

Praktická část spočívá především v analýze vztahu mezi ekonomickou situací a mírou nezaměstnanosti každé země ve sledovaném období 2004–2019. Dané období bylo vybráno z důvodu zachycení širšího rozpětí času, který zahrnuje dobu stabilního ekonomického růstu v obou zemích, pak období ekonomické krize a pokrizové období, které ukazuje vliv jejích důsledků na ekonomiku a nezaměstnanost. Rovněž byly popsány státní politiky zaměstnanosti a řada přijatých opatření boje proti nezaměstnanosti, pomocí kterých byla zjištěna určitá spojitost mezi přijatými rozhodnutími a vývojem nezaměstnanosti a stupeň jejich ovlivnění.

V procesu psaní této diplomové práce svět čelí globální pandemii koronaviru COVID-19, která také vážně ovlivnila ekonomiku a míru nezaměstnanosti v obou zemích. Přesné důsledky této další krize nejsou dosud známy, ale tento fenomén si rozhodně zasloužil samostatnou kapitolu, která je pro účely této práce obzvláště zajímavá.

Jedním z cílů práce bylo porovnání vývoje nezaměstnanosti mezi těmito dvěma státy, které bylo provedeno v kapitole Výsledky a diskuse. Na základě porovnání výsledků práce byl vyvozen závěr, že základním předmětem vlivu na vývoj nezaměstnanosti se jeví celková ekonomická situace ve státě. Přijatá aktivní a pasivní opatření v rámci politiky zaměstnanosti

hrají vedlejší roli a mají spíše podpůrnou funkci. Díky úspěšné hospodářské politice a včas přijatým správným opatřením v České republice se této zemi podařilo i přes těžkou hospodářskou krizi dosáhnout trvale nízkých ukazatelů nezaměstnanosti. V Řecku se vyvinula opačná situace – chyby v hospodářské a sociální politice předcházející krizi roku 2008 neumožnily zemi potlačit ekonomický šok a přispěly k nekontrolovanému růstu nezaměstnanosti. Ve vztahu k těmto problémům byla předložena doporučení pro překonání krizové situace v Řecké republice. A tímto lze tvrdit, že stanovené cíle byly splněny.

7. Seznam použitých zdrojů

1. Aktivní politika zaměstnanosti – Úřad práce. Úřad práce ČR – Úřad práce [online]. Copyright © [cit. 21.09.2020]. Dostupné z: <<https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>>
2. BEDNAŘÍKOVÁ, Marie. *Ekonomie a ekonomika*. Vyd. 2., přepracované. Praha: ASPI, 2003. 509 s. ISBN 80-86395-46-4.
3. Cizinci: Zaměstnanost | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_zamestnanost
4. Czech Republic and the IMF. [online]. Copyright © 2020 International Monetary Fund. All rights reserved. [cit. 01.11.2020]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Countries/CZE>
5. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/123502877/32018120_0104.pdf/90936239-26b4-4e5b-85cd-8b41457ce2fa?version=1.0
<https://www.czso.cz/documents/10180/91606447/25013019168.pdf/017db464-a823-444a-86dc-c15e7b66ce7c?version=1.0>
6. ČETVERIKOVA, A.S. *Česká republika jako zahraniční ekonomický partner Ruska*. Moskva, IMEMO, 2019. ISBN 978-5-9535-0553-6, DOI:10.20542/978-5-9535-0553-6
7. ČSÚ, Míra ekonomické aktivity podle věkových skupin a vzdělání, Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2020 [cit. 23.11.2020] Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91606447/25013019168.pdf/017db464-a823-444a-86dc-c15e7b66ce7c?version=1.0>
8. ČSÚ, Vzdělání obyvatelstva České republiky ve věku 15 a více let podle výsledků "Výběrového šetření pracovních sil", Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 20.6.2020] Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/123502877/32018120_0104.pdf/90936239-26b4-4e5b-85cd-8b41457ce2fa?version=1.0
9. ČSÚ. Míra zaměstnanosti. Český statistický úřad [online] ČSÚ, 2020 [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122735116/2501322064.pdf/5f280129-462b-4789-b9c4-5dd5b664260a?version=1.0>
10. ČSÚ. Míra zaměstnanosti. Český statistický úřad [online] ČSÚ, 2020 [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122735116/2501322066.pdf/77d6ba6c-8f03-4365-9495-4269e0dbca96?version=1.0>
11. ČSÚ. Míra zaměstnanosti. Český statistický úřad [online] ČSÚ, 2020 [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122735116/2501322064.pdf/5f280129-462b-4789-b9c4-5dd5b664260a?version=1.0>
12. ČSÚ. Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Metodika. Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2019 [cit. 2019-09-08]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps>.
13. ČSÚ. Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2019 [cit. 2019-09-08].
14. ČSÚ. Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2019 [cit. 2019-09-08]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace>.

15. ČSÚ. Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti. Český statistický úřad [online]. ČSÚ, 2019 [cit. 2019-09-08]. Dostupné z: [«https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107»](https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107)
16. Deloitte, Ekonomika v době pandemie. Deloitte [online] Deloitte, 2020 [cit.20.10.2020] Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/about-deloitte/COVID-19-ekonomicke_dopady.pdf
17. Deloitte, Reakce hospodářské politiky v česku a zahraničí. Ekonomické dopady COVID-19. Deloitte [online] Deloitte, 2020 [cit. 20.10.2020] Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/covid-19/COVID-19_reakce_hospodarske_politiky_v_cesku_a_zahranici_II.pdf
18. Deloitte, Výhled české ekonomiky 2020. Deloitte [online] [cit. 2.10.2020] Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/about-deloitte/vyhled_ceske_ekonomiky_2020.pdf
19. DORNBUSCH, Rudiger a Stanley FISCHER. Makroekonomie. Praha: SPN, 1994. ISBN 80-04-25556-6.
20. DYNAROVÁ, Věra a Lubomír POUŠEK. *Základy makroekonomie*. V Praze: České vysoké učení technické, 2008. ISBN 978-80-01-03992-2.
21. EC. Europa, European semester joint employment report. EC. Europa [online]. EC, 2020 [cit. 30.9.2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2020-european-semester-joint-employment-report_cs.pdf
22. EC. Europa, European semester national plan Greece 2016. EC. Europa [online]. EC, 2020 [cit. 22.9.2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester-national-plan_greece_2016_en.pdf
23. Elstat – Hellenistic statistical authority, Labour force survey. Elstat [online]. Elstat, 2020 [cit. 15.10.2020] Dostupné z: <https://www.statistics.gr/en/statistics/-/publication/SJO03/->
24. Enterprise Greece, Greek Golden Visa Program: one of the most competitive programs in Europe. Enterprise Greece [online]. [cit. 19.10.2020] Dostupné z: <https://www.enterprisegreece.gov.gr/en/news/press-releases/greek-golden-visa-program-one-of-the-most-competitive-programs-in-europe>
25. EP, An evaluation of the social and employment aspects and challenges in Greece. European Parliament [online]. EP, 2020 [cit. 30.9.2020] Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/497760/IPOL-JOIN_NT\(2014\)497760_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/497760/IPOL-JOIN_NT(2014)497760_EN.pdf)
26. EP, Employment and social affairs, Youth unemployment in Greece: Situation before the government change, European Parliament [online]. EP, 2020 [cit. 12.9.2020] Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/542220/IPOL_BRI\(2015\)542220_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/542220/IPOL_BRI(2015)542220_EN.pdf)
27. EUR LEX, Access to European Law, Commission Staff Working Document: Country Report Greece 2020. EUR LEX [online]. EUR LEX, 2020 [cit. 20.9.2020] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX:52020SC0507>
28. EUR LEX, Commission Staff Working Document, Country Report Greece 2020, EUR LEX [online]. EUR LEX, 2020 [cit. 23.9.2020] Dostupné z: <https://eur->

- lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX:52020SC0507
29. Eurostat, European Commission, Statistics [online]. Eurostat, 2020 [cit. 1.11.2020] Dostupné z: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_finance_statistics/cs#:~:text=VI%C3%A1dn%C3%AD%20dluh,-V%20EU%2D27&text=Celkem%2011%20%C4%8Dlensk%C3%BDch%20st%C3%A1t%C5%AF%20EU,zem%C4%9B%2095%2C5%20%25\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_finance_statistics/cs#:~:text=VI%C3%A1dn%C3%AD%20dluh,-V%20EU%2D27&text=Celkem%2011%20%C4%8Dlensk%C3%BDch%20st%C3%A1t%C5%AF%20EU,zem%C4%9B%2095%2C5%20%25)
  30. Eurostat, Long-term unemployment by sex – annual data. Eurostat [online]. Eurostat, 2020 [cit. 13.9.2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_LTU_A__custom_62427/default/line?lang=en
  31. Eurostat, Population (demography, migration, projections). Eurostat [online]. [cit. 11.10.2020] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections/data/database>
  32. Eurostat, Young people neither in employment nor in education and training by sex. Eurostat [online]. Eurostat, 2020 [cit. 12.9.2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_20/default/table?lang=en
  33. Evidence uchazečů o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti – Evidence uchazečů o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti – MPSV Portál. Průvodce – MPSV Portál [online]. Copyright © [cit. 28.09.2020]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/evidence-uchazecu-o-zamestnani-a-podpora-v-nezamestnanosti>
  34. Evropský parlament, NÁVRH SPOLEČNÉ ZPRÁVY KOMISE A RADY O ZAMĚSTNANOSTI, která doprovází sdělení Komise o roční strategii udržitelného růstu 2020, Evropský parlament. [online]. EP, 2020 [cit. 8.11.2020] Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/EMPL-PR-653836_CS.pdf
  35. Finance.cz, Daňový systém v Řecku. Finance.cz [online]. [cit. 2.10.2020] Dostupné z: [https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-recku/#:~:text=B%C4%9Bhem%20roku%202010%20zv%C3%BD%C5%A1ilo%200%C5%98ecko,z%2011%20%25%20na%2013%20%25\)](https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-recku/#:~:text=B%C4%9Bhem%20roku%202010%20zv%C3%BD%C5%A1ilo%200%C5%98ecko,z%2011%20%25%20na%2013%20%25)
  36. Finanční správa, Poslanci schválili zákon o kompenzačním bonusu. Finanční správa [online] Finanční správa, 2020 [cit. 3.10.2020] Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/tiskove-zpravy/tz-2020/Poslanci-schvalili-zakon-o-KB-11009>
  37. FOSTER, John Bellamy a Fred MAGDOFF. Velká finanční krize: příčiny a následky. Všeň: Grimmus, c2009. Ekonomie (Grimmus). ISBN 9788090283114
  38. FUCHS, Kamil a Pavel TULEJA. Základy ekonomie. 2., upr. vyd. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-94-7
  39. FUCHS, Kamil. Ekonomie nejen pro gymnázia. Karviná: Ecomix-OK, 1994. ISBN 80-901546-5-4.
  40. FUCHS, Kamil. Ekonomie pro každého (nejen pro gymnázia). Brno: Miroslav Nehyba, 1999. ISBN 8090264514.
  41. Global Competitiveness Index 2017–2018 - Reports – World Economic Forum. Reports – World Economic Forum [online]. Copyright © 2020 World Economic Forum [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/competitiveness-rankings/>
  42. HOLMAN, Robert. Dějiny ekonomického myšlení. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-641-8.

43. HŮBELOVÁ, Dana. *Lidský kapitál jako jeden z klíčových rozvojových faktorů*. In: 16. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků. (16th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings.) [online]. Masaryk University Press, 2013 [cit. 2020-09-14]. DOI: 10.5817/CZ.MUNI.P210-6257-2013-8. ISBN 9788021062573. Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/41725568/09_2013.pdf>
44. Human Development Reports. Human Development Reports | United Nations Development Programme [online]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/CZE>
45. ILO, Labour Market Measures in Greece 2008–2013: The Crisis and Beyond. International Labour Office [online]. ILO, 2019 [cit. 2.10.2020] Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449927.pdf
46. IMF, Greece. International Monetary Fund [online]. IMF, 2020 [cit. 19.9.2020] Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Countries/GRC>
47. JÍROVÁ, Hana. *Deformace na českém trhu práce*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2002. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky).
48. JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8.
49. KADEŘBÁKOVÁ, Božena. *Úvod do makroekonomie: neoklasický přístup*. Praha: C. H. Beck, 2003. 368 s. ISBN 80-717-9788-X.
50. KEYNES, John Maynard. *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz*. Přeložil Lenka HUŠÁKOVÁ. V Praze: Cicero, 2020. ISBN 978-80-270-7399-3.
51. KOSTAS KARAMANIS, CHARIS NAXAKIS. *Minimální mzda a nezaměstnanost na řeckém trhu práce: popisná analýza*. International Journal of Human Resource Studies, 2014. ISSN 2162-3058. Dostupné z: <http://www.macrothink.org/journal/index.php/ijhrs/article/view/6550/5373>
52. KPMG, COVID-19, Greece – Tax and Other Relief Measures. KPMG [online]. [cit. 8.9.2020] Dostupné z: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/gr/pdf/2020/04/gr-COVID-19-tax-and-other-relief-measures-16042020-en.pdf>
53. KULIKOVA, N.V. *Střední a východní Evropa: následky dluhové krize v eurozóně*. Moskva: IE RAN, 2014
54. Kurzy, Tuzemská nezaměstnanost mírně poklesla, zabraly antiviry a také dohánění jarního poklesu produkce. Kurzy.cz [online] [cit. 1.10.2020] Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/565323-tuzemska-nezamestnanost-mirne-poklesla-zabraly-antiviry-a-take-dohaneni-jarniho-poklesu-produkce/>
55. LB, Economics, Mládež bez zaměstnání, LB [online]. LB, 2020 [cit. 9.9.2020] Dostupné z: https://lb.ua/economics/2013/05/28/202063_molodezh_es_bez_raboti_delayut.html
56. LIŠKA, Václav. *Makroekonomie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, c2004. ISBN 80-86419-54-1. S. 428.
57. *Makroekonomická predikce - září 2020 | 2020 | Ministerstvo financí ČR*. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 01.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2020/makroekonomicka-predikce-zari-2020-39418>
58. *Makroekonomická predikce | Makroekonomika | Ministerstvo financí ČR*. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 08.10.2020]. Dostupné z: <<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>>

59. MANKIW, Gregory N. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada Publishing a.s., 1999. 763 s. ISBN 978-80-716-9891-3.
60. MAREK, Dan a Michael J. BAUN. Česká republika a Evropská unie. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 9788087029893.
61. MAREŠ, Petr. Nezaměstnanost jako sociální problém. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3
62. MCCONNELL, Campbell R. a Stanley L. BRUE. *Economics: principles, problems, and policies*. 17th ed. Boston: McGraw-Hill Irwin, 2008. ISBN 0073126632.
63. MFČR, Úlevy v daňové oblasti se rozšíří. Ministerstvo financí ČR [online]. MF ČR, 2020 [cit. 4.9.2020] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ulevy-v-danove-oblasti-se-rozsiri-37943>
64. MLČOCH, Jan. Malá ekonomická encyklopedie. 4. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-376-9.
65. MPO, Analýza vývoje ekonomiky ČR /duben 2019/. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/2019/4/Analyza-vyvoje-ekonomiky-CR_duben-2019.pdf
66. MPO, Analýza vývoje ekonomiky ČR za rok 2014. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online] MPO, 2019 [cit. 5.10.2019] Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument160232.html>
67. MPSV, Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online] MPSV, 2020 [cit. 18.11.2020] Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/aktivizacni_opatreni.pdf/0eb4a2e3-40fc-361c-7a95-8cc2c16db945
68. MPSV, Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online] MPSV, 2020 [cit. 18.11.2020] Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/strategie-politiky-zamestnanosti-do-roku-2020>
69. MPSV, Uchazeči a volná místa. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online]. MPSV, 2020 [cit. 5.9.2020] Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace3>
70. OAED, Organizace pracovní síly. OAED [online]. Dostupné z: www.oaed.gr
71. OECD ilibrary, Main economic indicators. OECD elibrary [online]. OECD, 2020 [cit. 4.9.2020] Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/economics/main-economic-indicators/volume-2020/issue-9_ee38d0ea-en#page93
72. OECD, Education at a glance 2019, Greece. OECD [online]. OECD, 2020 [cit. 23.9.2020] Dostupné z: https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/EAG2019_CN_GRC.pdf
73. OECD, Greece economic snapshot, Economic survey of Greece 2020. OECD [online]. OECD, 2020 [cit. 19.9.2020] Dostupné z: <http://www.oecd.org/economy/greece-economic-snapshot/>
74. OECD, Quartely GDP, OECD [online] OECD, 2019 [cit. 18.11.2019] Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/quarterly-gdp.htm#indicator-chart>
75. OECD, Unemployment rate, OECD [online] OECD, 2019 [cit. 20.11.2019] Dostupné z: <https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm#indicator-chart>
76. OSTAPENKO, U. M. *Ekonomika práce. Učební pomůcka*. 2. Vydání. Moskva: INFRA-M, 2007. ISBN-978-5-16-003063-0

77. Příspěvky v roce 2020, Podpora (příspěvek) v nezaměstnanosti v roce 2020. [online]. Příspěvky v roce 2020, 2020 [cit. 6.9.2020] Dostupné z: <https://www.prispevky.cz/nezamestnani/podpora-v-nezamestnanosti>
78. ResearchGate, Active Labour Market Policies in Greece Changes and responses during economic crisis. ResearchGate [online]. [cit. 27.9.2020] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/318677797_Active_Labour_Market_Policies_in_Greece_Challenges_and_responses_during_the_economic_crisis
79. SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*: 19. vydání. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-8020506290.
80. SMRČKA, Luboš. *Rodinné finance, ekonomická krize a krach optimismu*. Praha: C. H. Beck, 2010. 538 s. ISBN 978-80-740-0199-4.
81. SOCR, TZ EK: Spravedlivá minimální mzda: Komise zahajuje druhou fázi konzultací se sociálními partnery. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR [online]. SOCR, 2020 [cit. 18.10.2020] Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/tz-ek-spravedliva-minimalni-mzda-komise-zahajuje-druhou-fazi-konzultaci-se-socialnimi-partnery/>
82. SOJKA, Milan. *Dějiny ekonomických teorií*. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-21-2.,
83. SOJKA, Milan. *John Maynard Keynes a současná ekonomie*. Praha: Grada, 1999. ISBN 807169827x.
84. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2. S. 275-279
85. TARASEVICH, L., GREBENNIKOV, P. and LEUSSKII, A., 2006. *Makroekonomika*. Moskva: Vysshee obrazovanie, 2006, ISBN. 5-9692-0044-1
86. TransportAdvancement, Greek Government announces 115 million EUR support package for air transport sector. TransportAdvancement [online]. [cit. 19.10.2020] Dostupné z: <https://www.transportadvancement.com/airways/greek-government-announces-e115-million-support-package-for-air-transport-sector/>
87. ÚP, Aktivní politika v zaměstnanosti, Úřad práce České republiky [online]. ÚP, 2019 [cit. 5.12.2019] Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>
88. USTYUKHINA, Tatyana. *Vývoj inflace v České republice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. 2018.
89. Vavřínová T., Krčková A. Occupation and sectoral mobility in the Czech Republic and its changes during the economic recession. // *Statistika*. – 2015. – № 95(3). – P. 28. [online]. [cit. 20.10.2020] Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20550321/32019715q3016.pdf/4dc33bf1-7c89-4a12-893c-37b9759cd120?version=1.0>
90. Vizualizace – MPSV Portál. 302 Found [online]. Copyright © [cit. 18.11.2020]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace3>
91. VLČEK, Josef. *Ekonomie pro neekonomy*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-66-3.
92. WEBGATE, Labour market reforms database. WEBGATE [online]. [cit. 12.10.2020] Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/labref/public/result.cfm>
93. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast5>

8. Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle věku v České republice %, 2004-2019	103
Příloha 2: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle věku a pohlaví v Řecku %, 2004-2019	104
Příloha 3: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle dosaženého vzdělání v Česku %, 2004-2019	105
Příloha 4: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle dosaženého vzdělání v Řecku %, 2004-2019	106
Příloha 5: Struktura nezaměstnanosti v Česku %, 2004-2019	107
Příloha 6: Struktura nezaměstnanosti v Řecku %, 2004-2019	107
Příloha 7: Vývoj HDP (mld. EUR) v Česku a Řecku a jeho meziroční změny %, 2004-2019	108

Příloha 1: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle věku v České republice %, 2004-2019

Rok	15-19 let	20-24 let	25-29 let	30-34 let	35-39 let	40-44 let	45-49 let	50-54 let	55-59 let	60-64 let	65+ let
2004	8,67	60,59	79,12	85,39	91,72	93,46	91,77	88,33	62,83	21,39	3,74
2005	8,83	57,20	79,72	85,64	91,66	93,38	93,13	89,07	65,37	23,01	3,86
2006	8,43	57,05	79,19	84,27	91,32	94,46	93,36	89,36	66,69	23,84	4,11
2007	7,12	55,11	79,43	83,26	89,86	93,61	93,87	89,63	66,93	26,39	4,46
2008	7,37	52,84	79,02	81,79	89,05	93,79	93,60	89,67	69,81	27,17	4,54
2009	7,88	53,12	79,91	81,72	88,79	94,31	93,74	90,30	70,68	27,17	4,91
2010	6,87	51,51	79,95	81,77	89,52	93,71	93,83	90,30	72,42	26,25	4,75
2011	6,65	49,26	79,91	81,96	89,65	93,87	93,92	90,28	74,19	26,74	4,64
2012	6,64	50,70	79,37	81,29	89,53	94,33	94,75	91,92	76,31	28,59	4,73
2013	5,94	50,94	81,21	82,54	89,69	93,89	95,32	92,25	78,56	31,45	5,15
2014	7,26	50,70	81,07	82,27	88,71	93,74	94,36	92,53	81,33	33,42	4,97
2015	6,63	52,06	80,65	81,84	88,53	93,10	94,32	92,76	82,62	35,32	5,70
2016	6,05	52,77	80,78	83,29	88,56	93,28	94,18	92,18	84,55	39,59	6,31
2017	6,39	53,24	81,08	83,29	88,06	93,41	94,22	92,90	85,94	43,90	6,41
2018	5,90	52,72	81,68	81,96	89,08	92,93	94,66	93,64	87,74	47,19	7,19
2019	6,27	52,30	81,16	80,41	88,66	93,09	94,93	93,83	89,24	47,65	7,25

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

Příloha 2: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle věku a pohlaví v Řecku %, 2004-2019

Rok	Pohlaví	15-19 let	20-24 let	25-29 let	30-44 let	45-64 let	65+ let
2004	Muži	8,80	48,44	76,95	72,54	42,97	1,93
	Ženy	10,28	52,84	75,61	72,24	41,45	1,91
2005	Muži	12,01	57,60	91,18	97,10	77,96	6,99
	Ženy	8,80	48,44	76,95	72,54	42,97	1,93
2006	Muži	12,43	56,18	91,02	97,21	78,22	7,30
	Ženy	7,54	47,85	77,82	73,03	44,29	1,96
2007	Muži	11,55	54,88	90,89	97,23	77,82	7,12
	Ženy	7,49	46,79	77,18	72,75	44,76	2,09
2008	Muži	10,44	54,88	90,51	97,07	77,70	7,15
	Ženy	7,08	44,84	76,77	73,08	45,45	1,98
2009	Muži	10,72	55,22	90,38	96,97	77,50	6,77
	Ženy	6,94	47,38	78,42	74,49	46,88	2,15
2010	Muži	9,09	56,34	90,56	96,54	77,35	6,39
	Ženy	6,12	46,60	78,90	75,93	48,30	2,11
2011	Muži	8,64	55,77	89,70	96,09	75,47	5,61
	Ženy	6,11	46,53	79,69	76,46	47,93	1,99
2012	Muži	9,35	53,82	89,37	96,25	74,68	4,55
	Ženy	6,95	47,32	81,70	78,03	48,32	1,43
2013	Muži	8,79	55,21	89,89	96,30	74,39	4,31
	Ženy	6,53	45,49	81,58	78,74	48,87	1,39
2014	Muži	7,19	52,63	88,78	96,25	73,32	4,52
	Ženy	6,49	45,21	82,26	79,43	49,83	1,49
2015	Muži	5,49	49,50	87,71	96,08	74,38	4,37
	Ženy	4,92	45,13	82,84	81,95	50,85	2,05
2016	Muži	6,20	46,33	88,44	96,09	75,50	4,33
	Ženy	4,86	41,79	80,41	81,48	53,72	2,27
2017	Muži	6,16	46,40	86,87	95,90	76,84	4,77
	Ženy	5,68	43,49	77,28	80,88	54,23	2,41
2018	Muži	5,83	45,78	86,89	95,70	78,03	5,40
	Ženy	4,30	40,77	78,99	80,36	54,83	2,40
2019	Muži	5,60	43,47	86,87	95,32	79,51	6,16
	Ženy	3,38	40,72	80,43	80,55	55,99	2,46

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ELSTATu, 2020

Příloha 3: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle dosaženého vzdělání v Česku %, 2004-2019

Rok	Základní vzdělání a bez vzdělání	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské
2004	22,18	67,79	67,36	78,28
2005	21,25	67,79	67,15	78,41
2006	22,12	67,24	66,25	77,19
2007	21,78	66,09	65,91	76,96
2008	21,36	65,82	65,12	76,44
2009	21,78	65,32	64,45	75,49
2010	21,20	64,50	63,70	74,86
2011	20,13	63,84	63,42	74,70
2012	20,80	62,99	64,29	74,66
2013	20,86	63,23	64,04	75,79
2014	20,57	61,94	64,59	75,79
2015	20,41	61,84	64,78	75,77
2016	21,27	62,24	64,87	75,77
2017	21,18	61,76	65,36	76,24
2018	20,84	62,46	65,25	77,02
2019	22,25	61,72	65,38	76,34

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

**Příloha 4: Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle dosaženého vzdělání v
 Řecku %, 2004-2019**

ROK	Základní vzdělání a bez vzdělání	Střední	Vysokoškolské
2004	36,5	63,9	81,3
2005	36,4	63,4	81,4
2006	35,5	63,6	81,9
2007	35,3	63,1	81,4
2008	35,0	62,8	80,8
2009	35,5	63,2	81,1
2010	34,9	63,5	80,4
2011	33,2	62,6	79,0
2012	32,0	62,2	78,7
2013	31,2	61,6	77,9
2014	30,9	61,4	76,0
2015	30,3	61,0	76,3
2016	29,2	61,3	76,2
2017	28,4	61,2	75,9
2018	27,6	60,6	76,1
2019	27,5	60,4	76,1

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ELSTATu, 2020

Příloha 5: Struktura nezaměstnanosti v Česku %, 2004-2019

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obecná míra nezaměstnanosti															
8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0	6,1	5,0	4,0	2,9	2,2	2,0
Dlouhodobá nezaměstnanost															
51	53	54	52	49	30	41	41	43	43	44	47	42	35	31	30
Nezaměstnanost mládeže															
19,9	19,2	17,5	10,7	9,9	16,6	18,3	18,1	19,5	19	15,9	12,6	10,5	7,9	6,7	5,6
Nezaměstnanost mužů															
7	6,5	5,8	4,2	3,5	5,8	6,4	5,8	6	5,9	5,1	4,2	3,4	2,3	1,8	1,7
Nezaměstnanost žen															
9,9	9,8	8,8	6,7	5,6	7,7	8,5	7,9	8,2	8,3	7,4	6,1	4,7	3,6	2,8	2,4

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2020

Příloha 6: Struktura nezaměstnanosti v Řecku %, 2004-2019

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obecná míra nezaměstnanosti															
10,3	10,0	9,0	8,4	7,8	9,6	12,7	17,9	24,4	27,5	26,5	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3
Dlouhodobá nezaměstnanost															
52,9	51,9	54,1	49,7	47,1	40,4	44,6	49,3	59,1	67,1	73,5	73,1	72,0	72,8	70,3	70,1
Nezaměstnanost mládeže															
26,1	25,8	25	22,7	21,9	25,7	33	44,7	55,3	58,3	52,4	49,8	47,3	43,6	39,9	35,2
Nezaměstnanost mužů															
6,65	6,20	5,70	5,25	5,13	6,98	10,08	15,75	21,58	24,53	24,00	21,75	19,88	17,85	15,40	14,03
Nezaměstnanost žen															
16,33	15,45	13,78	12,93	11,55	13,30	16,35	21,53	28,23	31,38	30,18	28,88	28,13	26,10	24,23	21,00

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Eurostatu a Elstatu, 2020

Příloha 7: Vývoj HDP (mld. EUR) v Česku a Řecku a jeho meziroční změny %, 2004-2019

	Česká republika		Řecká republika	
	HDP, mld EUR	Změna (%)	HDP, mld EUR	Změna (%)
2004	96,6	4,8	193,7	5,1
2005	110,3	6,6	199,2	0,6
2006	124,6	6,8	217,9	5,7
2007	139,0	5,6	232,7	3,3
2008	162,1	2,7	242,0	-0,3
2009	149,6	-4,7	237,5	-4,3
2010	157,9	2,4	224,1	-5,5
2011	165,2	1,8	203,3	-9,1
2012	162,6	-0,8	188,4	-7,3
2013	159,5	0,0	179,6	-3,2
2014	157,8	2,3	177,3	0,7
2015	169,6	5,4	176,1	-0,4
2016	177,4	2,5	174,2	-0,2
2017	194,1	5,2	177,2	1,5
2018	210,9	3,2	179,7	1,9
2019	223,9	2,3	183,4	1,9

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ a Eurostatu, 2020